

ความคาดหวังและผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับของเกษตรกรผู้เข้าร่วม
โครงการปฏิบัติตามเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับลำไย
ในอำเภอพาน จังหวัดเชียงราย

EXPECTATION AND ACHIEVEMENT OF FARMERS TOWARDS
GOOD AGRICULTURAL PRACTICE FOR LONGAN PROJECT
IN PHAN DISTRICT, CHIANGRAI, THAILAND

คำพูน กะตะโท

ปัญหาพิเศษนี้เป็นส่วนหนึ่งของความสมบูรณ์ของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร
โครงการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้

พ.ศ. 2549

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยแม่โจ้

ใบรับรองปัญหาพิเศษ
โครงการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร

ชื่อเรื่อง

ความคาดหวังและผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับของเกษตรกรผู้เข้าร่วม
โครงการปฏิบัติตามเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับลำไย
ในอำเภอพาน จังหวัดเชียงราย

EXPECTATION AND ACHIEVEMENT OF FARMERS TOWARDS
GOOD AGRICULTURAL PRACTICE FOR LONGAN PROJECT
IN PHAN DISTRICT, CHIANGRAI, THAILAND

โดย

ลำพูน กะตะโท

พิจารณาเห็นชอบโดย

ประธานกรรมการที่ปรึกษา

(อาจารย์กิตติพงษ์ โคธิรกุล)

วันที่ 28 เดือน 5.ค. พ.ศ. 2549

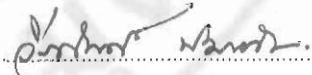
กรรมการที่ปรึกษา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญสม วราเอกศิริ)

วันที่ 28 เดือน 5.ค. พ.ศ. 2549

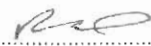
กรรมการที่ปรึกษา

(อาจารย์ ดร.วีรศักดิ์ ปรกติ)

วันที่ 28 เดือน 5.ค. พ.ศ. 2549

ประธานกรรมการประจำหลักสูตร

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญสม วราเอกศิริ)

วันที่ 28 เดือน 5.ค. พ.ศ. 2549

โครงการบัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์ ดร.เทพ พงษ์พานิช)

ประธานคณะกรรมการโครงการบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ 28 เดือน 5.ค. พ.ศ. 2549

ชื่อเรื่อง	ความคาดหวังและผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปฏิบัติตามเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับลำไยในอำเภอพาน จังหวัดเชียงราย
ชื่อผู้เขียน	นายลำพูน กะตะโท
ชื่อปริญญา	วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร
ปรธานกรรมการที่ปรึกษา	อาจารย์กิตติพงษ์ ไตรธิกุล

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบถึง 1) สถานภาพส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปฏิบัติตามเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับลำไย และ 2) ความคาดหวังและผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปฏิบัติตามเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับลำไย ผู้ให้ข้อมูล คือเกษตรกรผู้ที่มีอำนาจในการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการปฏิบัติตามเกษตรดีที่เหมาะสม (GAP) สำหรับลำไยในอำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ซึ่งได้สุ่มตัวอย่างแบบง่ายจำนวน 214 ราย โดยใช้วิธีการจับฉลากและเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ จากนั้นนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (SPSS for Windows)

ผลการวิจัยพบว่า สถานภาพส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมนั้น ผู้ให้ข้อมูลมากกว่าสามในสี่ (ร้อยละ 77.57) เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ยประมาณ 51 ปี จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาและสมรสแล้ว มีรายได้จากการขายลำไยเฉลี่ยประมาณ 27,073.26 บาทต่อปี สมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4 คน แรงงานเกษตรในครัวเรือนเฉลี่ย 2 คน ส่วนใหญ่มีที่ดินเป็นของตนเอง มีขนาดพื้นที่ปลูกลำไยเฉลี่ย 7 ไร่ มีประสบการณ์การฝึกอบรมเฉลี่ย 2 ครั้งต่อปี มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการเฉลี่ย 2 ครั้งต่อปี สองในสาม (ร้อยละ 66.82) เป็นสมาชิกกลุ่มธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ แหล่งข่าวสารเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับลำไยที่สำคัญที่เกษตรกรได้รับคือเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร และผู้นำท้องถิ่น

ในด้านความคาดหวังและผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปฏิบัติตามเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับลำไยทั้ง 7 ด้านพบว่ามีความคาดหวังอยู่ในระดับปานกลางและผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับอยู่ในระดับมาก โดยแยกความคาดหวังและผลสัมฤทธิ์ทั้ง 7 ด้านได้ดังต่อไปนี้ ด้านการฝึกอบรมมีความคาดหวังระดับปานกลาง ผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับระดับมาก ด้านผลประโยชน์ตอบแทนมีความคาดหวังระดับปานกลาง ผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับระดับปานกลาง ด้านต้นทุนการผลิต

ลำไยมีความคาดหวังระดับปานกลาง ผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับระดับมาก ด้านผลผลิตและคุณภาพลำไยมีความคาดหวังระดับปานกลาง ผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับระดับมาก ด้านการตลาดลำไยมีความคาดหวังระดับปานกลาง ผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับระดับมาก ด้านความปลอดภัยต่อสุขภาพมีความคาดหวังระดับมาก ผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับระดับมาก และด้านการอนุรักษ์ต่อสิ่งแวดล้อมมีความคาดหวังระดับมาก ผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับระดับมากเช่นกัน

Title	Expectation and Achievement of Farmers Good Agricultural Practice for Longan in Phan District, Chiangrai, Thailand
Author	Mr.Lamphun Katato
Degree of	Master of Science in Agricultural Extension
Advisory Committee Chairperson	Mr.Kittipong Towthirakul

ABSTRACT

The objectives of this research were: 1) to investigate personal and socioeconomic characteristics of farmers who joined the Good Agricultural Practice (GAP) for Longan Project; and 2) to survey their expectation and achievement towards the project. The randomly selected samples-214 farmers who decided to join the project in Phan District, Chiang Rai were interviewed and the data were analyzed by SPSS for Windows.

The finding were as follows:

On personal and socioeconomic characteristics, most of respondents (77.57%) were males with the average age of 51 years old. Most of them graduated from the Primary School and they were married. Their average income from selling Longan was 27,073.26 baht per year. The average number of family members was 4 and two of them were family agricultural workers. Furthermore, most of them had their own land and the average area for planting Longan was 7 Rai. They had average training experience twice a year and they also contacted with the project's officials twice a year. Two-third (66.82%) of them were customers of Bank for Agriculture and Agricultural Cooperatives. They had got GAP information from the agricultural supporting officials, extension officials and their local leaders.

For overall expectation and achievement, it was found that their expectation was at a medium level while the achievement was at a high level. When considering in details, their expectation on the training program, cost, product and quality, and marketing was at medium level while the achievement was at high level. However, their expectation and achievement on the benefit was at a medium level. Their expectation and achievement on health safety and environmental conservation was at a high level.

กิตติกรรมประกาศ

ปัญหาพิเศษฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาจากอาจารย์ กิตติพงษ์ ไตรธิกุล ประธานกรรมการที่ปรึกษา พร้อมด้วยผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญสม วราเอกศิริ อาจารย์ ดร.วิรัชศักดิ์ ปรัตติ กรรมการที่ปรึกษา ที่ได้กรุณาชี้แนะด้านวิชาการ รวมทั้งข้อแนะนำ ถึงข้อบกพร่องต่างๆ ในการทำการวิเคราะห์และเขียนรายงานการวิจัย ให้ถูกหลักเกณฑ์ อนึ่งขอขอบคุณผู้เขียนตำราต่างๆที่ใช้ในการประกอบการศึกษาครั้งนี้ ตลอดจนผู้ให้ข้อมูลในรูปแบบ สัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

ขอขอบคุณคุณอาจารย์ นักวิชาการเกษตร นักการศึกษา เจ้าหน้าที่ภาควิชาส่งเสริม การเกษตร ที่กรุณาแนะนำให้ความช่วยเหลือในระหว่างที่กำลังศึกษา ศูนย์วิจัยพืชสวนเชิงทรายและ เจ้าหน้าที่ที่ให้ความช่วยเหลือ คุณค่าและประโยชน์แห่งปัญหาพิเศษฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชา พระคุณของคุณพ่อพันธ์ กะตะโท และคุณแม่ประพันธ์ กะตะโท ผู้ล่วงลับที่เป็นกำลังใจและ ชี้นำทางด้านการศึกษาอย่างสม่ำเสมอ ตลอดจนครูบา-อาจารย์ตั้งแต่เยาว์จนถึงปัจจุบัน และ ผู้มีพระคุณทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอน ให้ความรักความห่วงใยและเป็นกำลังใจด้วยดีเสมอมา

คำพูน กะตะโท

ธันวาคม 2549

สารบัญเรื่อง

	หน้า
บทคัดย่อ	(3)
ABSTRACT	(5)
กิตติกรรมประกาศ	(7)
สารบัญเรื่อง	(8)
สารบัญตาราง	(11)
สารบัญภาพ	(13)
บทที่ 1 บทนำ	1
ปัญหาการวิจัย	3
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
ขอบเขตของการวิจัย	6
นิยามศัพท์ปฏิบัติการ	6
บทที่ 2 การตรวจเอกสารที่เกี่ยวข้อง	9
ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับลำไย	9
ประวัติและถิ่นกำเนิดของลำไย	9
พันธุ์ลำไยในประเทศไทย	10
นโยบายความปลอดภัยด้านอาหารของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	11
ยุทธศาสตร์ความปลอดภัยอาหารด้านพืช	13
ความปลอดภัยด้านอาหารของกรมวิชาการเกษตร	14
การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีที่เหมาะสมสำหรับลำไย	18
การใช้สารเคมีทางการเกษตรอย่างถูกต้องและเหมาะสม	19
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความคาดหวัง และผลสัมฤทธิ์	22
แนวความคิดเกี่ยวกับความคาดหวัง	22
ทฤษฎีลำดับขั้นแห่งความต้องการ	23
ทฤษฎีความคาดหวัง	24
ทฤษฎีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	27
ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความคาดหวัง	32

สารบัญเรื่อง (ต่อ)

	หน้า
ภาคสรุป	36
กรอบแนวคิดในการวิจัย	36
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	38
สถานที่ดำเนินการวิจัย	38
ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง	38
เครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล	40
การทดสอบเครื่องมือ	41
การรวบรวมข้อมูล	42
การวิเคราะห์ข้อมูล	42
ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย	43
บทที่ 4 ผลการวิจัยและวิจารณ์	44
สถานภาพส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร	44
สถานภาพส่วนบุคคล	44
สถานภาพเศรษฐกิจ	46
สถานภาพสังคม	47
ความคาดหวังและผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับของเกษตรกรผู้เข้าโครงการปฏิบัติตาม	
เกษตรกรที่เหมาะสมสำหรับลำไย	54
ด้านการฝึกอบรมการปฏิบัติตามเกษตรกรที่เหมาะสมสำหรับลำไย	55
ด้านผลประโยชน์ตอบแทน	61
ด้านต้นทุนการผลิตลำไย	65
ด้านผลผลิตลำไย	70
ด้านการตลาดลำไย	73
ด้านความปลอดภัยต่อสุขภาพ	77
ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	81
สรุปผลความคาดหวังและผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ	
ปฏิบัติตามเกษตรทฤษฎีที่เหมาะสมสำหรับลำไย	85

สารบัญเรื่อง (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	93
สรุปผลการวิจัย	93
อภิปรายผลการศึกษา	96
ข้อเสนอแนะ	98
ข้อเสนอแนะจากการวิจัย	98
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	99
บรรณานุกรม	100
ภาคผนวก	105
ภาคผนวก ก แบบสัมภาษณ์	106
ภาคผนวก ข ประวัติผู้วิจัย	114

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย	40
2 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามเพศ	44
3 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามอายุ	45
4 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามระดับการศึกษา	46
5 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามสถานภาพการสมรส	46
6 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามรายได้จากการขายลำไยปี 2547-2548	47
7 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามจำนวนสมาชิกในครัวเรือน	48
8 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามจำนวนแรงงานเกษตรในครัวเรือน	48
9 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามสภาพการถือครองที่ดินในการจัดทำแปลงลำไยตามโครงการ GAP ลำไย	49
10 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามจำนวนพื้นที่ที่ใช้ในการจัดทำแปลงลำไยตามโครงการ GAP ลำไย	50
11 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามแหล่งความรู้หรือข่าวสารเกี่ยวกับการจัดทำแปลงลำไยให้ได้มาตรฐานตามโครงการ GAP ลำไย	51
12 จำนวนและร้อยละของสมาชิกโครงการ GAP ลำไย แล้วยังเป็น สมาชิกกลุ่มอื่นๆ นอกเหนือจากที่เป็นสมาชิกโครงการฯ	52
13 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ GAP ลำไยหลังจากเข้าร่วมโครงการแล้ว	53
14 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามการเข้าร่วมการฝึกอบรม/ประชุมตามโครงการ GAP ลำไย	54
15 จำนวนและจำนวนร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามระดับความคาดหวังและระดับผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับในด้านการฝึกอบรมการปฏิบัติตามเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับลำไย	60
16 จำนวนและจำนวนร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามระดับความคาดหวังและระดับผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับในด้านผลประโยชน์ตอบแทน	64
17 จำนวนและจำนวนร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามระดับความคาดหวังและระดับผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับในด้านต้นทุนการผลิตลำไย	69

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
18 จำนวนและจำนวนร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามระดับความคาดหวัง และระดับผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับในด้านผลผลิตลำไย	72
19 จำนวนและจำนวนร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามระดับความคาดหวัง และระดับผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับในการตลาดลำไย	76
20 จำนวนและจำนวนร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามระดับความคาดหวัง และระดับผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับในด้านความปลอดภัยต่อสุขภาพ	80
21 จำนวนและจำนวนร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามระดับความคาดหวัง และระดับผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับในการอนุรักษ์ต่อสิ่งแวดล้อม	84
22 ค่าคะแนนเฉลี่ยระดับความคาดหวังและระดับผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับ ด้านการฝึกอบรม	85
23 ค่าคะแนนเฉลี่ยระดับความคาดหวังและระดับผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับ ด้านผลประโยชน์ตอบแทน	86
24 ค่าคะแนนเฉลี่ยระดับความคาดหวังและระดับผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับ ด้านต้นทุนการผลิตลำไย	87
25 ค่าคะแนนเฉลี่ยระดับความคาดหวังและระดับผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับ ด้านผลผลิตลำไย	88
26 ค่าคะแนนเฉลี่ยระดับความคาดหวังและระดับผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับ ด้านการตลาดลำไย	89
27 ค่าคะแนนเฉลี่ยระดับความคาดหวังและระดับผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับ ด้านความปลอดภัยต่อสุขภาพ	90
28 ค่าคะแนนเฉลี่ยระดับความคาดหวังและระดับผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับ ด้านการอนุรักษ์ต่อสิ่งแวดล้อม	91
29 สรุปผลรวมระดับความคาดหวังและระดับผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับของ เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ GAP ลำไย	92

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	ขั้นตอนการเปิดรับสมาชิกโครงการความปลอดภัยทางด้านอาหาร: ผักผลไม้	20
2	แผนผังการดำเนินการผลิตตามระบบคุณภาพด้านพืช	21
3	ลำดับขั้นแห่งความต้องการของ Maslow	24
4	กรอบแนวคิดจากการวิจัย	37

บทที่ 1

บทนำ

(INTRODUCTION)

ลำไยเป็นผลไม้เศรษฐกิจที่มีความสำคัญของประเทศไทย ผลผลิตเป็นที่นิยมของผู้บริโภคทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ปริมาณผลผลิตจะเพียงพอต่อความต้องการบริโภคภายในประเทศแล้ว ยังสามารถส่งออกไปจำหน่ายยังตลาดต่างประเทศทำรายได้เข้าประเทศปีละกว่าห้าพันล้านบาท แหล่งผลิตลำไยที่สำคัญของประเทศไทยอยู่ภาคเหนือ เนื่องจากมีสภาพพื้นที่และอุณหภูมิเหมาะสมแก่การเจริญเติบโต และการออกดอกออกผลของลำไย คือ ต้องมีอากาศหนาวเย็นนาน ก่อนช่วงที่ลำไยจะเริ่มแทงช่อออกดอกติดผลราวๆปลายเดือนธันวาคมถึงช่วงเดือนกุมภาพันธ์ การเพิ่มขึ้นของปริมาณความต้องการลำไยเพื่อการบริโภคเพื่อการส่งออกและเพื่ออุตสาหกรรมแปรรูปนั้น ทำให้เกษตรกรหันมานิยมปลูกลำไยเพิ่มมากขึ้นมีการขยายพื้นที่ปลูกโดยเฉพาะในภาคเหนือของประเทศประกอบกับภาครัฐได้มีการรับจำนำหรือรับซื้อผลผลิตเพื่อพยุงราคาให้สูง ทำให้ปริมาณผลผลิตลำไยเพิ่มขึ้นปัจจุบันการผลิตลำไยได้ใช้สารโปรดักต์เคมีกลอเรทบ้างทำให้ลำไยแทงช่อออกดอกออกผลตลอดปี ทำให้ภาครัฐไม่สามารถคาดคะเนผลผลิตและวางแผนการตลาดได้ โดยในฤดูการผลิตปี 2547 มีผลผลิตรวม 570,000 ตัน ปี 2548 คาดว่ามีผลผลิตรวม 640,000 ตัน ผลผลิตกว่าร้อยละ 70 ส่งออกไปจำหน่ายต่างประเทศ ทั้งผลสดและอบแห้งทั้งไปเลือกตลาดต่างประเทศที่สำคัญคือ จีน อินโดนีเซีย ฮองกง เป็นต้น

ปัจจุบันการค้าระหว่างประเทศอยู่ภายใต้กรอบการค้าขององค์การการค้าโลก (World Trade Organization: WTO) และแผนปฏิบัติการเพื่อการพิทักษ์และคุ้มครองสิ่งแวดล้อมขององค์การสหประชาชาติ โดยเน้นการค้าเสรี ขจัดกำแพงภาษี นำแนวทางคุ้มครองสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช และสิ่งแวดล้อม โดยยึดถือข้อตกลง คำแนะนำและมาตรฐานระหว่างประเทศขององค์การสหประชาชาติเป็นหลัก ประเทศต่างๆ ที่เคยใช้มาตรการทางด้านภาษีมาถกกันสินค้าที่จะนำเข้าประเทศนั้นใช้ไม่ได้แล้ว จึงหันไปใช้มาตรการตามข้อตกลงขององค์การการค้าโลก ที่ให้ใช้ 2 มาตรการคือ มาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช (Sanitary and Phytosanitary: SPS) และข้อตกลงว่าด้วยอุปสรรคทางเทคนิคต่อการค้า (Technical Barrier to Trade: TBT) ประเทศที่พัฒนาแล้วโดยเฉพาะสหรัฐอเมริกา กลุ่มสหภาพยุโรปจึงได้มีการกำหนดกฎเกณฑ์ให้ประเทศอื่นๆ ปฏิบัติตาม ที่เรียกว่า สมุดปกขาว หรือ EU White paper โดยเน้นมาตรการ 3 ด้าน คือ 1) ด้านความปลอดภัยของอาหารจากฟาร์มสู่โต๊ะอาหาร ที่เรียกว่า From Farm To Table: FFT กำหนดให้อาหารต้องมีความปลอดภัยทุกขั้นตอนการผลิต ตั้งแต่ในไร่นา จนถึงมือผู้บริโภค 2) ด้านการจัดการคุณภาพเมื่อ

เข้าสู่กระบวนการแปรรูปในโรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งต้องอาศัยระบบการจัดการสุขลักษณะทางอาหารที่ดี (Good Manufacturing Practice: GMP) และระบบการวิเคราะห์อันตรายและจุดวิกฤตที่ต้องควบคุม (Hazard Analysis and Critical Control Point: HACCP) ซึ่งต้องรับผิดชอบต่อความปลอดภัยของอาหารของผู้ประกอบการด้านอาหารที่เกี่ยวข้องในวงจรของการผลิตอาหาร

3) ด้านระบบการทวนสอบย้อนกลับ (Traceability) เป็นระบบสืบแหล่งที่มาของอาหารในกรณีที่อาหารที่ผลิตมีปัญหาเป็นอันตรายต่อผู้บริโภค สามารถที่จะสืบย้อนกลับไปได้ว่า วัตถุดิบนั้นมาจากแหล่งใด ใครเป็นเจ้าของผลผลิต การนำมาตราการต่างๆ มาเป็นข้อต่อรองทางการค้าเช่นเรื่องคุณภาพของผลผลิต และผลิตภัณฑ์ที่ปลอดภัยจากสารพิษตกค้าง กระบวนการผลิตที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม การเลี้ยงสัตว์ที่ถูกสุขอนามัย การดูแลรักษาผลผลิตภายหลังเก็บเกี่ยว การปฏิบัติหรือกระบวนการเหล่านี้นับวันจะทวีความสำคัญต่อการค้าระหว่างประเทศเพิ่มมากขึ้นทำให้ประเทศไทยในฐานะผู้ผลิตสินค้าเกษตรและอาหาร ต้องติดตามข้อมูลข่าวสาร วิธีการดำเนินงานและเงื่อนไขต่างๆ ที่เป็นมาตรฐาน เพื่อเตรียมความพร้อมให้สามารถปรับตัวให้ทันและสอดคล้องกับทิศทางการค้าที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ตระหนักถึงความสำคัญด้านนโยบายความปลอดภัยอาหาร จึงได้พยายามดำเนินการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาคุณภาพของผลผลิตให้มีคุณภาพและมาตรฐานมีความปลอดภัยเป็นที่ต้องการของตลาดโดยการเร่งปรับปรุงคุณภาพการผลิตและผลผลิตภายในประเทศ การดำเนินการด้านการกำหนดมาตรฐานสำหรับระบบการผลิตสินค้าเกษตรและ มาตรฐานคุณภาพผลผลิต การให้ความสำคัญกับการรับรองคุณภาพสินค้าเกษตร และดำเนินการควบคุมคุณภาพกำกับดูแลให้สินค้าเกษตรที่บริโภคกันในประเทศ ทั้งจากการผลิตขึ้นเองหรือนำเข้าจากต่างประเทศให้มีคุณภาพและมาตรฐานเดียวกัน

สาเหตุที่ต้องนำมาตรฐานระบบการจัดการคุณภาพการปฏิบัติตามเกษตรที่ดีที่เหมาะสมสำหรับพืชมาใช้นี้เนื่องจาก

1. เมื่อนุชนชาติมีคุณภาพชีวิตสูงขึ้น ความต้องการเรื่องคุณภาพของสินค้าย่อมสูงขึ้นสินค้าที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานเท่านั้นที่จะสามารถแข่งขันและจำหน่ายได้ราคาที่สูงกว่าเดิม
2. ปัญหาเรื่องสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช (Sanitary and Phytosanitary) ซึ่งรวมทั้งที่มีปัญหาจริงและใช้เป็นเครื่องในการกีดกันทางการค้าแทนการกีดกันโดยภาษีเมื่อมีการเปิดการค้าเสรี
3. การผลิตทางการเกษตรในปัจจุบันยังก่อให้เกิดปัญหามลพิษ ตั้งแต่อันตรายต่อผู้ผลิต ผู้บริโภค และเกิดมลภาวะในสิ่งแวดล้อมของโลก
4. สินค้าเกษตรโดยเฉพาะลำไยถูกกักหรือห้ามนำเข้าประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนเนื่องจากมีสารพิษตกค้างสารเมทามิโดฟอส ซึ่งเป็นสารที่ห้ามใช้ในประเทศ

ปัญหาการวิจัย (Research of the Problem)

พื้นที่ปลูกลำไยมีประมาณ 8 แสนไร่ สามารถให้ผลผลิตประมาณ 6 แสนกว่าตันต่อปี คิดเป็นมูลค่ามากกว่า 5 พันล้านบาทต่อปี ลำไยเป็นผลไม้ที่ขอดีเยี่ยม (product champion) จึงได้รับความนิยมจากผู้บริโภคและมีคุณค่าทางอาหารสูง มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ แต่ปัจจุบันลำไยมี ปัญหาการส่งออกเนื่องจากมีสารพิษตกค้างสารเมทามิโดฟอสในผลผลิตลำไย ทำให้ประเทศ ผู้นำเข้ามีการกักหรือห้ามนำเข้าลำไยหลายครั้ง โดยเฉพาะประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนที่เปิด เขตการค้าเสรีกับไทย ซึ่งเป็นผู้นำเข้าลำไยทั้งผลสดและอบแห้งทั้งเปลือกมากที่สุด ทำให้ภาครัฐจะ ต้องไปเจรจาแก้ไขปัญหามันทุกครั้งเกิดความเสียหายต่อตลาดการส่งออกและเกษตรกรผู้ผลิตลำไย อย่างมากส่งผลกระทบต่อสินค้าเกษตรของประเทศไทยโดยรวม เพื่อเป็นการแก้ปัญหาดังกล่าว รัฐบาลจึงได้มีมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 4 มีนาคม 2546 ให้ผู้ส่งออกลำไยต้องมีหนังสือรับรอง สารพิษตกค้าง (Certificate of Pesticide Residues) จากกรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและ สหกรณ์เพื่อแสดงต่อกรมศุลกากรประกอบการพิธีการส่งออกป้อนราชอาณาจักร ใน 7 ประเทศ คือ สาธารณรัฐประชาชนจีน ฮองกง สิงคโปร์ มาเลเซีย ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกาและสหภาพยุโรป ในปี 2547 รัฐบาลได้ประกาศเป็นปีแห่งความปลอดภัยด้านอาหาร (Food Safety Year 2004) ได้มอบ นโยบายโครงการอาหารปลอดภัยด้านพืชให้กรมวิชาการเกษตร ดำเนินการรับสมัครเกษตรกรเข้า ร่วมโครงการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีที่เหมาะสมสำหรับลำไย (การปฏิบัติที่ดีทางการเกษตรสำหรับ พืช (Good Agricultural Practice: GAP) สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้ดำเนินการประกาศเรื่อง ในราชกิจจานุเบกษาฉบับประกาศทั่วไป เล่ม 121 ตอนพิเศษ 78 ง วันที่ 19 กรกฎาคม 2547) การ ผลิตทางการเกษตรที่ถูกต้องและเหมาะสมจำเป็นต้องแก้ไขตั้งแต่เริ่มต้นกระบวนการผลิต การใช้ ปิ่จจัยการผลิตและวัตถุดิบที่มีคุณภาพ จะต้องเริ่มตั้งแต่ การใช้แหล่งน้ำ การเลือกพื้นที่ การใช้วัตถุ อันตรายทางการเกษตร การรักษาคุณภาพของผลผลิตไม่ให้มีโรคและแมลง การเก็บผลผลิตและการ ปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว การเก็บรักษา การขนย้ายผลผลิต ตลอดจนการบันทึกผล เมื่อขบวนการทุก ขั้นตอนถูกต้อง จึงจะสามารถคาดหมายผลผลิตที่มีคุณภาพและมีมาตรฐานได้หากขั้นตอนใดขั้น ตอนหนึ่งผิดพลาดโอกาสที่จะได้สินค้าเกษตรที่เป็นที่ต้องการของตลาดก็จะน้อยหรือเป็นไปได้ จึงเป็นที่มาของแนวคิดในเรื่องการผลิตทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม เพื่อให้เกษตรกรนำไป ปฏิบัติเพื่อให้ได้สินค้าเกษตรที่มีคุณภาพและมาตรฐานเป็นที่ต้องการของตลาด เป็นการเสริมสร้าง ความเชื่อมั่นให้ผู้บริโภคทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้กำหนดนโยบายเพื่อเป็นเส้นทางสู่ความปลอดภัยด้านอาหาร (road map of food safety) โดยความปลอดภัยด้านพืชให้กรมวิชาการเกษตร ดำเนินการจัดระบบการจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไยเพื่อการส่งออกแบบครบวงจรเป็นการแก้ไขปัญหาการผลิตลำไยที่ต้นทางหรือแหล่งผลิต โดยเกษตรกรในจังหวัดเชียงรายสมัครเข้าร่วมโครงการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีลำไย จำนวน 5,209 ราย และได้รับใบรับรองแหล่งผลิตพืช (GAP) จำนวน 3,056 ราย ประกอบด้วย 18 อำเภอ ปี 2547 มีพื้นที่ปลูกลำไยประมาณ 121,405 ไร่ ผลผลิตประมาณ 71,564 ตัน ผลผลิตเฉลี่ย 845 กิโลกรัมต่อไร่ ปี 2548 มีพื้นที่ปลูกประมาณ 139,837 ไร่ ผลผลิตประมาณ 95,054 ตัน ผลผลิตเฉลี่ย 917 กิโลกรัมต่อไร่ (กรมส่งเสริมการเกษตร: 2547, 2548) ผลผลิตดังกล่าวใช้บริโภคภายในประเทศร้อยละ 30 และเป็นลำไยเพื่อการส่งออกไปยังต่างประเทศร้อยละ 70

อำเภอพาน มีเกษตรกรได้รับใบรับรองแหล่งผลิตพืช (GAP) ลำไยจำนวน 458 ราย เกษตรกรจะต้องปฏิบัติตามระเบียบ หลักเกณฑ์ และวิธีการ เริ่มตั้งแต่ การใช้แหล่งน้ำ การเตรียมแปลงปลูก การปลูก การดูแลรักษา การเก็บเกี่ยว การขนส่ง การเก็บรักษา การบันทึกข้อมูลสำรวจศัตรูพืชและการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรอย่างถูกต้องเหมาะสมตามคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรให้ได้มาตรฐานคุณภาพสินค้าเกษตรด้านพืช และอาหาร อย่างครบวงจรตลอดห่วงโซ่อุปทานในสินค้าเป้าหมาย ปรับปรุงคุณภาพสินค้าเกษตรและอาหารเพื่อบริโภคภายในประเทศ และเพื่อส่งออก อันจะนำไปสู่การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันเชิงพาณิชย์ของสินค้าเกษตรและอาหารของไทยในตลาดโลก มีรายได้จากการส่งออกสินค้าเกษตรและอาหารเพิ่มขึ้น ขณะเดียวกันก็สามารถเพิ่มปริมาณอาหารที่มีคุณภาพดี มีความปลอดภัยสำหรับผู้บริโภคภายในประเทศ โดยให้เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีลำไยตามหลักการที่กำหนดไว้ จะทำให้ได้สินค้าเกษตรที่มีคุณภาพและมาตรฐานสากล เป็นที่ต้องการของตลาด ปลอดภัยจากสารพิษตกค้างซึ่งเป็นปัญหาการส่งออกของลำไย การผลิตลำไยของเกษตรกรแบบดั้งเดิมนั้นจะไม่สามารถขายผลผลิตได้เนื่องจากผลผลิตไม่ได้คุณภาพและมาตรฐาน มีสารพิษตกค้าง ภาครัฐจึงจำเป็นต้องกำหนดให้เกษตรกรต้องปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีที่เหมาะสม โดยการจูงใจเกษตรกรให้เจ้าหน้าที่ให้คำปรึกษา แนะนำกำกับดูแล ติดตามการผลิตลำไย การฝึกอบรมให้เกษตรกรได้รับความรู้ ความเข้าใจ เพื่อให้เกิดทักษะนำไปพัฒนาในพื้นที่ของตนเอง โดยมุ่งหวังให้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีต้นทุนการผลิตต่ำ มีผลผลิตเพิ่มขึ้นและมีคุณภาพตรงกับความต้องการของตลาด ขายผลผลิตได้ราคาสูง ผลผลิตปลอดภัยต่อผู้บริโภค เกษตรกร และสิ่งแวดล้อม จากผลประโยชน์ดังกล่าวที่เกษตรกรคาดว่าจะได้รับจากโครงการฯ จึงต้องการทราบว่าเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการปฏิบัติตามเกษตรที่ดีที่เหมาะสมลำไย ในอำเภอพาน

จังหวัดเชียงราย มีความคาดหวังต่อโครงการอย่างไรบ้าง และเมื่อเข้าร่วมโครงการแล้วเกษตรกรเหล่านี้ได้รับผลสัมฤทธิ์ในด้านต่างๆอย่างไรบ้าง เช่น ด้านการฝึกอบรม ผลประโยชน์ตอบแทน ต้นทุนการผลิต คุณภาพผลผลิต การตลาด ความปลอดภัย รวมทั้ง ผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับมีความแตกต่างจากความคาดหวังในด้านต่างๆ อย่างไรบ้าง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

(Objectives of the Research)

การวิจัยเรื่อง ความคาดหวังและผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปฏิบัติตามเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับลำไย (GAP) ในอำเภอกพาน จังหวัดเชียงราย มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อทราบถึงลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร ผู้เข้าร่วมโครงการปฏิบัติตามเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับลำไย
2. เพื่อทราบความคาดหวังและผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปฏิบัติตามเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับลำไย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

(Expected Results)

ผลการวิจัยครั้งนี้คาดว่าจะสามารถนำไปใช้ประโยชน์ ดังนี้

1. ผู้บริหารระดับต่างๆ ที่สังกัดกรมวิชาการเกษตร โดยเฉพาะสำนักงานวิจัยและพัฒนาการเกษตร เขตที่ 1 สามารถนำผลจากการวิจัยไปเป็นแนวทางในการบริหารจัดการลำไยอย่างครบวงจร เพื่อให้การดำเนินงานโครงการปฏิบัติตามเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับลำไยสามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์ มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
2. เจ้าหน้าที่ของสำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตร เขตที่ 1 หรือเจ้าหน้าที่หน่วยงานอื่นที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการพัฒนาและการส่งเสริมการเกษตร นำผลการวิจัยไปปรับใช้ในการปฏิบัติงานกับเกษตรกรได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
3. ผู้สนใจสามารถใช้ผลการวิจัยนี้เป็นแนวทางการศึกษาวิจัยด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง กับโครงการปฏิบัติตามเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับลำไยต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย (Scope of the Research)

1. การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเฉพาะความคาดหวังและผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปฏิบัติตามเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับลำไย (GAP) ในอำเภอฟาน จังหวัดเชียงราย ในปีการผลิต 2547-2548
2. ผู้ให้ข้อมูลในครั้งนี้ เป็นเกษตรกรผู้ได้รับใบรับรองแหล่งผลิตพืชตามโครงการปฏิบัติตามเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับลำไย (GAP) ในอำเภอฟาน จังหวัดเชียงราย โดยการสัมภาษณ์เกษตรกรผู้มีอำนาจในการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการปฏิบัติตามเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับลำไย (GAP) จำนวน 214 ราย

นิยามศัพท์ปฏิบัติการ (Operational Definition of Terms)

ความคาดหวังของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปฏิบัติตามเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับลำไย (GAP) หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดและคาดการณ์ของเกษตรกรที่มีต่อโครงการฯ ในคุณประโยชน์ที่เกษตรกรจะได้รับจากโครงการฯ ในด้าน 1) การฝึกอบรม 2) ผลประโยชน์ตอบแทน 3) ต้นทุนการผลิตลำไย 4) ผลผลิตลำไย 5) การตลาดลำไย 6) ความปลอดภัยต่อสุขภาพ 7) การอนุรักษ์ต่อสิ่งแวดล้อม

ผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปฏิบัติตามเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับลำไย (GAP) หมายถึง ผลประโยชน์ที่เกษตรกรได้รับจากโครงการฯ ในด้าน 1) การฝึกอบรม 2) ผลประโยชน์ตอบแทน 3) ต้นทุนการผลิตลำไย 4) ผลผลิตลำไย 5) การตลาดลำไย 6) ความปลอดภัยต่อสุขภาพ และ 7) การอนุรักษ์ต่อสิ่งแวดล้อม

โครงการปฏิบัติตามเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับลำไย (GAP) หมายถึง โครงการที่กรมวิชาการเกษตรได้มอบนโยบายให้สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตร เขตที่ 1 จังหวัดเชียงใหม่ ดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรแบบครบวงจรให้การฝึกอบรม คำปรึกษา แนะนำกำกับดูแลแก่เกษตรกร ตั้งแต่การจัดทำแปลง การปลูก การใช้ปัจจัยการผลิตอย่างถูกต้อง การดูแลรักษา การติดตาม แนะนำขั้นตอนการผลิต สนับสนุนปัจจัยการผลิต ตรวจสอบผลผลิต เพื่อให้ได้มาตรฐานสินค้าเกษตรที่กำหนดไว้

เกษตรกร หมายถึง เกษตรกรที่ได้รับใบรับรองแหล่งผลิตพืช (GAP) ตามโครงการปฏิบัติตามเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับลำไย (GAP) ในอำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ซึ่งมีอำนาจในการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการฯ

สถานะภาพส่วนบุคคล

ระดับการศึกษา หมายถึง จำนวนชั้นปีที่ผู้ให้ข้อมูลได้รับการศึกษาสูงสุด ในสถานที่เรียนทั้งของรัฐและเอกชน

สถานภาพการสมรส หมายถึง สถานภาพแต่งงาน โสดให้รวมถึงหม้าย หย่าร้างของผู้ให้ข้อมูล

สถานภาพทางเศรษฐกิจ

รายได้ หมายถึง รายได้ทั้งหมดจากการขายลำไยของผู้ให้ข้อมูล ในปีการผลิต พ.ศ. 2547-2548

สถานภาพทางสังคม

สภาพการถือครองที่ดิน หมายถึง การมีที่ดินเป็นของตนเอง เช่าที่ดินของผู้อื่นหรือทำกินบนที่ดินของคนอื่นโดยไม่ต้องเสียค่าเช่า เพื่อการปลูกลำไย

ขนาดพื้นที่ทำการเกษตร หมายถึง จำนวนพื้นที่ทำการปลูกลำไยของผู้ให้ข้อมูล คิดเป็นจำนวนไร่ (ถ้าเกิน 2 งานให้คิดเป็น 1 ไร่)

แรงงานในครอบครัว หมายถึง จำนวนคนในครอบครัวของผู้ให้ข้อมูลที่สามารถใช้แรงงานหรือปฏิบัติงานในไร่หรือสวนลำไย

การเป็นสมาชิกกลุ่ม หมายถึง การที่เกษตรกรเข้าร่วมเป็นสมาชิกกับกลุ่มต่างๆ ได้แก่ กลุ่มเกษตรกร กลุ่มสหกรณ์การเกษตร แม่บ้านเกษตรกร และกลุ่มอื่นๆ ในหมู่บ้านของตน

ประสบการณ์ในการเข้าร่วมโครงการ หมายถึง จำนวนปีที่เกษตรกรเข้าร่วมโครงการอื่นๆเกี่ยวกับการเกษตรต่างๆ

การรับข่าวสารของเกษตรกร หมายถึง จำนวนครั้งที่เกษตรกรเคยได้รับข่าวสารต่างๆ เกี่ยวกับโครงการปฏิบัติตามเกษตรดีที่เหมาะสมลำไยให้มีการคุณภาพและมาตรฐานลำไย จากแหล่งข่าวสารต่างๆ เช่น จากเจ้าหน้าที่เกษตรตำบลผู้ใหญ่บ้าน เอกสารสิ่งพิมพ์ต่างๆ โทรทัศน์ และวิทยุ

การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการฯ หมายถึง จำนวนครั้งที่เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการมีการพบปะ พูดคุย ปรีกษา ประชุมหารือ กับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในโครงการฯ

การฝึกอบรม หมายถึง การฝึกอบรมเกี่ยวกับเรื่องการปฏิบัติตามเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับลำไยให้ได้คุณภาพและมาตรฐาน

ผลประโยชน์ตอบแทน หมายถึง สิทธิพิเศษต่างๆ เช่น ได้สิทธิในการต่ออายุใบรับรองแหล่งผลิตพืช (GAP)

ต้นทุนการผลิตลำไย หมายถึง ค่าใช้จ่ายในการซื้อสารเคมี ปุ๋ย พันธุ์พืช และค่าแรงงานของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการฯ

ผลผลิตลำไย หมายถึง ปริมาณและคุณภาพของผลผลิตลำไยของเกษตรกรที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการฯ

การตลาดลำไย หมายถึง การจำหน่ายลำไยของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ

ความปลอดภัย หมายถึง ความไม่มีอันตรายหรือผลกระทบจากการใช้สารเคมีต่อเกษตรกร ผลผลิตและสิ่งแวดล้อม

บทที่ 2

การตรวจเอกสารที่เกี่ยวข้อง

(REVIEW OF RELATED LITERATURE)

การวิจัยครั้งนี้ได้ตรวจเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ทราบถึงความคาดหวังที่เกษตรกรตัดสินใจเข้าร่วมโครงการปฏิบัติตามเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับลำไยให้ได้คุณภาพและมาตรฐาน ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าข้อมูลเหล่านี้จาก ทฤษฎี หลักการและผลการวิจัย ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะวิจัยโดยค้นคว้าจากตำรา รายงานการวิจัยได้อย่างถูกต้อง โดยประกอบไปด้วยเนื้อหาดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับลำไย
2. นโยบายความปลอดภัยด้านอาหารของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
3. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความคาดหวัง ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์
4. สถานภาพส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคม

ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับลำไย

ประวัติและถิ่นกำเนิดของลำไย

ลำไยมีชื่อทางพฤกษศาสตร์ว่า *Euphoria longana* และมีชื่อสามัญเป็นภาษาอังกฤษทั่วไปว่า “Longan” อยู่ในวงศ์ “Sapindaceae” เป็นไม้ในเขตร้อนและกึ่งร้อนของเอเชีย

จากการสันนิษฐานถิ่นกำเนิดของลำไย ลำไยเป็นพืชพันธุ์พื้นเมืองของประเทศจีนตอนใต้ ที่เกษตรกรชาวจีนปลูกกันมานานนับพันปี ปลูกกันในมณฑลฟูเจี้ยน กวางตุ้ง ไต้หวัน และเสฉวน โดยมีศูนย์กลางอยู่ที่มณฑลฟูเจี้ยน บางคนกล่าวว่า ลำไยเป็นพืชพันธุ์พื้นเมืองของอินเดีย ขึ้นอยู่ตามป่าดงดิบเขาภาคตะวันออกเฉียงของเบงกอลและพม่า ลำไยได้แพร่หลายปลูกตามประเทศจีนตอนใต้ หมู่เกาะมลายู ฟิลิปปินส์ ออสเตรเลีย อเมริกา กัมพูชา ไทย ฯลฯ

ลำไยในประเทศไทยมีผู้สันนิษฐานว่ามาจากประเทศจีนตอนใต้ โดยนำมาปลูกที่กรุงเทพฯ และธนบุรีก่อน ดังที่เคยได้มีการกล่าวถึงลำไยตรอกจันทร์ โดยประมาณปี 2493 มีชาวจีนผู้หนึ่งนำลำไยกิ่งตอน 5 กิ่ง มาจากประเทศจีนมาถวายเจ้าدارราชสีห์ เจ้าدارราชสีห์จึงแบ่งมาปลูกที่กรุงเทพฯ 2 กิ่ง ส่วนอีก 3 กิ่ง ได้มอบให้เจ้าน้อยต้น ณ เชียงใหม่ นำไปปลูกที่จังหวัดเชียงใหม่

ณ บ้านท่าช้างเหล็ก ตำบลสบป่า อำเภอหางดง และหลังจากนั้นไม่นาน ได้มีชาวจีนนำมาปลูกที่ จังหวัดเชียงใหม่อีก โดยนำมาปลูกที่หมู่บ้านจันโองอ้า หมู่บ้านบวกรก ต. ท่าศาลา และลำไยได้ ขยายแพร่ไปทั่วจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดใกล้เคียง เช่น ลำพูน ลำปาง แพร่ น่าน พะเยา ส่วน มากจะนิยมปลูกพันธุ์อีค้อ สีส้มพู เบี้ยวเขียวและเหว้ (พาวัน มะโนชัย, 2543: 4)

พันธุ์ลำไยในประเทศไทย

พันธุ์ลำไยที่พบในปัจจุบัน อาจแบ่งได้ 2 ชนิด ตามลักษณะการเจริญเติบโต ลักษณะ ของผล เนื้อ เมล็ด และรสชาติ (โครงการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตลำไย, 2543: 12 – 16) ได้แก่

ลำไยเครือหรือลำไยเถา

ลำไยชนิดนี้มีชื่อทางวิทยาศาสตร์ว่า *Euphoria scandens* Winit Kerr. หรือว่า *Dimocarpus longan* var. *obtus* Leenh มีลำต้นเลื้อยคล้ายเถาวัลย์ ทรงพุ่ม ต้นคล้ายต้นเฟื่องฟ้า ต้นไม่มีแก่น ใบขนาดเล็กและสั้น ผลเล็ก ผิวสีชมพูปนน้ำตาล เมล็ดโต เนื้อผลบางมีกลิ่นคล้าย กำมะดัน ปลูกไว้สำหรับเป็นไม้ประดับมากกว่ารับประทาน

ลำไยต้น

แบ่งเป็น 2 ชนิดคือ

1. ลำไยพื้นเมืองหรือลำไยกระดุก ออกดอกประมาณเดือนธันวาคมถึงต้นมกราคม และเก็บผลได้ประมาณกลางเดือนกรกฎาคมถึงต้นสิงหาคม ให้ผลดกผลมีขนาดเล็ก ขนาดของผล เล็กกว่า 1.8 ซม. หนา 1.6 ซม. สูง 1.7 ซม. รูปร่างของผลค่อนข้างกลม ผิวสีน้ำตาล เปลือกหนา เนื้อข้างสีขาวใส ปริมาณน้ำตาลร้อยละ 19 ของเมล็ดโต เปลือกและลำต้นขรุขระมาก ต้นตั้งสูง ประมาณ 20 – 30 เมตร ใบขนาดเล็ก มักพบตามป่าของจังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย มีอายุยืนมาก ปัจจุบันไม่นิยมปลูกเพราะมีผลขนาดเล็ก

2. ลำไยกระโหลก เป็นพันธุ์ที่นิยมปลูกกันมาก เพราะผลใหญ่ เนื้อหนาและมี รสหวาน ปริมาณน้ำตาลร้อยละ 16 – 24 มีอยู่ด้วยกันหลายพันธุ์แต่ละพันธุ์แต่ละพันธุ์มีคุณลักษณะ พิเศษแตกต่างกันออกไป ลำไยกระโหลกที่นิยมปลูกในประเทศไทยได้แก่ พันธุ์ค้อหรือพันธุ์อีค้อ พันธุ์ชมพูหรือสีชมพู พันธุ์เหว้หรือเหว้ พันธุ์เบี้ยวเขียว หรืออีเบี้ยวเขียว เป็นต้น

นโยบายความปลอดภัยด้านอาหารของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้กำหนดยุทธศาสตร์ความปลอดภัยด้านอาหารของกระทรวงเกษตรขึ้น ในช่วงระยะเวลาครึ่งหลังของปี พ.ศ. 2546 ต่อเนื่องไปถึงปี พ.ศ. 2547

เพื่อเร่งรัดให้การดำเนินงานในด้านต่าง ๆ เป็นระบบครบวงจร อันจะนำไปสู่ อาหารปลอดภัย อย่างแท้จริง ทั้งนี้มีแนวทางการดำเนินงานดังนี้

ด้านปัจจัยการผลิตและวัตถุดิบ

จะดำเนินการจัดระบบควบคุมการนำเข้า โดยกำหนดด่านที่สามารถนำเข้าได้เฉพาะ และจะมีการตรวจสอบอย่างเข้มงวดที่ด่าน มีการทำงานแบบบูรณาการระหว่างเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ด่าน สารเคมีที่ประกาศห้ามใช้หรือควบคุมการใช้อย่างเข้มงวดของประเทศคู่ค้าหลัก ได้แก่ คลอแรมฟินิโคล ในโตรฟูเรนส์ เบตาอิกอนิสต์ และเมทามิโดฟอส เป็นต้น

เป้าหมายที่จะดำเนินการ คือ

1. ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงมหาดไทย ดำเนินการเรียกคืน หรือปราบปราม ยาหรือเภสัชภัณฑ์ที่ผิดกฎหมายอย่างต่อเนื่อง
2. จัดทำมาตรฐานควบคุมคุณภาพปัจจัยการผลิต และวัตถุดิบพืชทางการเกษตรตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น อาหารสัตว์ พันธุ์ที่ใช้ในการผลิต โดยเฉพาะกุ้ง ไก่ สุกร พืชเศรษฐกิจ เป็นต้น เน้นการขึ้นทะเบียนควบคุมแหล่งผลิต และจำหน่ายสารเคมี และวัตถุดิบพืชทางการเกษตร เร่งรัดปราบปรามผู้กระทำผิดในกฎหมาย
3. รณรงค์การใช้สารเคมี และปัจจัยการผลิตอย่างถูกต้องเหมาะสมตามมาตรฐานที่กำหนดทั้งในไร่นา ร้านค้า ผู้บริโภค

ด้านการผลิตระดับฟาร์ม

จัดทำระบบคุณภาพและเร่งจดทะเบียนตรวจรับรองฟาร์ม เป้าหมายที่จะดำเนินการ คือ เน้นการพัฒนาคุณภาพสินค้าที่มีมูลค่าการส่งออกสูง หรือสินค้าที่มีปัญหาเรื่องคุณภาพได้แก่ กุ้ง ไก่ เป็ดเนื้อ ไก่ไข่ โคเนื้อ ไก่ไข่ พืชเศรษฐกิจ 27 ชนิด ได้แก่ ทุเรียน มังคุด ลำไย ลิ้นจี่ มะม่วง ส้มโอ มะขาม จิง พริก ข้าวโพดฝักอ่อน หน่อไม้ฝรั่ง กระเจี๊ยบเขียว ข้าว มันสำปะหลัง อ้อย สับปะรด กาแฟ มะละกอ ลองกอง มะพร้าวอ่อน มันฝรั่ง ถั่วเขียว ทานตะวัน ถั่วเหลือง งา ถั่วลิสง และ ส้มเขียวหวาน โดยจะใช้มาตรการในการจูงใจให้เกษตรกรสมัครเข้าสู่ระบบฟาร์มมาตรฐาน โดยใช้

มคิณะรัฐมนตรี หรือระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี กำหนดชนิดสินค้าที่ต้องจดทะเบียนฟาร์มมาตรฐานเพื่อเป็นเงื่อนไขในการส่งออก และอาจใช้มาตรการทางด้านเศรษฐกิจ ดำเนินการในลักษณะโครงการนำร่อง เช่น โครงการรับซื้อระหว่างฟาร์มมาตรฐานกับผู้ประกอบการหรือสร้าง Brand name ของสินค้า ให้สิทธิพิเศษในการลดเปอร์เซ็นต์การคุ้มครองเพื่อรับรองการส่งออก เป็นต้น

ด้านโรงงาน

พัฒนาโรงงานแปรรูปสินค้าเกษตรให้ได้มาตรฐาน เป้าหมายการดำเนินการ คือ

1. ดำเนินการขยายการตรวจรับรองโรงงานแปรรูปสินค้าเกษตร และอาหารส่งออก โดยใช้ระบบ GMP (Good Manufacturing Practice) และ HACCP (Hazard Analysis Critical Control Point) เพื่อให้มีโรงงานที่ได้มาตรฐานเพิ่มมากขึ้น
2. ทำการฝึกอบรมผู้ประกอบการ เพื่อยกระดับโรงงานเข้าสู่ระบบมาตรฐาน
3. เฝ้าระวังติดตามคุณภาพวัตถุดิบที่จะเข้าสู่โรงงานรวมทั้งจัดทำมาตรฐานและจัดระบบปรับปรุงคุณภาพสิ่งแวดล้อมความสะอาด ที่มีผลกระทบต่อสุขอนามัย โดยเฉพาะในโรงฆ่าสัตว์ สะพานปลา หรือท่าเทียบเรือประมง โรงรมควันลำไย โรงบรรจุหีบห่อ เป็นต้น

ด้านผลผลิต

ดำเนินการตรวจสอบและรับรองสินค้าส่งออก เป้าหมายที่จะดำเนินการ คือ

1. เน้นดำเนินการตรวจสอบและรับรองสินค้าเกษตรส่งออกสำคัญ ได้แก่ กุ้ง ไข่ ผัก-ผลไม้ 12 ชนิด รวมทั้งสินค้าเกษตร และอาหารส่งออกอื่น ๆ ตามความต้องการของประเทศคู่ค้า
2. รับรองห้องปฏิบัติการของเอกชน (accredit) ให้ดำเนินการตรวจวิเคราะห์และจัดส่งผลตรวจวิเคราะห์ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
3. จัดตั้งบริษัทมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารจำกัด เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการตรวจสอบสินค้าส่งออก และนำเข้าโดยจะดำเนินการได้ภายในปี 2547 สำหรับการดำเนินงานในระยะยาว กรมวิชาการเกษตร กรมปศุสัตว์ และกรมประมง จะเป็นผู้ให้บริการแก่เกษตรกร และติดตาม (monitor) ระบบความปลอดภัยด้านอาหาร
4. ติดตามเฝ้าระวัง คุณภาพผลผลิตในแหล่งผลิต
5. กำหนดมาตรฐานสินค้าและระบบการผลิต รวมทั้งจัดทำระบบจัดการด้านคุณภาพสำหรับสินค้าเป้าหมาย

ยุทธศาสตร์ความปลอดภัยอาหารด้านพืช

กรมวิชาการเกษตร เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการผลิตพืช ได้กำหนดยุทธศาสตร์การดำเนินงานเพื่อสนองนโยบายปีแห่งความปลอดภัยด้านอาหารไว้ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ด้านปัจจัยการผลิตและวัตถุดิบ ได้แก่

1. ตรวจสอบวัตถุดิบพืชมก่อนนำเข้า
2. ตรวจสอบวิเคราะห์ผลิตภัณฑ์วัตถุดิบพืชมจากแหล่งผลิต และสถานที่จำหน่าย
3. เฝ้าระวัง จำกัด และห้ามใช้สารเคมีที่มีพิษ และมีผลกระทบร้ายแรง
4. อบรมผู้ผลิต ผู้ประกอบการ และผู้จำหน่ายสารเคมี และปุ๋ยเคมี
5. ตรวจสอบสินค้านำเข้าอย่างเข้มงวด ตาม พ.ร.บ.กักพืช
6. รณรงค์ใช้สารเคมีให้ถูกต้องและเหมาะสมในระดับไร่นา

ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการผลิตระดับฟาร์ม ได้แก่

1. จัดทะเบียนและรับรองแหล่งผลิตพืช 27 ชนิด
2. จัดทะเบียน ติดตาม และตรวจสอบแหล่งผลิตพืช 27 ชนิด ในแปลงเกษตรกร เพื่อรองรับระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสม (GAP) วิเคราะห์ ตรวจสอบ และออกใบรับรองฟาร์มในระบบ GAP จัดทำระบบตรวจสอบย้อนกลับ (Traceability) จากแหล่งผลิตถึงผู้บริโภค

ยุทธศาสตร์ที่ 3 ด้านโรงงาน ได้แก่

1. ตรวจสอบคุณภาพวัตถุดิบ กระบวนการผลิต และผลิตภัณฑ์โรงงานตามระบบ GMP และ HACCP และออกใบรับรองโรงงานเพื่อการส่งออก
2. ตรวจสอบคุณภาพวัตถุดิบ กระบวนการผลิต และผลิตภัณฑ์โรงงานแปรรูปเพื่อการส่งออก
3. ออกใบรับรองโรงงานที่ได้มาตรฐาน
4. ฝึกอบรมผู้ประกอบการโรงงานเกี่ยวกับการลดการปนเปื้อนสารที่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพ
5. ปรับปรุงประสิทธิภาพห้องปฏิบัติการ

ยุทธศาสตร์ที่ 4 ด้านผลผลิต ได้แก่

1. ตรวจสอบพืชผัก – ผลไม้ 12 ชนิด ที่ส่งออกไปยัง สหภาพยุโรป สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น สาธารณรัฐประชาชนจีน มาเลเซีย สิงคโปร์ และฮ่องกง
2. ตรวจสอบผลผลิตตาม โครงการนำร่องพืชผักปลอดภัย (Safe Vegetable Development Pilot Project) ที่ส่งไปยังประเทศญี่ปุ่น
3. ตรวจสอบ พืช ผัก ผลไม้ และสมุนไพรเพื่อการส่งออก
4. จัดทำแปลงทดลองเพื่อหาข้อมูลสนับสนุนเรื่อง ค่ามาตรฐานความปลอดภัย หรือ MRL (Maximum Residue Limit)
5. ปรับปรุงประสิทธิภาพห้องปฏิบัติการในส่วนกลาง และด่านตรวจพืชที่สำคัญ 3 แห่ง ที่แหลมฉบัง เชียงแสน และท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ

ความปลอดภัยด้านอาหารของกรมวิชาการเกษตร

รัฐบาลได้กำหนดให้ปี พ.ศ. 2547 เป็นปีแห่งความปลอดภัยด้านอาหาร โดยในส่วน ของกรมวิชาการเกษตร ซึ่งรับผิดชอบด้านการผลิตพืช ได้กำหนดมาตรฐานพืช ผัก ผลไม้สด เพื่อให้ ผู้บริโภคภายในประเทศ และผู้บริโภคในต่างประเทศ ได้บริโภคสินค้าที่มีคุณภาพ และความปลอดภัย ต่อสุขภาพ และอนามัยเท่าเทียมกัน ขณะเดียวกันได้ใช้มาตรฐานที่กำหนดนี้ในการตรวจสอบ สารพิษตกค้าง ในพืชผัก และผลไม้สด ที่นำเข้ามาจากทุกประเทศด้วย ทั้งนี้ได้กำหนดมาตรการ ความปลอดภัยด้านพืช 6 มาตรการ ดังนี้

1. มาตรฐานการผลิต

ดำเนินการรับรองแหล่งผลิตของเกษตรกร โดยสนับสนุนให้เกษตรกรสมัคร เข้าร่วมโครงการนำร่องฟาร์ม ตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสม (GAP: Good Agricultural Practice) ซึ่งกรมวิชาการเกษตรได้กำหนดเป้าหมายในการรับรองแปลงผลิตพืช 27 ชนิด รวม 325,000 แปลง ให้แล้วเสร็จภายในปี พ.ศ. 2547 โดยดำเนินการ ดังนี้

ปี พ.ศ. 2546 เน้นการรับรองแปลงผลิตพืชเพื่อการส่งออก 40,275 แปลง ประกอบด้วย

- ลำไย	16,675 แปลง
- ลิ้นจี่	8,000 แปลง
- พุระียน	3,600 แปลง
- มังคุด	3,900 แปลง
- หน่อไม้ฝรั่ง	4,500 แปลง
- กระเจียบเขียว	3,600 แปลง

ปี พ.ศ. 2547-2548 จะดำเนินการรับรองแปลงผลิตพืชในส่วนที่เหลือให้เสร็จตามเป้าหมายที่กำหนด เนื่องจากมีแปลงผลิตพืชที่ต้องตรวจสอบ และรับรองคุณภาพเป็นจำนวนมาก กรมวิชาการเกษตร จึงได้สร้างระบบเครือข่าย การตรวจสอบแปลงตามสัดส่วน 1 : 25 : 50 กล่าวคือ เจ้าหน้าที่ของกรมวิชาการเกษตร (inspector) 1 คน ต่อ สถาบันการศึกษา/ส่วนราชการ/สถาบันเกษตรกร/และเอกชน (advisor) 25 คน ต่อ แปลงเกษตรกร 1,250 แปลง

2. มาตรการรับรองคุณภาพโดยการตรวจสอบสารพิษตกค้าง

กรมวิชาการเกษตรให้การรับรองระบบการผลิตพืช ผัก และผลไม้ 3 กลุ่ม คือ

1. แปลงผลิตของเกษตรกร ตามระบบ GAP

2. ผู้ประกอบการที่ไม่มีเกษตรกรเป็นเครือข่ายการผลิต ซึ่งกลุ่มนี้ กรมวิชาการเกษตรจะขอให้เข้ากระบวนการรับรองระบบการผลิตแบบ GMP หรือ Good Manufacturing Practice

3. ผู้ประกอบการที่มีเกษตรกรเป็นเครือข่ายการผลิต กลุ่มนี้กรมวิชาการเกษตรจะสนับสนุนให้เป็นสมาชิก โครงการ Food Safety โดยการให้ผู้ประกอบการเข้ากระบวนการขอรับรอง GMP และให้เกษตรกรเข้ากระบวนการรับรองแปลงผลิต GAP หลังจากที่มีผู้สมัครเข้าร่วมโครงการแล้ว กำหนดให้ผู้ประกอบการหรือผู้ส่งออกต้องแจ้งแผนการผลิต หรือแผนการส่งออกให้กรมวิชาการเกษตรทราบ เพื่อให้เจ้าหน้าที่สามารถดำเนินการตรวจสอบสารพิษตกค้าง ทั้งนี้ทางกรมวิชาการเกษตรจะดำเนินการตรวจสอบ และติดตามคุณภาพผลผลิต สุ่มตัวอย่างเพื่อตรวจสอบสารพิษตกค้าง โดยดำเนินการตั้งแต่ระดับไร่นา จนถึงการบรรจุหีบห่อ

3. มาตรการด้านห้องปฏิบัติการวิเคราะห์สารพิษตกค้าง

ปัจจุบัน กรมวิชาการเกษตร มีห้องปฏิบัติการตรวจสอบ และวิเคราะห์สารพิษตกค้างจำนวน 17 แห่ง ในจำนวนนี้ตั้งอยู่ในส่วนกลาง 9 แห่ง และในส่วนภูมิภาค 8 แห่ง โดยในส่วนภูมิภาคให้เป็นหน้าที่รับผิดชอบของสำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตร เขตที่ 1-8 มีหน้าที่รับผิดชอบในพื้นที่ต่างๆ ทั่วประเทศ ในปี พ.ศ. 2547 กรมวิชาการเกษตรจะจัดตั้งห้องปฏิบัติการตรวจสอบและวิเคราะห์สารพิษตกค้างเพิ่มเติมอีก 13 แห่ง รวมกับที่มีอยู่เดิมเป็น 30 แห่ง เพื่อรองรับการบริการที่เพิ่มขึ้น กรมวิชาการเกษตรได้เปิด “ศูนย์บริการทางวิชาการแบบเบ็ดเสร็จ” หรือ Technical One Stop Service Center ที่อาคารศูนย์ฝึกอบรมและปฏิบัติการถ่ายทอดเทคโนโลยี เพื่อให้บริการด้านต่าง ๆ ให้เบ็ดเสร็จทุกขั้นตอน ณ จุดเดียว

4. มาตรการออกไปรับรองสารพิษตกค้าง

ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 4 มีนาคม 2546 กำหนดให้กรมวิชาการเกษตรดำเนินการตรวจวิเคราะห์สารพิษตกค้างในพืชผัก และผลไม้ส่งออก 12 ชนิด ได้แก่ มังคุด ทุเรียน ส้มโอ มะม่วง มะขาม ลิ้นจี่ ลำไย ข้าวโพดฝักอ่อน กระเจียนเขียว หน่อไม้ฝรั่ง พริก ขิง ที่ส่งไปยังประเทศต่างๆ ได้แก่ ญี่ปุ่น สาธารณรัฐประชาชนจีน มาเลเซีย สิงคโปร์ ฮ่องกง สหรัฐอเมริกา

และสหภาพยุโรป โดยดำเนินการมาตั้งแต่วันที่ 10 มีนาคม 2546 ผลการปฏิบัติงานจนถึง 31 ตุลาคม 2546 แบ่งออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้ ระยะแรกช่วง 10 มีนาคม – 31 กรกฎาคม 2546 ตรวจสอบสินค้าพืชผัก – ผลไม้ 20,749 ตัวอย่าง พบสารพิษตกค้าง 3,070 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 14.9 ในจำนวนนี้มีสารพิษเกินค่ามาตรฐาน (MRL) 48 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 2.31 ระยะที่สองช่วง 1 สิงหาคม – 31 ตุลาคม 2546 ตรวจสอบสินค้าพืชผัก – ผลไม้ รวม 3,810 ตัวอย่าง พบสารพิษตกค้าง 1,169 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 30.68 ในจำนวนนี้พบสารพิษตกค้างเกินค่ามาตรฐาน (MRL) 389 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 10.21 พืชที่พบสารพิษตกค้างน้อย ได้แก่ ข้าวโพดฝักอ่อน มะขาม มังคุด ทุเรียน และหน่อไม้ฝรั่ง

5. มาตรการด้านกฎหมาย

ในกรณีตรวจพบสารพิษตกค้างเกินค่ามาตรฐาน (Maximum Residue Limited: MRL) ในแหล่งผลิตของเกษตรกรกรมวิชาการเกษตรจะไม่ออกใบรับรองแปลงเกษตรกรให้สำหรับเกษตรกรรายนั้น และจะให้คำแนะนำในการปรับปรุง พร้อมทั้งมีการตรวจสอบอย่างต่อเนื่องจนถึงการเก็บเกี่ยวครั้งต่อไป หากมีการตรวจสอบพบสารพิษตกค้างเกินค่ามาตรฐาน (MRL) อีกครั้ง จะระงับการเป็นแปลงเครือข่าย จนกว่าจะเข้าสู่มาตรฐานที่กำหนด ซึ่งในช่วงเวลาที่มีการปรับปรุงการปฏิบัติเพื่อเข้าสู่มาตรฐานนั้น สมาชิกซึ่งเป็นผู้ประกอบการไม่สามารถผลผลิตของเกษตรกรรายนี้มาจำหน่ายและส่งออกได้

สำหรับในส่วน of สมาชิกซึ่งเป็นผู้ประกอบการเมื่อตรวจพบว่ามีสารพิษตกค้างเกินค่ามาตรฐาน (MRL) กรมวิชาการเกษตรจะมีหนังสือแจ้งเตือน และตรวจสอบตัวอย่าง 100% จนกว่าจะไม่พบจึงจะทำการสุ่มตัวอย่าง 10% ตามเดิม และหากมีการตรวจพบว่ามีสารพิษตกค้างเกินค่ามาตรฐาน (MRL) ติดต่อกัน 2 ครั้ง จะห้ามการส่งออกเป็นระยะเวลา 6 – 12 เดือน และจะต้องเริ่มปฏิบัติเหมือนการสมัครเข้าเป็นสมาชิกใหม่

6. มาตรการตรวจสอบย้อนกลับ

เมื่อกรมวิชาการเกษตร ได้รับการรายงานผลวิเคราะห์สารพิษตกค้างเกินค่ามาตรฐาน (MRL) จากประเทศผู้นำเข้า จะดำเนินการตรวจสอบแหล่งที่มาของสินค้า ผู้ส่งออก ผู้ประกอบการ ไปจนถึงผู้ผลิตในระดับไร่นา จนพบผู้เป็นต้นเหตุพร้อมกับใช้บทลงโทษตามมาตรการทางกฎหมายต่อไป

การจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไยมีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อให้เกษตรกรพัฒนาการผลิตลำไยตั้งแต่เริ่มต้นกระบวนการผลิต การคัดเลือกพื้นที่ เพื่อให้เกษตรกรมีการพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตรให้ได้รับการรับรองระบบการผลิตตามมาตรฐานที่กำหนด ระบบการจัดการคุณภาพสินค้าเกษตร เพื่อให้เกิดการขยายตัวและเชื่อมโยงตลาดระหว่างแหล่งผลิตที่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพ และผู้ประกอบการทั้งตลาดภายในและตลาดต่างประเทศสามารถส่งออกได้โดยไม่ถูกกีดกันจากประเทศผู้นำเข้า

กรมวิชาการเกษตร ได้มอบนโยบายให้สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตร เขตที่ 1 ดำเนินงานโครงการจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย เมื่อวันที่ 11 พฤศจิกายน 2546 เป็นต้นมา โดยรับสมัครเกษตรกรผู้ปลูกลำไยในจังหวัดเชียงรายเพื่อเข้าร่วมโครงการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ลำไยภายใต้การควบคุมดูแลให้คำแนะนำปรึกษา ติดตามตรวจสอบแปลงจากเจ้าหน้าที่สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรโดยศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย โดยมีหลักเกณฑ์ในการดำเนินกิจกรรมของโครงการดังต่อไปนี้

1. จัดหาและคัดเลือกพื้นที่และเกษตรกร เพื่อจัดทำแปลงปลูก
2. ประชุมชี้แจงแนวทางการดำเนินงานแก่เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการฯ
3. ฝึกอบรมเกษตรกรเรื่องการปลูกลำไยที่ดีและเหมาะสม
4. ตรวจพื้นที่เก็บตัวอย่างดินพร้อมทั้งแนะนำในการจดบันทึกข้อมูลและการ

ปฏิบัติการอื่นๆ

5. ติดตามผลการปฏิบัติของเกษตรกร เป็นระยะๆ
6. เก็บตัวอย่างผลลำไย วิเคราะห์สารพิษตกค้าง
7. เชิญคณะผู้ตรวจสอบ (Inspector team) ตรวจสอบแปลง เพื่อเสนอแก่คณะกรรมการวินิจฉัยการตรวจสอบ

กรรมการวินิจฉัยการตรวจสอบ

8. คณะกรรมการวินิจฉัยผลการตรวจสอบเสนออธิบดีกรมวิชาการเกษตรเพื่อลงนามให้การรับรอง

9. กรมวิชาการเกษตรเสนอผลรับรอง ต่อกระทรวงเกษตรฯ เพื่อพิจารณาอนุมัติตรา มกษ. แก่ผลผลิตลำไยที่ได้จากสวนที่ได้รับการรับรอง (กรมวิชาการเกษตร, 2547)

การปฏิบัติตามเกษตรที่ดีที่เหมาะสมสำหรับพืช (Good Agricultural Practice: GAP)

หมายถึง แนวทางการปฏิบัติในไร่นา เพื่อผลิตสินค้าปลอดภัย ปลอดภัยต่อพืช และคุณภาพถูกใจผู้บริโภค เน้นวิธีการควบคุมและป้องกันการเกิดปัญหาในกระบวนการผลิต เพื่อให้ได้ผลผลิตคุณภาพดี ตรงตามมาตรฐานสากล เป็นที่ต้องการของตลาด ผลผลิตสูงคุ้มค่าการลงทุน และกระบวนการผลิตจะต้องปลอดภัยต่อเกษตรกร ผู้บริโภคและไม่ทำให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อมโดยตั้งอยู่บนพื้นฐานการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีการใช้ทรัพยากรที่เกิดประโยชน์สูงสุด เกิดความยั่งยืนทางการเกษตร การผลิตดังกล่าวจะมีคำแนะนำของทางราชการ ซึ่งจัดทำขึ้นเพื่อให้เกษตรกรสามารถนำไปปฏิบัติได้ภายใต้สภาวะที่เป็นจริง เหมาะสมแก่สภาพท้องถิ่น และภูมิประเทศ

ในการผลิตทางการเกษตรบางขั้นตอน อาจก่อให้เกิดปัญหาทำให้ผลผลิตที่ได้ไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ เช่น การป้องกันกำจัดศัตรูพืช อาจมีการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชที่ไม่

ถูกต้องเหมาะสมมีอันตรายและมีพิษตกค้างสูง เป็นอันตรายต่อผู้บริโภค การให้ปุ๋ยหรือการให้น้ำ แก่ผักหรือผลไม้ที่ใช้บริโภคสดอาจมีเชื้อโรคติดมาเป็นอันตรายต่อผู้บริโภค

การแก้ปัญหาดังกล่าว จึงจำเป็นต้องแก้ไขโดยการใช้อย่างมีประสิทธิภาพตั้งแต่ การใช้พันธุ์พืช การใช้ปุ๋ย การใช้สารเคมี ต้องเริ่มต้นกระบวนการผลิตที่ถูกต้องเหมาะสม การผลิต ที่มีคุณภาพได้มาตรฐานนั้น จะต้องเริ่มตั้งแต่ต้นหรือแม้กระทั่งก่อนปลูกพืชเมื่อกระบวนการทุก ขั้นตอนถูกต้องจึงจะสามารถคาดหมายผลผลิตที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานหากขั้นตอนใดขั้นตอน หนึ่งผิดพลาด โอกาสที่จะได้สินค้าเกษตรที่เป็นที่ต้องการของตลาดก็จะน้อยหรือเป็นไปได้ จึงเป็นที่มาของแนวคิดในเรื่องการผลิตทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม ซึ่งถ้าหากสามารถทำได้ ตามขั้นตอนทุกอย่างก็จะได้ผลผลิตเป็นที่ต้องการของตลาดทั้งภายในและต่างประเทศ

การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีที่เหมาะสมสำหรับลำไย

เกษตรกรต้องปฏิบัติตามแนวทางดังต่อไปนี้

1. แหล่งน้ำ ต้องได้จากแหล่งที่ไม่มีสภาพแวดล้อม ซึ่งก่อให้เกิดการปนเปื้อน
2. พื้นที่ปลูก ต้องไม่มีวัตถุอันตรายที่ทำให้เกิดการตกค้างหรือปนเปื้อนในผลผลิต
3. การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร ให้ใช้ตามคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร หรือตามคำแนะนำในฉลากสารเคมีที่ขึ้นทะเบียนอย่างถูกต้องกับกรมวิชาการเกษตร
4. ปลอดภัยศัตรูพืช ดำรงการทำลายของโรคแมลง ศัตรูพืช เช่น เพลี้ยหอย เพลี้ยแป้ง หนอนเจาะลำไย โรคผลเน่า ถ้าพบต้องป้องกันกำจัด
5. การเก็บเกี่ยว และการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว
 - เก็บเกี่ยวเมื่อผลแก่เต็มที่ หรือใกล้ผลสุกขึ้น และตัดแต่งข้อผลลำไย
 - อุปกรณ์ที่ใช้เก็บเกี่ยว ภาชนะบรรจุต้องสะอาด ไม่ปนเปื้อนวัตถุอันตราย หรือสารเคมีที่เป็นพิษ
6. การเก็บรักษาและการขนย้าย
 - สถานที่เก็บรักษาต้องสะอาดมีอากาศถ่ายเทได้ดีสามารถป้องกันการปนเปื้อนจากวัตถุอันตรายและสัตว์พาหนะนำโรค
 - อุปกรณ์และพาหนะขนย้ายต้องสะอาดและการขนย้ายต้องระวังไม่ให้เกิดรอยชำ
7. การบันทึกข้อมูล ต้องบันทึกข้อมูลการสำรวจศัตรูพืช และบันทึกข้อมูลการใช้สารเคมี

การใช้สารเคมีทางการเกษตรอย่างถูกต้องและเหมาะสม

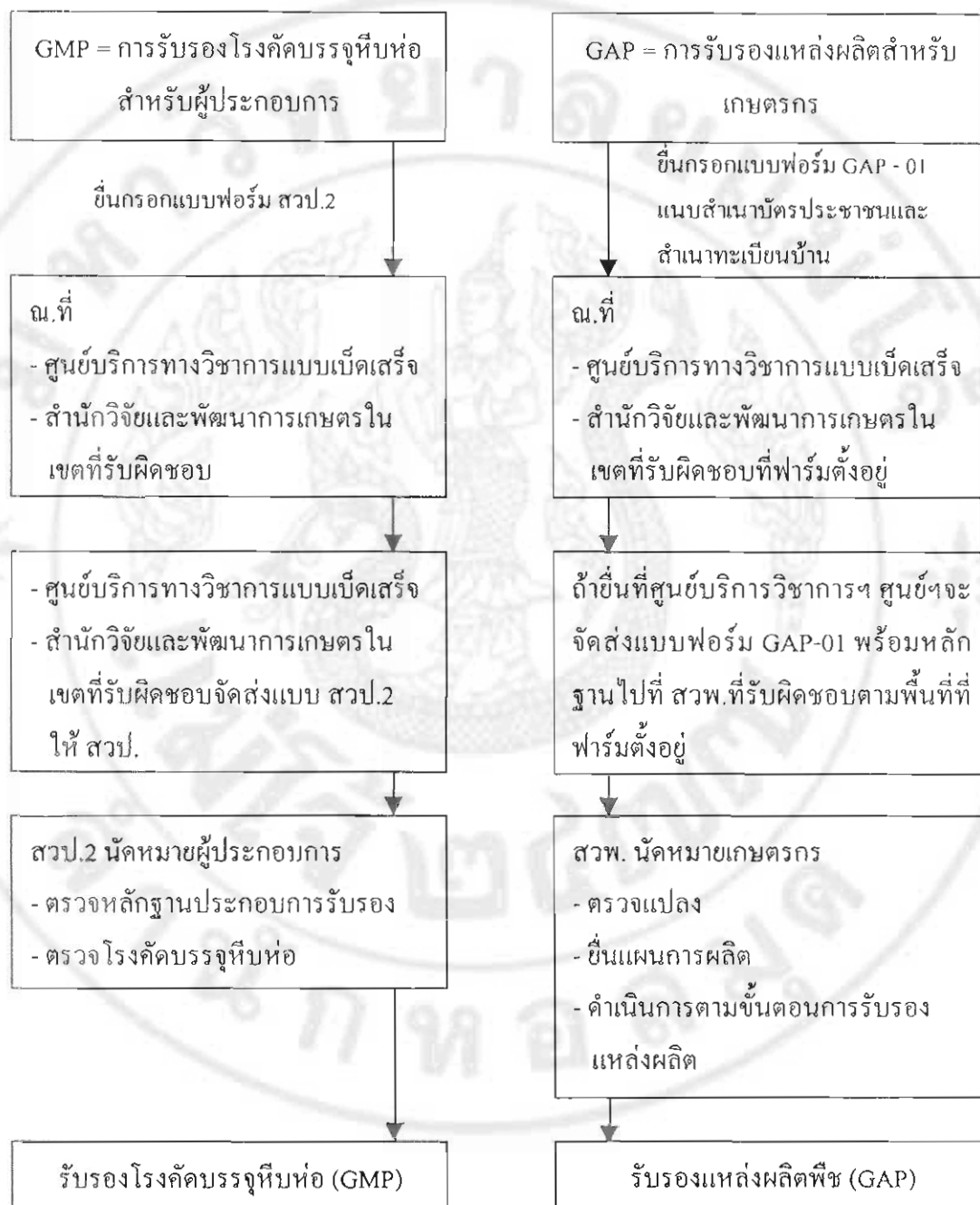
เกษตรกรต้องปฏิบัติตามแนวทางดังต่อไปนี้

1. ใช้สารเคมีให้สอดคล้องกับรายการสารเคมีที่ประเทศผู้ค้าอนุญาตให้ใช้ ห้ามใช้สารเคมีที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียน ตามพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535
2. อ่านฉลากแนะนำและวิธีการใช้ให้ละเอียดก่อนปฏิบัติทุกครั้ง
3. ควรรู้จักศัตรูพืช ชนิดและอัตราการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช การเลือกใช้เครื่องพ่นและอุปกรณ์หัวฉีด รวมทั้งการพ่นสารเคมีที่ถูกต้อง
4. แต่งกายให้มีครีตกุมขณะปฏิบัติงานเพื่อป้องกันอันตราย จากสารพิษ
5. หลังพ่นต้องล้างเครื่องมืออุปกรณ์ให้สะอาดในแต่ละวัน ห้ามล้างเครื่องมืออุปกรณ์และเทสารเคมีลงในแม่น้ำลำคลอง
6. ควรพ่นสารป้องกันกำจัดศัตรูพืชในเวลาเช้าหรือเย็นขณะลมสงบ หลีกเลี่ยงการพ่นในเวลาแดดจัดหรือลมแรง ขณะปฏิบัติงานควรอยู่เหนือลม
7. หลังปฏิบัติงานเสร็จ ต้องรีบอาบน้ำ สระผม และเปลี่ยนเสื้อผ้าทันทีและซักเสื้อผ้าที่ใส่ขณะพ่นให้สะอาดทุกครั้ง
8. ขวดสารเคมีที่ใช้หมดแล้วต้องทำลายโดยการฝังดินลึกๆ ห้ามนำไปบรรจุหรือกรอกเครื่องดื่ม และอาหาร
9. หยุดใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชก่อนตามที่ระบุไว้ในฉลากคำแนะนำการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชแต่ละชนิด

เกษตรกรจะได้รับการรับรองแหล่งผลิตพืช (GAP) จะต้องปฏิบัติตามหลักการของการรับรองแปลงผลิตพืชตามมาตรฐานและคุณภาพผลผลิตของกรมวิชาการเกษตร โดยเกษตรกรจะต้องผ่านการตรวจสอบอย่างน้อย 8 ปัจจัย คือ

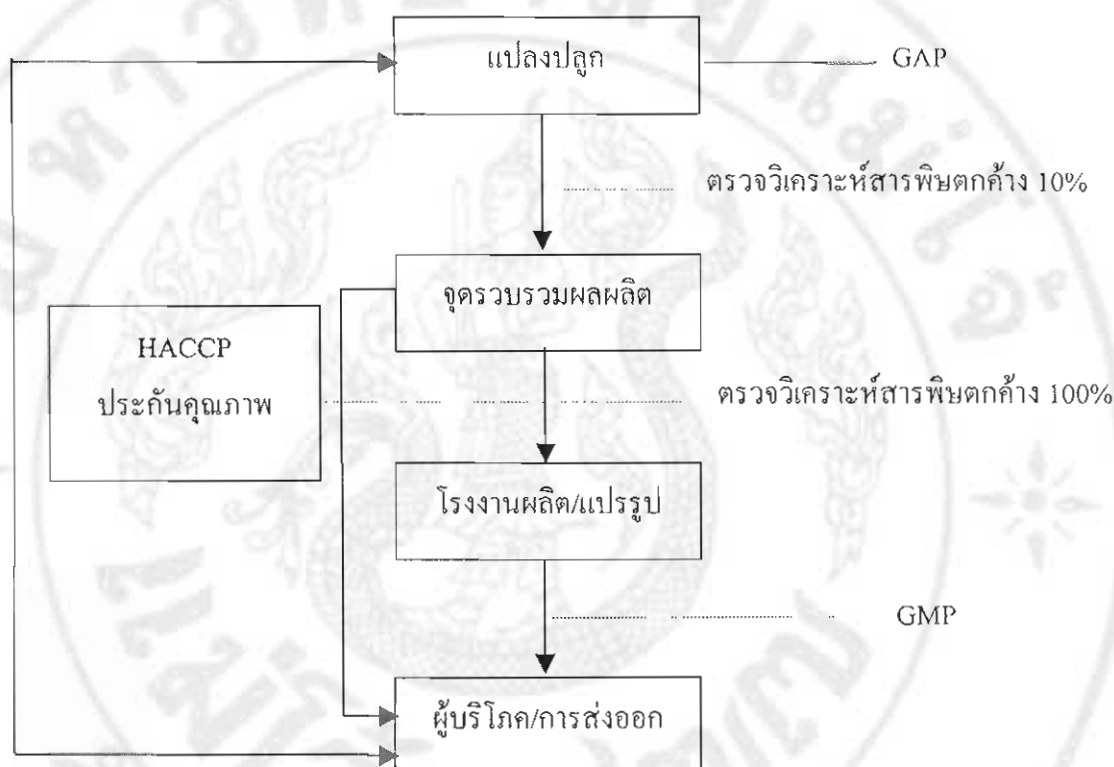
1. แหล่งน้ำ
2. พื้นที่ปลูก
3. การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร
4. การรักษาคุณภาพของผลผลิตไม่ให้มีโรคและแมลง
5. การเก็บผลผลิตและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว
6. การเก็บรักษา
7. การขนย้ายผลผลิต
8. การบันทึกผล

เมื่อเกษตรกรปฏิบัติตามครบทั้ง 8 ปัจจัยข้างต้นแล้วจะได้รับหนังสือรับรองแหล่งผลิตพืช ตามระบบการจัดการคุณภาพพืช (GAP) ถ้าใบภาพได้สัญลักษณ์ “Q” จากกรมวิชาการ เกษตร ซึ่งมีอายุ 2 ปี เมื่อครบกำหนดเกษตรกรสามารถขอต่อใบรับรองแหล่งผลิตพืชได้ต่อไป

ภาพที่ 1 ขั้นตอนการเปิดรับสมาชิกโครงการความปลอดภัยทางด้านอาหาร: ผักผลไม้
ที่มา: เอกสารประกอบการสัมมนาเชิงปฏิบัติการวิจัยพัฒนาและบริการวิชาการเกษตรของ สวป.1
วันที่ 5-6 กรกฎาคม 2547 ณ โรงแรมโลตัสปางสวนแก้ว จังหวัดเชียงใหม่

กรมวิชาการเกษตร ได้นำมาตรฐานระบบการจัดการคุณภาพการปฏิบัติตามเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับพืช (Good Agricultural Practice: GAP) ระบบการผลิตที่ดีของโรงงานแปรรูปสินค้าเกษตร (Good Manufacturing Practice: GMP) และระบบการวิเคราะห์อันตรายและจุดวิกฤตที่ต้องควบคุม (Hazard Analysis and Critical Control Point: HACCP) เพื่อให้ได้สินค้าเกษตรและอาหารที่มีคุณภาพและมาตรฐานเพื่อการบริโภคและส่งออก ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 แผนผังการดำเนินการผลิตตามระบบคุณภาพด้านพืช

ที่มา: การประชุมคณะกรรมการว่าด้วยการเกษตร องค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ
สมัยการประชุมที่ 17 ระหว่างวันที่ 31 มีนาคม – 4 เมษายน 2546 ณ กรุงโรม ประเทศอิตาลี

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความคาดหวัง และผลสัมฤทธิ์

แนวความคิดเกี่ยวกับความคาดหวัง

สุรางค์ จันทร์เอม (2529: 55) ได้ให้ความหมายของความคาดหวัง (expectation) ไว้ว่าเป็นความเชื่อหรือคำทำนายว่าสิ่งใดน่าจะเกิดขึ้นและสิ่งใดที่ไม่น่าจะเกิดขึ้น ความคาดหวังจะเกิดขึ้นตรงตามความเชื่อหรือคำคาดการณ์ล่วงหน้าหรือไม่นั้น ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของแต่ละคน หากความคาดหวังนั้นประสบผลสำเร็จหรือถูกต้อง ก็จะมีเจตคติดีหรือมีความพึงพอใจต่อสิ่งนั้น แต่ถ้าหากความคาดหวังผิดพลาดในสิ่งใดก็จะมีเจตคติที่ไม่ดีต่อสิ่งนั้น

สิทธิโชค วรานุสันติกุล (2519) ในสังเวียน คงดี (2538: 20) ให้ความเห็นเกี่ยวกับความคาดหวังว่า ความคาดหวังมิได้จำเพาะเจาะจงที่การกระทำอย่างเดียวแต่จะรวมไปถึงแรงจูงใจ ความเชื่อความรู้สึกทัศนคติและค่านิยมอีกด้วย ทั้งนี้ความคาดหวังในบทบาทเป็นเรื่องของการที่สมาชิกของกลุ่มโดยทั่วไปรับรู้หรือตั้งความหวังว่า บุคคลที่ครอบครองสถานภาพอยู่ ควรจะกระทำมีแรงจูงใจ มีความเชื่อ มีความรู้สึก มีทัศนคติค่านิยมอย่างไร เช่น คนที่อยู่ในสถานภาพครู ควรจะกระทำตัวให้เป็นตัวอย่างแก่นักเรียน ควรจะมีความต้องการที่จะปรับปรุงการเรียนการสอน และช่วยเหลือเด็กทุกคน ควรจะมีความเชื่อในวิชาความรู้ที่ตนสอน ควรจะมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพ และควรมีค่านิยมและมีความเมตตาปราณีต่อเด็กนักเรียนทุกคน

Murray ใน ศรีนิธย์ บุญทอง (2521: 10) ได้ให้แนวคิดของความคาดหวังว่าเป็นระดับผลงานที่บุคคลกำหนด หรือคาดหวังจะทำได้เมื่อให้บุคคลที่ทำงานที่ตนเคยทำและความคาดหวังนั้น เป็นระดับที่บุคคลปรารถนาจะไปให้ถึงเป้าหมายที่กำหนดไว้ในการทำงานแต่ละครั้ง บุคคลจะรู้สึกประสบผลสำเร็จหรือล้มเหลวในการที่จะไปให้ถึงเป้าหมายที่กำหนดไว้ ทำสำเร็จก็ไม่ได้มีความหมายและในทางตรงกันข้าม งานที่มีความยากมาก ๆ ก็จะได้ผลเช่นเดียวกัน เพราะผู้ทำจะไม่เกิดความรู้สึกว่างานนั้นเป็นสิ่งที่ท้าทายความสามารถด้วยความรู้สึกว่า แม้ทำไม่สำเร็จก็ไม่คิดว่าเป็นความล้มเหลว ดังนั้นความรู้สึกว่าตนประสบผลสำเร็จหรือล้มเหลวจะเกิดขึ้นเมื่อทำงานในระดับกลางๆ

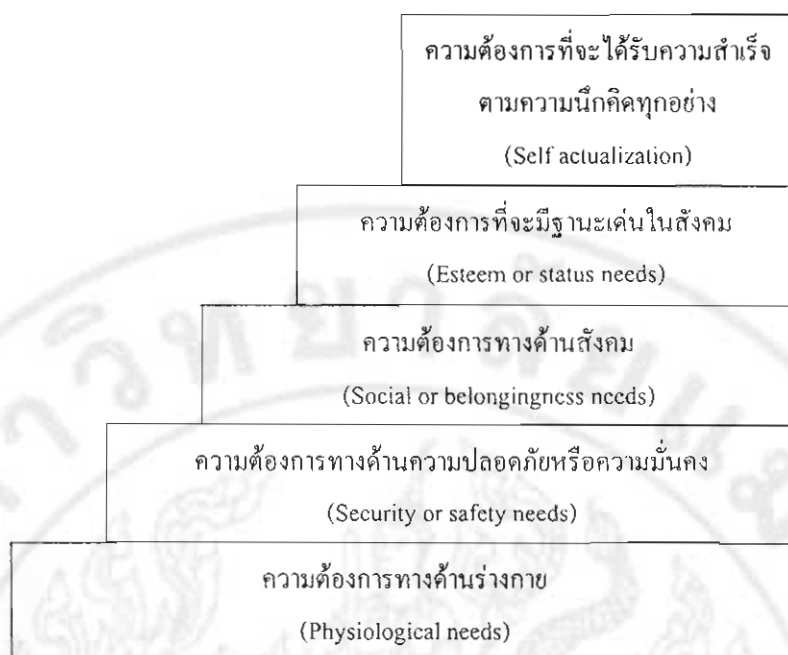
ดำรง ปินทะนา (2533: 6) ได้ให้ความหมายของความคาดหวังไว้ว่า เป็นความรู้สึกนึกคิดและคาดการณ์นั้นๆ จะมีลักษณะเป็นการประเมินค่าโดยมาตรฐานของตนเองเป็นเครื่องวัดการคาดการณ์ของแต่ละบุคคล แม้จะเป็นการให้ต่อสิ่งที่ป็นรูปธรรมหรือนามธรรมชนิดเดียวกัน ก็อาจจะแตกต่างกันออกไปได้ ทั้งนี้แล้วแต่ภูมิหลัง ประสบการณ์ ความสนใจ และการเห็นคุณค่าความสำเร็จของสิ่งนั้นๆ

ทฤษฎีลำดับขั้นแห่งความต้องการ (Need Hierarchy Theory)

Maslow เป็นผู้ตั้งทฤษฎีของความต้องการของบุคคลขึ้นมา โดยเชื่อว่าพฤติกรรมของมนุษย์จำนวนมาก สามารถอธิบาย โดยใช้แนวโน้มของบุคคลในการค้นหาเป้าหมายที่ทำให้ชีวิตของเขาได้รับสมปรารถนาและได้รับสิ่งที่มีความหมายต่อตน ความปรารถนาของมนุษย์ของมนุษย์ คิดตัวมาแต่กำเนิดและความปรารถนาเหล่านี้จะเรียงเป็นลำดับโดยเริ่มจากความต้องการขั้นต่ำสุด ไปจนกระทั่งถึงความต้องการขั้นสูงสุดรวมทั้งหมด 5 ขั้นตอนด้วยกันดังนี้ (บุญสม วราเอกศิริ, 2539: 86-89; สุวนา พรพัฒน์กุล, 2522: 119; สมยศ นาวิการ, 2539: 137)

1. ความต้องการทางด้านร่างกาย (physiological needs) เป็นความต้องการพื้นฐานแรกของมนุษย์เพื่อจะให้มีชีวิตอยู่ ได้แก่ ความต้องการอาหาร น้ำ ต้องการทางเพศ ต้องพักผ่อน หลับนอน และสิ่งอื่นๆ ที่จะใช้ตอบสนองความต้องการทางด้านร่างกายได้
2. ความต้องการทางด้านความปลอดภัย หรือความมั่นคง (security or safety needs) ภายหลังจากที่ร่างกายได้รับการตอบสนอง มนุษย์จะเริ่มคิดถึงความปลอดภัย และความมั่นคง ได้แก่ ความต้องการที่จะพ้นหรือปลอดภัยจากอันตราย ความเจ็บปวด ต้องการความมั่นคงในหน้าที่การงานต่างๆ มีความมั่นใจที่จะได้อยู่ดีกินดีในระยะยาว
3. ความต้องการทางสังคม (social or belongingness needs) ได้แก่ ความต้องการที่จะเข้าร่วมเป็นสมาชิกขององค์กรต่างๆ อยากจะคบหาสมาคมกับบุคคลอื่น ความรู้สึกมีส่วนร่วม การมีบทบาทร่วมกับกลุ่ม ต้องการที่จะได้รับการยอมรับจากสังคม
4. ความต้องการที่จะมีฐานะเด่นในสังคม (esteem or status needs) ได้แก่ มีความมั่นใจ ภูมิใจในตัวเอง และการเป็นผู้นำ มีความแข็งแรงและฉลาดกว่า ต้องการมีโอภาสพุดคุยหรืออยู่ใกล้ชิดกับบุคคลสำคัญๆ ต้องการที่จะได้รับการยกย่อง สรรเสริญ มีเกียรติ และเป็นที่ยอมรับของผู้อื่น
5. ความต้องการที่จะได้ความสำเร็จตามความนึกคิดทุกอย่าง (self-actualization or self realization) เป็นลำดับขั้นความต้องการที่สูงสุดของมนุษย์ ได้แก่ ความภาคภูมิใจที่ทำงานที่ตนต้องการสำเร็จลงได้ มีโอกาสทำสิ่งซึ่งท้าทายความสามารถของตน การมีเชาว์ปัญญารอบรู้สิ่งต่างๆ มากกว่าคนอื่น การได้โอกาสได้ทำสิ่งคิดค้นใหม่ๆ และได้มีโอกาสสัมผัสหรือชมเชยสิ่งสวยงาม การรับรู้ความจริงต่างๆ

จากแนวคิดของ มาสโลว์ ดังกล่าวข้างต้น ได้แนวทางที่ชัดเจนเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยที่บุคคลเมื่อได้รับความต้องการต่างๆ อย่างครบถ้วน พอเพียงและเหมาะสม ย่อมมีคุณภาพชีวิตดีกว่าบุคคลที่ไม่ได้รับ

ภาพที่ 3 ลำดับขั้นแห่งความต้องการของ Maslow
ที่มา: สวนา พรพัฒน์กุล (2522)

ทฤษฎีความคาดหวัง (Expectancy Theory)

ในสังคมของเรามักจะได้ยินว่า “บุคคลจะถูกจูงใจไปสู่ความสำเร็จได้นั้นเป็นผลมาจากค่าที่เขาคาดหวังจากการแสดงพฤติกรรมนั้นๆ” (ทศพร ประเสริฐสุข, 2525: 41 อ้างอิงมาจาก Korman, 1974: 188) ก่อนที่บุคคลจะทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด จะมีความคาดหวัง (expectancy) ว่าจะได้รับความสำเร็จเป็นผลตอบแทนการกระทำ เช่น คาดหวังว่าเมื่อเรียนหนังสือครบหลักสูตรแล้วจะได้รับปริญญา เป็นต้น ความคาดหวังนี้เกิดก่อนการกระทำจึงเป็นเหตุของการกระทำพฤติกรรมมนุษย์จากความคาดหวังที่จะได้รับผลสำเร็จจากการกระทำนั้นๆ (ชัยพร วิชชาวุธ, 2525: 153)

ส่วนทฤษฎีความคาดหวังของ Vroom (1970: 91-103) ใน สมยศ นาวิกาน (2539: 149) กล่าวว่า การที่มนุษย์จะเลือกหรือตัดสินใจกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งนั้นมีสาเหตุหรือแรงจูงใจโดยอาศัยเหตุผลและปัจจัยหลายๆ อย่างประกอบกัน มิได้เกิดจากเพียงปัจจัยหนึ่งปัจจัยเดียว โดยที่บุคคลนั้นจะต้องมีความคาดหวัง ดังต่อไปนี้

1. ผลตอบแทนที่ได้รับ
2. ความพอใจและความไม่พอใจต่อผลตอบแทนที่ได้รับ
3. ผลตอบแทนที่ได้รับเมื่อเปรียบเทียบกับผู้อื่น
4. โอกาสที่จะได้รับผลตอบแทนตามความคาดหวัง

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้นใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของมนุษย์ได้เป็นอย่างดี กล่าวคือถ้าบุคคลมีความคาดหวังที่ดีในสิ่งใดสิ่งหนึ่งบุคคลนั้นจะต้องพยายามเพื่อที่จะพัฒนาตนเอง เพื่อไปสู่ความคาดหวังนั้นๆ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า แนวคิดของทฤษฎีความคาดหวังเป็นเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยที่พยายามไปสู่เป้าหมายที่ได้คาดหวังไว้ นั่นเอง

ความคาดหวังก็เป็นความรู้สึกนึกคิดและคาดการณ์ของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด โดยอาจเป็นรูปธรรมหรือนามธรรมก็ได้ ซึ่งลักษณะดังกล่าวจะเป็นการประเมินค่า โดยใช้มาตรฐานของตนเองเป็นเครื่องชี้วัดว่าสิ่งไหนดีหรือไม่ดีอย่างไร

สตีต วงศ์สุวรรณ (2529: 514-518) ได้กล่าวถึง อิทธิพลของความคาดหวังที่มีต่อบุคคล ดังนี้

ความคาดหวังและพฤติกรรม ถ้ามีผู้คาดหวังพฤติกรรมของบุคคลใดบุคคลหนึ่งไว้ อย่างไร จะโน้มน้าทำให้บุคคลนั้นแสดงพฤติกรรมออกมาใกล้เคียงหรือตรงกับที่มีผู้คาดหวังเอาไว้ แต่ทั้งนี้หมายถึง คาดหวังไว้ใกล้เคียงกับความเป็นไปได้หรือความน่าจะเป็น ถ้าผู้คาดหวัง คาดหวังไว้สูงกว่าความเป็นจริงเพียงเล็กน้อย จะทำให้ผู้ถูกคาดหวังมีความสามารถที่จะพยายามให้ถึงได้มีความหวังให้กำลังใจกระทำให้สำเร็จตามที่ผู้คาดหวังเอาไว้ เท่ากับเป็นการกระตุ้นหรือให้รางวัล ดังนั้น การคาดหวังบุคคลอื่นควรจะคาดหวังพฤติกรรมให้สูงกว่าระดับความเป็นจริงเล็กน้อย เพื่อให้ผู้ถูกคาดหวังกระตือรือร้นมีความมานะพยายามที่จะกระทำให้ประสบผลสำเร็จตามที่ผู้คาดหวังเอาไว้ ถ้าผู้คาดหวังคาดหวังพฤติกรรมไว้สูงมาก ผู้ถูกคาดหวังทำไม่ได้ดังที่มีผู้คาดหวังเอาไว้จะทำให้เกิดความท้อแท้ หดกำลังใจ เท่ากับเป็นการทำลายหรือลดโทษมากกว่า

ผลของการคาดหวัง ความหวังของแต่ละบุคคลอยู่ในระดับต่าง ๆ กัน ไม่เท่ากัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความทะเยอทะยานของแต่ละบุคคลซึ่งไม่เหมือนกัน ผู้ที่ประสบความสำเร็จตามที่ตั้งความคาดหวังไว้สมใจหวัง เขาก็จะตั้งความคาดหวังใหม่ให้สูงขึ้นไปอีก แต่ผู้ที่คาดหวังไว้สูง และมีอุปสรรคไม่อาจไปสู่ความสำเร็จได้

อิทธิพลของความคาดหวังที่มีต่อความสำเร็จในการทำงาน “ความคาดหวังว่าจะสำเร็จในการทำงาน” นั้น จะต้องบังเกิดขึ้นมากับบุคคลทุกคน เพราะถ้าหากไม่มีความคาดหวังแล้ว ก็คงจะหือลอยไม่กล้าลงมือทำงาน สังเกตเห็นว่า คนที่ถูกบังคับให้ทำงานจะทำไปอย่างซังกะตาย เฉื่อยชา หดความพยายาม จึงยอมรับและเชื่อกันว่า “ความคาดหวัง” เป็นสิ่งที่จำเป็นมากต่อความสำเร็จในการทำงานเพราะไม่ว่าการทำงานใด ๆ ก็ตาม ถ้าผู้ทำงานมีความคาดหวังมาก ก็ย่อมมีกำลังใจตั้งใจในการทำงานมาก โอกาสที่จะสำเร็จในงานนั้นก็ย่อมจะมีมากด้วย แนวโน้มที่จะประสบผลสำเร็จก็จะมีน้อยตามไปด้วย

Verson (1969) ได้สรุปผลที่ได้จากการวิจัยไว้ว่า เมื่อบุคคลประสบผลสำเร็จในสิ่งที่ตั้งความคาดหวังไว้ บุคคลก็จะตั้งความคาดหวังในเรื่องต่อมาไว้ในระดับที่สูงขึ้น ซึ่งตรงข้ามกับบุคคลที่ประสบความล้มเหลว

ความคาดหวังกับสิ่งที่ทำได้จริง (expectancy and availability) “ความคาดหวัง” กับ “สิ่งที่ทำได้จริง” มีอิทธิพลต่อพลังของความต้องการกล่าวคือ เป็นตัวบันดาให้ความต้องการมีความรุนแรงมากหรือน้อย

ความคาดหวัง (expectancy) ความคาดหวังที่น่าจะเป็นไปได้ต่อความต้องการ ภายใต้อิทธิพลหรือผลรวมของประสบการณ์ในอดีต เช่น จากพ่อแม่ เพื่อน ครู การอ่าน สื่อมวลชน ฯลฯ มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม เช่น ครูท่านหนึ่งมีความคาดหวังและพลังความต้องการสูงในอันที่จะเป็นครูดีเด่นของอำเภอ แต่ถูกเสียดสี ถูกผู้ใหญ่บางคนกลั่นแกล้ง ถ้าไม่มากเกินไป ความคาดหวังอาจจะเกิดการเปลี่ยนแปลงไปบ้างก็ไม่มากถึงกับเกิดความท้อถอย แต่ถ้าถูกขัดขวางหนักเข้า จะทำให้แรงจูงใจไม่มีพลังเหลืออยู่เลย ถ้าประสบการณ์ที่ไม่ประสบความสำเร็จมีปริมาณที่สูงถึงจุด เขาก็จะเลิกล้มความพยายามที่จะไปให้ถึงจุดมุ่งหมายที่ตั้งใจไว้

สิ่งที่ทำได้จริง (availability) “สิ่งที่ทำได้จริง” เป็นตัวกำหนดความสำเร็จ จุดมุ่งหมาย ที่ความสามารถจะขึ้นไปถึงได้ของความต้องการ เช่น ถ้ามีแสงสว่างที่จะอ่านหนังสือให้จบเล่ม แต่บังเอิญไปดับไม่มีแสงสว่าง จึงมีความคับข้องใจจึงต้องเข้านอนแทนการอ่านหนังสือจะเห็นได้ว่า สิ่งที่จะทำได้จริงนั้น เป็นผลมาจากสิ่งแวดล้อม สิ่งใหม่ ถ้าไม่สร้างความพอใจเพื่อให้ถึงจุดมุ่งหมายได้ความไม่สบายใจก็จะยังมีอยู่ และที่สุดก็เลิกล้มความตั้งใจเหมือนกับการทดลองกับปลาในตู้กระจก เอาเหยื่อมาให้มันก็กิน ต่อมาเอากระจกมาถ่วงเอาไว้ ปลาพยายามจะกินเหยื่อ แต่กินไม่ได้เพราะติดกระจก ปลาเกิดความคับข้องใจ และในที่สุดก็เลิกสนใจเหยื่ออีกภายหลังเอากระจกออกปลาก็ไม่กินเหยื่อ เพราะปลาารู้สึกว่า มันไม่มีความสามารถด้วยตัวของมันเองแล้ว มันจะเลิกพฤติกรรม (กินเหยื่อ) อันนั้น

เมื่อความคาดหวังไม่สมหวัง บุคคลที่คาดหวังว่าจะประสบผลสำเร็จในการทำงาน ถึงแม้จะมีแรงจูงใจก็ตาม ข้อมจะมีบ้าง บางครั้งไม่ประสบความสำเร็จ หรือไม่ได้ผลดีตามที่คาดหวังไว้ เพราะอาจจะมีอุปสรรคบางประการ ซึ่งอาจจะคิดไม่ถึงหรือคาดคิดถึงก็ตาม เมื่อประสบกับความไม่สำเร็จ บุคคลย่อมจะแสดงออกใน 2 ลักษณะ

1. เกิดความข้อย้อ ท้อแท้ เบื่อหน่าย ไม่กล้าทำอีก หรือหลบหนีไม่ยอมทำอีกเลย
2. พยายามหาทางศึกษาหาข้อบกพร่องเพื่อแก้ไข แล้วพยายามค้นหาวิธีการใหม่ เพื่อให้งานนั้นให้สำเร็จให้จงได้ในลักษณะที่ 2 เป็นข้อที่ถูกต้อง ควรปฏิบัติเพื่อจะได้บังเกิดความสำเร็จสมปรารถนา

สภาพที่ส่งเสริมให้ความคาดหวังประสบความสำเร็จ ความคาดหวังจะประสบความสำเร็จหรือไม่เพียงใด ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายอย่างที่สำคัญที่สุดได้แก่ ระดับความต้องการของบุคคลและประโยชน์ที่พึงจะได้รับเมื่อความคาดหวังสำเร็จ เช่น ต้องการสำเร็จปริญญาโท ความต้องการ ความคาดหวัง มีอิทธิพลช่วยส่งเสริมให้ประสบความสำเร็จ และยังมองเห็นประโยชน์ที่จะได้รับความสำเร็จ ตามที่คาดหวังไว้นั้นมีคุณค่ามากด้วยแล้ว เช่น ถ้าได้ปริญญาโทจะได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้นกว่าเดิม จะเป็นผู้ที่มีการศึกษาสูง สิ่งเหล่านี้จะเป็นผลักดันให้ความคาดหวังของเขามีอิทธิพลสูงไปด้วย ด้วยประการฉะนี้ ความคาดหวังของบุคคลจึงนับเป็นแรงจูงใจภายในที่จะบันดาลให้บุคคลประสบความสำเร็จตามจุดหมายปลายทางของตนได้เป็นอย่างดี ความคาดหวังในความสำเร็จทำให้บุคคลมีความมั่นใจในการทำงานของตนมากยิ่งขึ้น ถ้าเขาคาดได้ว่าสิ่งที่เขานั้นประสบความสำเร็จอย่างแน่นอน เขาตั้งใจทำงานให้ดียิ่งๆ ขึ้น มีกำลังใจที่จะปฏิบัติงานนั้น เปอร์เซ็นต์ของความสำเร็จจะมีมากสมความคาดหมาย

ทฤษฎีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Achievement Motivation Theory)

นิยามและความหมาย

McClelland (1953: 110-111 อ้างใน ภัทริรา ผลงาม, 2549: ออนไลน์) ได้ให้ คำนิยามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ไว้ว่าหมายถึง ความปรารถนาที่จะกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี โดยพยายามแข่งขันกับมาตรฐานอันดีเลิศหรือทำให้ดีกว่าบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง พยายามเอาชนะอุปสรรคต่างๆ มีความสบายใจเมื่อประสบความสำเร็จและมีความวิตกกังวลเมื่อประสบความล้มเหลว

Murley (1964: 19 อ้างใน ภัทริรา ผลงาม, 2549: ออนไลน์) ได้อธิบายความหมายของความต้องการผลสัมฤทธิ์ ไว้ว่า เป็นความต้องการที่ได้รับผลสำเร็จจากการกระทำสิ่งที่ยากได้สำเร็จเป็นความปรารถนาหรือแนวโน้มที่ต้องการจะกระทำสิ่งใดๆ ให้สำเร็จโดยเร็วและมีความเป็นอิสระให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ต้องการเอาชนะอุปสรรคและบรรลุเป้าหมายอันดีเลิศต้องการเป็นคนเก่ง มีความสามารถในการแข่งขันและเอาชนะคนอื่น ๆ ต้องการเพิ่มการยอมรับตนเองโดยการบรรลุความสำเร็จในกิจกรรมที่เป็นอัจฉริยะ

นอกจากนี้ Atkinson (1966: 240-241 อ้างใน ภัทริรา ผลงาม, 2549: ออนไลน์) กล่าวว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นแรงผลักดันที่เกิดขึ้นเมื่อบุคคลรู้ดีว่าการกระทำของตนจะต้องได้รับการประเมินจากตัวเองหรือบุคคลอื่น โดยเทียบกับมาตรฐานอันดีเยี่ยม ผลจากการประเมินอาจเป็นสิ่งที่พอใจเมื่อกระทำสำเร็จ หรือไม่พอใจเมื่อกระทำไม่สำเร็จก็ได้

Hilgard (1967: 253 อ้างใน ภักธิรา ผลงาม, 2549: ออนไลน์) ให้ความหมายของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ว่า เป็นแรงจูงใจชนิดหนึ่งที่ทำให้บุคคลมีกากระทำเพื่อบรรลุเป้าหมายด้วยมาตรฐานอันดีเยี่ยม

จรรยา สุวรรณทัต (2521: 25) ให้ความหมายของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ไว้ว่าหมายถึงความต้องการของบุคคลในอันที่จะฝ่าฟันอุปสรรคโดยไม่ย่อท้อและต้องการทำงานให้บรรลุจุดหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

จึงสรุปได้ว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์หมายถึง ความปรารถนาที่จะได้รับผลสำเร็จในงานที่ย่างยากซับซ้อนไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคที่ขัดขวาง พยายามหาวิธีการต่างๆ เพื่อแก้ปัญหาอันจะนำตนไปสู่ความสำเร็จ มีความต้องการเป็นอิสระในการทำงาน และการแสดงความต้องการชัยชนะในการแข่งขัน และมีความวิตกกังวลเมื่อทำไม่สำเร็จหรือประสบความล้มเหลว

แนวคิดเชิงทฤษฎี

นักจิตวิทยา ได้เสนอแนวคิดเชิงทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ไว้หลายท่านที่สำคัญๆ มีดังนี้

1.1 ทฤษฎีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของ Murray

Murray (1964: 152-266 อ้างใน ภักธิรา ผลงาม, 2549: ออนไลน์) นักจิตวิทยาชาวอเมริกันได้รวบรวมความต้องการทางจิตของมนุษย์ไว้ 28 ชนิดและในจำนวนนี้มีความต้องการเอาชนะและประสบความสำเร็จ (need for achievement) รวมอยู่ด้วยเขาจึงเป็นคนแรกที่ได้กล่าวถึงความต้องการทางจิตที่มีอยู่ในมนุษย์ทุกคน เพราะมนุษย์ต้องการเป็นผู้ที่มีความสามารถลงมือ (will power) ที่จะเอาชนะอุปสรรคมุ่งมั่นที่จะกระทำในสิ่งที่ยากให้ประสบความสำเร็จ

1.2 ทฤษฎีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของ McClelland

McClelland (1961: 36-62 อ้างใน ภักธิรา ผลงาม, 2549: ออนไลน์) ได้เน้นถึงแรงจูงใจทางสังคม 3 ประเภทคือ

1.2.1 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (achievement motive) ซึ่งก็คือ ความปรารถนาที่จะกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี โดยพยายามแข่งขันกับมาตรฐานอันดีเลิศมีความสุขใจเมื่อประสบความสำเร็จ และมีความวิตกกังวลเมื่อพบกับความล้มเหลว

1.2.2 แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ (affiliative motive) หมายถึง ความปรารถนาที่จะเป็นที่ยอมรับของคนอื่น ต้องการเป็นที่นิยมชมชอบหรือรักใคร่ชอบพองของคนอื่น สิ่งเหล่านี้เป็นแรงจูงใจที่จะทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมเพื่อให้ได้มาซึ่งการยอมรับจากบุคคลอื่น

1.2.3 แรงจูงใจใฝ่อำนาจ (power motive) หมายถึง ความปรารถนาที่จะได้มา ซึ่งอิทธิพลที่เหนือกว่าคนอื่น ๆ ในสังคม ทำให้บุคคลแสวงหาอำนาจเพราะจะเกิดความรู้สึกว่าหากทำอะไรได้เหนือคนอื่นเป็นความภูมิใจ ผู้มีแรงจูงใจใฝ่อำนาจจะเป็นผู้ที่พยายามควบคุมสิ่งต่างๆ เพื่อให้ตนเองบรรลุความต้องการที่จะมีอิทธิพลเหนือกว่าบุคคลอื่น

แมคเคลลแลนด์ เน้นความสำคัญในเรื่องแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มากกว่าแรงจูงใจในด้านอื่นๆ เพราะเขาเห็นว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีความสำคัญมากที่สุดสำหรับความสำเร็จทางด้านเศรษฐกิจของประเทศ

ที่มาของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

จากการศึกษาของ McClelland (1961: 336-390 อ้างใน ภักธิรา ผลงาม, 2549: ออนไลน์) เพื่อค้นหาแหล่งที่มาของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และได้สรุปผลว่า

1. การอบรมเลี้ยงดูตั้งแต่เยาว์วัยจากบิดามารดา จะมีผลทำให้ความต้องการผลสัมฤทธิ์สูงหรือต่ำ กล่าวคือ การฝึกให้เด็กทำอะไรได้เองตั้งแต่เล็กเป็นการส่งเสริมให้เด็กมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงและต้องไม่เข้มงวดจนเกินไป บิดามารดาต้องคอยให้กำลังใจให้ความอบอุ่นแก่บุตรแสดงความชื่นชมเมื่อบุตรทำอะไรสำเร็จได้ด้วยตนเอง แต่ถ้าหากมารดาเที่ยวเชยให้เด็กช่วยเหลือตนเองตั้งแต่ยังเล็กเกินไป โดยหวังจะให้เขามีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงอาจเกิดผลตรงกันข้าม คือทำให้เด็กมีความต้องการประเภนี้ต่ำ
2. ลักษณะทางร่างกายมีการทดสอบแสดงให้เห็นว่าเด็กชายที่มีร่างกายแข็งแรงมาก มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง แมคเคลลแลนด์ให้ความเห็นว่าอาจเป็นเพราะเด็กชายที่มีร่างกายแข็งแรง มักสามารถเอาชนะต่อสิ่งท้าทายหรือการเสี่ยงต่างๆ ได้หรืออาจเป็นผู้ขยันขันแข็งร่างกายจึงเจริญเติบโตแข็งแรง โครงสร้างทางร่างกายของมนุษย์อาจไม่ได้ก่อให้เกิดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เท่านั้น
3. ประสบการณ์ที่ได้รับภายหลัง โดยเฉพาะทางด้านการศึกษา ซึ่งเป็นเครื่องช่วยให้เสริมสร้างความเชื่อถือและทัศนคติต่างๆ ขึ้นภายในจิตสำนึก (consciousness)
4. สภาพดินฟ้าอากาศ มีส่วนที่จะช่วยกระตุ้นให้เกิดความต้องการความสำเร็จได้ โดยเฉพาะในบริเวณที่มีความอบอุ่นปานกลาง อุณหภูมิเฉลี่ยประมาณ 40-60 องศาฟาเรนไฮด์ ยิ่งความร้อนสูง ความต้องการผลสำเร็จจะลดลงตามลำดับ

ลักษณะของผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

McClelland (1969: 104 อ้างใน ภักธิรา ผลงาม, 2549: ออนไลน์) ได้กล่าวถึงแรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์ว่า เป็นดัชนีที่บ่งชี้ถึงควมมีคุณภาพของทรัพยากรมนุษย์อย่างหนึ่ง และได้

กำหนดลักษณะของผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงไว้ว่า จะต้องมุ่งทำกิจกรรมต่างๆ ให้สำเร็จมากกว่า เพื่อหลีกเลี่ยงความล้มเหลว และเลือกทำในสิ่งที่เป็นไปได้เหมาะสมกับกำลังความสามารถของตน ซึ่งจะต้องระลึกอยู่เสมอว่า ทุกสิ่งที่จะสำเร็จลงได้ด้วยความตั้งใจจริงและทำงานจริงของตนเอง ส่วน Atkinson (1964: 261) กล่าวว่า คนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงจะมองหางานที่ยากขึ้น ถ้างานนั้นง่ายหรือปานกลางความสนใจของเขาจะลดลงหลังจากงานชิ้นแรกประสบความสำเร็จ ถ้างานชิ้นแรกง่ายและเขาล้มเหลว ความคาดหวังที่จะประสบความสำเร็จจะลดลงมาก ความล้มเหลวในครั้งต่อไป อาจจะทำให้แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำลงและความคาดหวังจะต่ำลงด้วย

สำหรับ Lindgren (1967: 31-34 อ้างใน ภัทริรา ผลงาม, 2549: ออนไลน์) อธิบายว่า ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงจะมีความทะเยอทะยานการมุ่งแข่งขันและมีความพยายามที่จะปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้นสอดคล้องกับ Guilford (1973: 437-439) ที่กล่าวถึงลักษณะผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงต้องประกอบด้วยความทะเยอทะยานทุกๆ ไป อันได้แก่ความปรารถนา ความเพียรพยายาม และความอดทนที่จะทำงานหรือกิจกรรมนั้นๆ ให้เป็นผลสำเร็จแม้ว่าจะยากลำบากเพียงใดก็ตาม

ตามความคิดของ Crandull (1963; Marx, 1970: อ้างใน ภัทริรา ผลงาม, 2549: ออนไลน์) นั้นกล่าวว่า ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงจะต้องประกอบด้วย 3 ลักษณะ คือ พฤติกรรมที่มีเป้าประสงค์ เป็นพฤติกรรมที่มีเอกลักษณ์ และเป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ที่มุ่งแข่งขันกับมาตรฐานอันดีเยี่ยม ส่วน Winer (1972: 203-215 อ้างใน ภัทริรา ผลงาม, 2549: ออนไลน์) ได้สรุปลักษณะเด่นของผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงเปรียบเทียบกับผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำไว้ดังนี้

1. ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง ตั้งใจทำงานดีกว่า อดทนต่อความล้มเหลวสูง ชอบเลือกงานสลับซับซ้อนมากกว่าผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ
2. ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงชอบริเริ่มกระทำสิ่งใดๆ ด้วยความคิดของตนเอง มากกว่าและภูมิใจที่ได้เลือกงานยากมากกว่าผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ

ส่วน Hermans (1970: 354-355 อ้างใน ภัทริรา ผลงาม, 2549: ออนไลน์) ได้สรุปลักษณะของผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงไว้ดังนี้

1. ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงตั้งใจทำงานดีกว่า อดทนต่อความล้มเหลวสูง ชอบเลือกงานสลับซับซ้อนมากกว่าผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ
2. ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงชอบริเริ่มกระทำสิ่งใดๆ ด้วยความคิดของตนเอง มากกว่าและภูมิใจที่ได้เลือกงานยากมากกว่าผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ

ส่วน Hermans (1970: 354-355 อ้างใน ภทริรา ผลงาม, 2549: ออนไลน์) ได้สรุปลักษณะของผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงไว้ดังนี้

1. มีความทะเยอทะยานสูง
2. มีความหวังว่าจะประสบผลสำเร็จถึงแม้ว่าการกระทำนั้นจะขึ้นอยู่กับโอกาส
3. มีความพยายามได้เข้าไปสู่สถานภาพทางสังคมที่สูงขึ้น
4. มีความอดทนในการทำงานที่ยากได้เป็นเวลานาน
5. เมื่อสิ่งที่กำลังทำอยู่มีอุปสรรค ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงจะพยายามทำต่อไป

จนสำเร็จ

จากแนวคิดทฤษฎีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์นี้ได้ข้อสรุปอย่างชัดเจนเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง ย่อมมีความต้องการที่จะพบกับความสำเร็จคือ การมีคุณภาพชีวิตที่ดีว่าผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ

จินตนา สุนทรธรรม (2537: 78) ได้ใช้กรอบทฤษฎีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Achievement Motivation Theory) วิเคราะห์ผู้ประกอบการ พบว่า ผู้ประกอบการในระดับสูงมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่าผู้ประกอบการในระดับปานกลาง ผู้ประกอบการที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในตนเองจะไม่เพียงแต่ต้องการกำไรในธุรกิจการค้าของตนเท่านั้น แต่ต้องการกำไรเพื่อถึงผลสัมฤทธิ์ในการทำธุรกิจด้วยซึ่งกำไรเป็นเพียงตัวชี้ว่าการดำเนินงานเป็นไปด้วยดีมากน้อยเพียงไร แต่ตัวมันเองไม่ใช่เป้าหมายที่สำคัญ ซึ่งเป้าหมายที่สำคัญขึ้นอยู่กับตัวบุคคลที่มีความ ต้องการผลสัมฤทธิ์สูงจะต้องมีคุณลักษณะที่จะเอื้ออำนวยให้เขาทำได้ดีขึ้นกว่าเดิมเรื่อย ๆ คุณลักษณะเหล่านี้ได้แก่ 1) มีความต้องการงานที่สามารถรับผิดชอบต่อผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้น 2) มีการตั้งเป้าหมายในระดับพอเหมาะที่จะทำให้กล้าเสี่ยงได้ 3) มีความต้องการการประเมินผลที่ชัดเจนว่างานนั้นสำเร็จหรือล้มเหลว และ 4) มีความต้องการเพื่อนร่วมงานที่เป็นคู่แข่งกัน แม้ว่าจะมีความรู้สึกไม่ดีกับเพื่อนร่วมงานบ้างก็ตาม ในทางธุรกิจ การประเมินผลการทำงานจะดูที่การทำงานและผลกำไร แต่สำหรับผู้ประกอบการที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์นี้นอกจากจะคำนึงถึงทุนและกำไรแล้วยังต้องการที่ได้ชื่อว่า เป็นบุคคลที่ประสบความสำเร็จอีกด้วย

พรรณี ชูทัย (2528: 269) ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ว่าคนทุกคนจะมีการตั้งมาตรฐานการกระทำของตนเองไว้ คนเรียนรู้ที่จะตั้งมาตรฐานการกระทำ ในภายหลังที่ได้กระทำงานชิ้นแรกเป็นผลสำเร็จ จะก่อให้เกิดกำลังใจในการที่จะคาดหวังความสำเร็จในครั้งต่อไป แต่ละบุคคลมีระดับความคาดหวังแตกต่างกัน ใครจะตั้งระดับความคาดหวังไว้สูงหรือต่ำเพียงใด ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ คนที่เคยประสบแต่ความสำเร็จก็มักจะตั้งระดับความคาดหวัง

หวังไว้สูง ส่วนคนที่เคยประสบแต่ความล้มเหลว ผิดหวัง ก็มักจะตั้งความหวังไว้ต่ำหรือการเป็นคนท้อแท้เห็น้อยหน้า

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความคาดหวัง

สถานภาพส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม ซึ่งมีผลทำให้พฤติกรรมของบุคคลเปลี่ยนแปลงไปในทางที่แตกต่างกัน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพการสมรส รายได้ แรงงานในครัวเรือน สภาพการถือครองที่ดิน ขนาดพื้นที่ทำการเกษตร การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร การรับข่าวสารของเกษตรกร และการเป็นสมาชิกกลุ่ม มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. เพศ (Sex)

ปัญญา หิรัญรัมย์ (2529: 185) ได้ศึกษาพบว่า เกษตรกรชายมีความเชื่อมั่น มีเหตุผล หรือชอบตัดสินใจทำอะไรใหม่ ๆ มากกว่าเกษตรกร ผู้หญิงที่ไม่ชอบความเสี่ยง ความไม่แน่นอน ผู้หญิงชอบใช้อารมณ์และงูใจได้ง่ายกว่าผู้ชาย แต่การยอมรับการเปลี่ยนแปลงก็ไม่ได้ง่ายไปกว่าผู้ชาย

ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535: 212) ให้ความเห็นว่า งานหลายชนิดสามารถทำได้ทั้งเพศชายและหญิง แต่เพศชายมีแนวโน้มที่จะทำงานหนักและใช้แรงกาย ส่วนเพศหญิงอาจจะถนัดด้านภาษา การติดต่อประสานงาน

2. อายุ (Age)

สุรางค์ จันทรเฒ (2529: 76) กล่าวว่า ประสิทธิภาพทางร่างกายเป็นปัจจัยหนึ่ง ที่ช่วยให้ผู้ใหญ่ประสบความสำเร็จในชีวิต ความกระฉับกระเฉงของร่างกายจะมีสูงสุดในช่วงอายุ ประมาณ 20 – 25 ปี ต่อจากนั้นพลังจะค่อย ๆ ลดลงทีละน้อย และเมื่ออายุ 40 – 50 ปี จะมีอัตราลดลงเร็วขึ้น ดังนั้นในช่วงอายุ 20 – 40 ปี บุคคลควรจะได้ใช้ความสามารถทำงานให้เต็มที่

ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535: 146) ระบุว่าอายุแม้จะมีผลต่อการทำงานไม่เด่นชัด แต่อายุก็จะเกี่ยวข้องกับระยะเวลาและประสบการณ์ในการทำงาน ผู้ที่มีอายุมาก มักจะมีประสบการณ์ในการทำงานนานด้วย แต่ก็ขึ้นอยู่กับลักษณะของงาน และประสบการณ์ในการทำงานด้วย

เทียนฉาย กิรนนท์ (2528: 118) ได้ระบุแน่ชัดว่า อายุเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดแรงงานและความสามารถในการผลิต

3. ระดับการศึกษา (Education)

บุญสม วราเอกศิริ (2539: 163) ได้กล่าวว่า ระดับการศึกษาสูงก็จะมีความสนใจอ่านข่าวสาร ถ้าการศึกษาต่ำก็อ่านไม่ออกหรืออธิบายให้เข้าใจได้ยาก

สุนิลา พนุผล (2533: 66) ระบุว่าการศึกษาใช้เป็นหลักพิจารณาในการวางแผนดำเนินงานถ่ายทอดวิทยาการใหม่ๆ ให้กับเกษตรกร ผู้ใหญ่อย่างเหมาะสมและเกิดประสิทธิภาพ

รัชนิกร เศรษฐวิ (2523: 143) กล่าวว่า การศึกษาช่วยให้ผู้เรียน มีทักษะ ความชำนาญในด้านอาชีพ ช่วยทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในตัวบุคคล โดยมีการศึกษาสูง

4. สถานภาพการสมรส (Civil status)

พยอม อิงคตานุวัฒน์ (2523: 13) ได้แสดงความคิดเห็นถึงผู้ใหญ่วัยต้นที่สมรสแล้วต้องมีการปรับตัวเรื่องการผูกพัน ใกล้ชิดทางกาย ความสัมพันธ์ทางเพศ เพราะผู้ใหญ่ที่มีครอบครัวแล้วจะมีความสนิทสนมกับคนในครอบครัวหลาย ๆ คน เช่น สามี ภรรยา บุตร เครือญาติ ของแต่ละฝ่าย

สำราญ กิตติศรี (2533: 12) กล่าวว่า สถานภาพครอบครัวที่ราบรื่น เป็นทางไปสู่ความสำเร็จในชีวิตครอบครัว แต่เพศหญิงที่มีครอบครัวแล้วยังสร้างปัญหาในการทำงานมากยิ่งขึ้น ทำให้ประสิทธิภาพการทำงานลดลง

จิราพรรณ พินศิริกุล (2533: 25) กล่าวว่า คนโสดกับคนที่สมรสแล้วจะมีความรู้สึกที่แตกต่างกันในจุดมุ่งหมายของชีวิต และผู้ที่สมรสแล้วยังมีความคิดที่สับสนรอบคอบ มีเหตุผลมากยิ่งขึ้น

5. รายได้ (Income)

สมภพ เพชรรัตน์ (2523: 72-74) สรุปว่า เกษตรกรที่มีรายได้มากก็มีแนวโน้มยอมรับข่าวพันธุ์ดี การใช้ปุ๋ยเคมี การป้องกันกำจัดโรคและแมลงมากกว่าเกษตรกรที่มีรายได้น้อย

ประชัน บุญอิน (2539: 35) ได้ศึกษาและพบว่า ผู้นำเกษตรกรมีรายได้ต่อปีสูงกว่าเกษตรกรทั่ว ๆ ไป เนื่องจากมีการวางแผนการผลิตตลอดปี และได้รับคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรตามแผนการผลิตสม่ำเสมอ จึงทำให้มีรายได้ต่อเนื่อง

อังคณา ลิมานนท์วราไชย (2525: 65) ระบุว่า รายได้เฉลี่ยของเกษตรกรมีความสัมพันธ์กับการยอมรับการป้องกันกำจัดศัตรูพืชปุ๋ยเคมี และเครื่องทุ่นแรง

6. แรงงานในครัวเรือน (Family labor)

การศึกษาของ Thodey and Seetison (1975 อ้างใน พงษ์ศักดิ์ อังกลสิทธิ์, 2527: 8) เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการปลูกพืชตลอดปีของเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่ว่า จำนวน

แรงงานในครอบครัวของเกษตรกร มีผลต่อการยอมรับการปลูกเป็นอย่างมาก ตลอดจนจำนวนแรงงานในครอบครัว มีความเกี่ยวข้องกับการยอมรับนวัตกรรมและเป็นปัจจัยหนึ่งที่เสริมสร้างพลังทางใจสนับสนุนในการนำนวัตกรรมไปปฏิบัติ

ชาติชาย ศิริชนะนอก (2538: 35) ได้สรุปว่า ชาวนาในจังหวัดบุรีรัมย์ มีจำนวนแรงงานในครอบครัวค่อนข้างน้อย (เฉลี่ย 3.02) และการเพาะปลูกข้าวของชาวนาในจังหวัดบุรีรัมย์นั้น ส่วนใหญ่ยังมีการใช้แรงงานและแรงงานสัตว์เป็นหลักอยู่ ดังนั้นอาจทำให้ทุกขั้นตอนของการเพาะปลูกข้าวเป็นไปอย่างล่าช้า

จันทนา โอสถระพันธ์ (2538: 46) พบว่า จำนวนสมาชิกในครัวเรือนของสมาชิกแม่บ้านเกษตรกร ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ไม่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้าน

7. สภาพการถือครองที่ดิน (Land assumption)

งามพิศ ธรรมทัศน์ (2532: 14) ได้ศึกษาพบว่าระดับการยอมรับของเกษตรกรจะสูงเมื่อเป็นเจ้าของกิจการฟาร์มเอง โดยที่ฟาร์มไม่อยู่ในลักษณะของห้างหุ้นส่วน

ดิเรก ฤกษ์ห่วย (2518: 22) ได้ศึกษาถึงการยอมรับของเกษตรกรจังหวัดปทุมธานี พบว่า การยอมรับนวัตกรรมไม่มีความสัมพันธ์กับการถือครองที่ดินของเกษตรกรเช่นกัน

8. ขนาดพื้นที่ทำการเกษตร (Farm size)

ทัศนีย์ ศิริวรรณ (2522: 65) ได้ศึกษาแล้วสรุปว่า เกษตรกรที่มีพื้นที่ทำการเกษตรมาก มีแนวโน้มการยอมรับการใช้กำจัดวัชพืชมากกว่าเกษตรกรที่มีพื้นที่ทำการเกษตรน้อย

อังคณา ลิมนันทวราไชย (2525: 65) ได้เสนอว่าเนื้อที่ทำการเกษตรมีความสัมพันธ์กับการยอมรับยาป้องกันกำจัดศัตรูพืช ปุ๋ยเคมีและเครื่องทุ่นแรงของเกษตรกร

9. ประสบการณ์การฝึกอบรม (Training experience)

สมยศ นาวิการ (2539: 40) การฝึกอบรม เป็นการเพิ่มพูนความรู้ ความชำนาญและความสามารถให้แก่ผู้ปฏิบัติงานในองค์กรได้ดียิ่งขึ้น ตลอดจนเป็นการเตรียมคนหรือพัฒนาคนให้มีขีดความสามารถประสบการณ์ที่จะทำงานให้ประสบผลสำเร็จ

สมคิด บางโม (2539: 14) การฝึกอบรมจึงเป็นกระบวนการเพิ่มพูนความรู้ (knowledge) ทักษะ (skills) และทัศนคติ (attitude) อันที่จะนำไปสู่มาตรฐานการทำงานให้สูงขึ้น ทำให้บุคคลมีความก้าวหน้าในหน้าที่การงานและองค์การบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าประสบการณ์การฝึกอบรมมีผลต่อการทำงานของบุคคลให้ประสบผลสำเร็จมากขึ้น

10. การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

(Contact with agricultural extension agent)

บุญสม วราเอกศิริ (2539: 164) กล่าวว่า การเขียนเขียนของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมนั้น หากไม่ได้ไปเยี่ยมบ่อยหรือไปบ่อย การยอมรับก็จะมีมากน้อยไม่เหมือนกัน ซึ่งแสดงว่าการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมมีอิทธิพลต่อการยอมรับปฏิบัติเทคโนโลยีของเกษตรกร

ทัศนีย์ ศิริวรรณ (2522: 65) กล่าวสนับสนุนว่าเกษตรกรที่ติดต่อกับเจ้าหน้าที่การเกษตร มีแนวโน้มในการยอมรับการปลูกพืชหมุนเวียน การหมักหญ้าแห้ง การใช้รถไถและการใช้เครื่องทุ่นแรงมากกว่าเกษตรกรที่ไม่ติดต่อกับเจ้าหน้าที่การเกษตร

11. การรับข่าวสารของเกษตรกร (Obtaining agricultural information of farmer)

การรับข่าวสารการเกษตร ถือว่าเป็นสิ่งที่สำคัญมากของเกษตรกร เพราะข่าวสารที่เกษตรกรได้รับรู้นั้นจะเป็นแหล่งเพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ ตลอดจนสามารถประยุกต์ใช้ข่าวสารให้เกิดประโยชน์ต่อกิจกรรมในไร่นาของตนเองได้มากที่สุด

รัชชัย สันติประภา (2528: 222-223) ได้แบ่งที่มาของข่าวสารเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1) ช่องสารจากภายนอกสังคม (cosmopolite channels) หมายถึง ช่องสารที่สื่อต่าง ๆ ที่เป็นแหล่งของข่าวสาร ภายนอกหรือสื่อภายนอกชุมชนได้นำข่าวสารไปสู่สมาชิกต่าง ๆ ในชุมชนนั้น ๆ ซึ่งอาจเป็นสื่อบุคคลหรือสื่อมวลชน ช่องทางข่าวสารจากภายนอก จะมีบทบาทมากกว่าช่องข่าวสารภายใน ในขั้นรับทราบข่าวสาร

2) ช่องสารจากภายในสังคมเอง (socialite channels) หมายถึง ช่องสารที่สื่อต่าง ๆ ที่นำข่าวสารไปสู่บุคคลต่าง ๆ ในสังคมมาจากแหล่งข่าวสารในสังคม หรือชุมชนนั่นเอง ซึ่งอาจเป็นสื่อบุคคล เช่น เกษตรกรผู้นำ หรือผู้นำทางจิตอื่น ๆ หรือสื่อมวลชนในชุมชนนั่นเองก็ได้ ช่องทางที่อยู่ภายในสังคมจะมีบทบาทสำคัญในขั้นจูงใจบุคคลในชุมชนมากกว่าช่องข่าวสารภายนอกสังคม

12. การเป็นสมาชิกกลุ่ม (Group membership)

วีระ ระวัง (2539: 33) ได้เสนอไว้ว่า เมื่อบุคคลได้ร่วมทำกิจกรรมกลุ่มส่วนใหญ่มักจะคาดหวังเฉพาะเรื่องความสำเร็จของกิจกรรม ทั้งที่จริง ๆ แล้ว การทำกิจกรรมกลุ่มยังมีคุณค่าสำหรับสมาชิกในกลุ่มอีกมากมาย แต่ด้วยเหตุผลที่ว่าในขณะดำเนินกิจกรรมกลุ่มนั้น บุคคลจะมีพัฒนาการเพื่อความมั่นใจในตนเอง มีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับตนเอง (self concept) ดีขึ้น

Mentemayor ในงามพิศ ธรรมทัศน์ (2532: 18) กล่าวว่า เกษตรกรปรารถนาที่จะรวมกลุ่มเพื่อกู้ยืมเงิน เขากล่าวว่าพวกเขาสมาชิกกลุ่มที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องซึ่งกันและกัน เพื่อที่จะกู้ยืมเงินเพราะเงินทำให้เกิดความสะดวกสบายและสมาชิกกลุ่มจะได้ทำกิจกรรมของตนเองได้

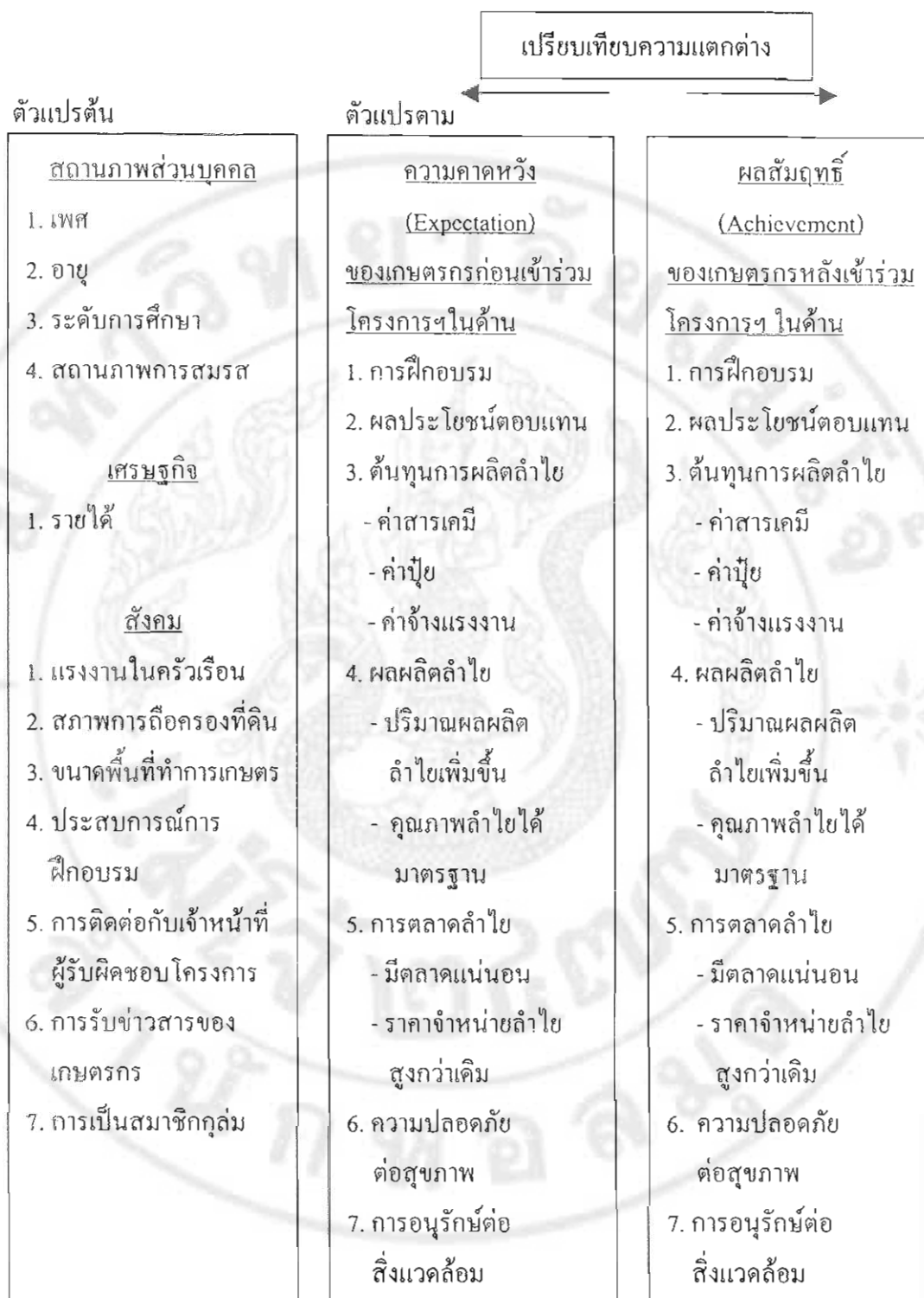
ภาคสรุป (Overview)

โครงการปฏิบัติตามเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับลำไยในอำเภอฟาน จังหวัดเชียงราย เป็นโครงการที่กรมวิชาการเกษตร ได้มอบหมายให้สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตร เขตที่ 1 ดำเนินการรับสมัครเกษตรกรเข้าร่วมโครงการปฏิบัติตามเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับพืช (Good Agricultural Practice: GAP) โดยมีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อให้เกษตรกรมีการพัฒนากระบวนการผลิตตามมาตรฐานระบบการจัดการคุณภาพสินค้าเกษตร เพื่อให้ได้มาตรฐานสากลเป็นที่ยอมรับของนานาชาติ ประเทศผลิตสูง คู่ค้าการลงทุน เป็นที่ต้องการของตลาด สามารถแข่งขันในตลาดโลกได้อย่างมีประสิทธิภาพเกิดการขยายตัวและเชื่อมโยงตลาดต่างประเทศและกระบวนการผลิตจะต้องปลอดภัยต่อเกษตรกร และผู้บริโภค มีการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด เกิดความยั่งยืนทางการเกษตร และไม่ทำให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม ตั้งอยู่บนพื้นฐานการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การดำเนินโครงการดังกล่าวจะส่งผลให้เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการมีความคาดหวังในผลประโยชน์ที่จะได้รับจากโครงการด้านต่างๆ เช่น การฝึกอบรม ผลผลิตลำไย เป็นต้น

ดังนั้น ในการศึกษาความคาดหวังและผลสัมฤทธิ์ของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปฏิบัติตามเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับลำไย เป็นการศึกษาความคาดหวังและผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับจริงของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการในด้านต่างๆว่ามีความแตกต่างกันมากน้อยเพียงใด

กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework of the Research)

จากการตรวจสอบเอกสารที่เกี่ยวข้องกับความคาดหวัง แสดงให้เห็นว่าลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส รายได้ แรงงานในครัวเรือน สภาพการถือครองที่ดิน ขนาดพื้นที่ทำการเกษตร ประสบการณ์ฝึกอบรม การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ การรับรู้ข่าวสารของเกษตรกร การเป็นสมาชิกกลุ่ม มีส่วนให้เกิดอิทธิพลต่อความคาดหวังและผลสัมฤทธิ์ของเกษตรกรในด้านต่างๆ ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ ลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม นับได้ว่าเป็นตัวแปรต้นหรือตัวแปรอิสระ และความคาดหวังและผลสัมฤทธิ์ของเกษตรกรในด้านต่างๆ เช่น ด้านการฝึกอบรม ด้านผลประโยชน์ตอบแทน ด้านต้นทุนการผลิตลำไย ด้านผลผลิตลำไย ด้านการตลาดลำไย ด้านความปลอดภัยต่อสุขภาพและด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เป็นตัวแปรตาม ดังแสดงในกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังแสดงในภาพที่ 4

ภาพที่ 4 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

(RESEARCH METHODOLOGY)

การวิจัยเรื่องความคาดหวังและผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปฏิบัติตามเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับลำไย (GAP) ในอำเภอฟาน จังหวัดเชียงรายได้มีการกำหนดวิธีการดำเนินการวิจัยไว้ดังนี้

สถานที่ดำเนินการวิจัย

(Locale of the Research)

สถานที่ดำเนินการวิจัยครั้งนี้ อยู่ในพื้นที่อำเภอฟาน จังหวัดเชียงราย ซึ่งประกอบด้วย 6 ตำบล ได้แก่ ตำบลแม่ฮื้อ ตำบลสันกลาง ตำบลห้วยม ตำบลทานตะวัน ตำบลทรายขาว และตำบลเวียงห้าซึ่งเป็นเขตความรับผิดชอบของสำนักงานวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 1

เหตุผลที่เลือกดำเนินการวิจัยในสถานที่ดังกล่าว คือ เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีการปลูกลำไยมากเป็นอันดับหนึ่งของจังหวัดเชียงราย ซึ่งถ้าสามารถให้เกษตรกรปฏิบัติตามเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับลำไยจะทำให้ผลผลิตลำไยมีคุณภาพและมาตรฐานตามที่กำหนดจะส่งผลให้เกิดประโยชน์แก่เกษตรกรผู้ปลูกลำไยและเศรษฐกิจของชุมชนเป็นอย่างมาก

ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง

(Population and Sampling Procedures)

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ เกษตรกรผู้ได้รับใบรับรองแหล่งผลิตพืช (GAP) ตามโครงการปฏิบัติตามเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับลำไย 6 ตำบลในอำเภอฟาน จังหวัดเชียงรายทั้งสิ้น 458 ราย ตามทะเบียนรายชื่อเกษตรกรที่ได้รับใบรับรองแหล่งผลิตพืช (GAP) ตามโครงการปฏิบัติตามเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับลำไย และเพื่อสะดวกในการเก็บข้อมูลในการวิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมเพื่อเป็นตัวแทนของประชากรทั้งหมดโดยกำหนดระดับความเชื่อมั่นที่ 95% โดยใช้สูตร Yamane (1973: 275) อ้างใน บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์ (2531: 51) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

เมื่อ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนประชากรทั้งหมด

c = ค่าความคลาดเคลื่อนที่กำหนดว่าจะให้มีระดับนัยสำคัญเป็น 0.05

$$n = \frac{458}{1 + 458(0.05)^2}$$

$$n = 213.51$$

$$= 214 \text{ ราย}$$

ดังนั้น จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมในการวิจัยคือ 214 ราย เนื่องจากจำนวนประชากรในแต่ละตำบลมีจำนวนไม่เท่ากัน จึงได้มีการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตร

$$n_i = \frac{nN_i}{N}$$

เมื่อ n_i = จำนวนตัวอย่างที่สุ่มจากตัวอย่างในแต่ละกลุ่ม

n = จำนวนของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

N_i = จำนวนประชากรในแต่ละกลุ่ม

N = จำนวนประชากรทั้งหมด

เมื่อได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสม 214 ราย จึงได้เลือกวิธีสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) เพื่อให้แต่ละหน่วยตัวอย่างของประชากรมีโอกาสได้รับเลือกเท่าๆ กันและเป็นอิสระจากกัน การสุ่มโดยการจับสลากจากตัวแทนของแต่ละตำบล ที่เลือกใช้วิธีนี้เนื่องจากขนาดประชากรในแต่ละตำบลมีขนาดไม่ใหญ่มากนักผลการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างแต่ละตำบลดังที่แสดงไว้ในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

ตำบล	จำนวนประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ทรายขาว	32	15
สันกลาง	117	55
ห้วยม	81	38
แม่ฮ้อ	169	79
เวียงห้าว	24	11
ทานตะวัน	35	16
รวม	458	214

เครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล
(The Research Instrument)

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ คือ ใช้แบบสัมภาษณ์ ตามวัตถุประสงค์และแนวคิดที่กำหนดขึ้น โดยอาศัยทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องรวมทั้งดัดแปลงจากแบบสัมภาษณ์ที่มีผู้ศึกษาวิจัยอื่นๆ สร้างไว้แล้วให้เหมาะสมและสอดคล้องกับกลุ่มประชากร หรือกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษาในครั้งนี้

แบบสัมภาษณ์ประกอบด้วยส่วนต่างๆ ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 เพื่อรวบรวมรายละเอียดเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปฏิบัติตามเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับลำไย (GAP) อำเภอพานจังหวัดเชียงราย

ตอนที่ 2 เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความคาดหวังและผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปฏิบัติตามเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับลำไย (GAP) ในอำเภอพานจังหวัดเชียงราย

การทดสอบเครื่องมือ (Pre-testing of Instrument)

1. การทดสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (content validity) ผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์จากแนวทางในการตรวจเอกสาร เพื่อจะรวบรวมข้อมูลต่างๆ ตามวัตถุประสงค์จากนั้นได้นำเสนอ ผู้ทรงคุณวุฒิประกอบด้วยคณะกรรมการที่ปรึกษาในการวิจัยเพื่อตรวจสอบความชัดเจนและความเหมาะสมของข้อความแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

2. การทดสอบความเที่ยง (reliability) ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดสอบกับเกษตรกรที่ได้ใบรับรองแหล่งผลิตพืชตามโครงการปฏิบัติตามเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับลำไย ในอำเภอเมืองแม่ลาว จำนวน 20 ราย เพื่อทดสอบความเข้าใจในเนื้อหา และเพื่อเติมหรือแก้ไขแบบสอบถาม และนำผลการทดสอบวิเคราะห์หาความเที่ยง (reliability) โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์ อัลฟา (coefficient alpha) ของ Cronbach (ในอุทพงษ์ กัวยวรรณ, 2543) โดยมีสูตรดังนี้

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_x^2} \right]$$

α = สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น

n = จำนวนข้อของเครื่องมือวัด

S_i^2 = คะแนนความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

S_x^2 = คะแนนความแปรปรวนของคะแนนทั้งหมด

ผลการทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์ด้านความคาดหวังและผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับในการปฏิบัติตามเกษตรดีที่เหมาะสมลำไย (GAP) ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาที่ได้ คือ ความคาดหวัง = 0.96 และผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับ = 0.96 ตามลำดับ ซึ่ง Nunnally (1975 ใน โชค จรุงคันท์, 2539: 36) ดังที่กล่าวไว้ว่า ถ้าหากผลการทดสอบเครื่องมือได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ในระดับที่สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ ตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป ถือได้ว่าแบบสัมภาษณ์ที่ใช้สำหรับงานวิจัยนี้มีความเที่ยงน่าเชื่อถืออยู่ในเกณฑ์ที่สามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล โดยให้ผลความแม่นยำมีความน่าเชื่อถือและความน่าเชื่อถือได้สูง

การรวบรวมข้อมูล (Data Collection)

วิธีการรวบรวมข้อมูลแบ่งออกเป็น

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) ได้มาจากการสัมภาษณ์เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการฯ
2. นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ แปลผล สรุปผล และรายงานผลงานวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล (Analysis of Data)

เมื่อใช้แบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆ เรียบร้อยแล้ว จึงนำข้อมูลที่ได้มารวบรวมแจกแจงและจัดหมวดหมู่ ใส่รหัสตัวเลขเข้าตาราง แล้วนำไปวิเคราะห์คำนวณด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Sciences, SPSS for windows) ซึ่งใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้ คือ

1. ค่าร้อยละ (percentage) เพื่อแจกแจงความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานมาใช้อภิปรายในการจัดลำดับชั้น ลักษณะส่วนบุคคล สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของผู้ให้ข้อมูล
2. ค่ามัชฌิมเลขคณิต (arithmetic mean) ค่าพิสัย (range) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง และวัดการกระจายของลักษณะส่วนบุคคลสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของผู้ให้ข้อมูล
3. คิดคำนวณหาค่าน้ำหนักเฉลี่ยของความคาดหวังและผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับของผู้ให้ข้อมูลในด้าน 1) การฝึกอบรม 2) ผลประโยชน์ตอบแทน 3) ต้นทุนการผลิตลำไย 4) ผลผลิตลำไย 5) การตลาดลำไย 6) ความปลอดภัยต่อสุขภาพ และ 7) การอนุรักษ์ต่อสิ่งแวดล้อม โดยใช้ระบบให้คะแนน (scoring system) ซึ่งผู้ให้ข้อมูลเลือกระดับความคาดหวังและผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับในด้านต่างๆ ในระดับ 5 ระดับ คือ “มากที่สุด” 5 คะแนน “มาก” 4 คะแนน “ปานกลาง” 3 คะแนน “น้อย” 2 คะแนน “น้อยที่สุด” 1 คะแนน จากนั้นนำคะแนนมาคิดค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ย (weight mean score: WMS) โดยประยุกต์จากแบบของประคอง กรรณสูตร (2525: 60)

การวัดความคาดหวังของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการฯ วัดได้จากการระบุความคาดหวังของเกษตรกรจากความรู้สึกนึกคิดและคาดการณ์ในด้านต่างๆ ว่ามีความคาดหวัง “มากที่สุด” 5 คะแนน “มาก” 4 คะแนน “ปานกลาง” 3 คะแนน “น้อย” 2 คะแนน และ “น้อยที่สุด” 1 คะแนน ตามลำดับ เมื่อคำนวณหาค่าเฉลี่ยแล้วนำค่าคะแนนที่ได้มาคิดค่าน้ำหนักคะแนนเปรียบเทียบเกณฑ์ ดังนี้

4.21-5.00	มีความคาดหวังระดับมากที่สุด
3.41-4.20	มีความคาดหวังระดับมาก
2.61-3.40	มีความคาดหวังระดับปานกลาง
1.81-2.60	มีความคาดหวังระดับน้อย
1.00-1.80	มีความคาดหวังน้อยที่สุด

การวัดผลสัมฤทธิ์ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ วัดได้จากการระบุผลสัมฤทธิ์ของเกษตรกรในด้านต่างๆ ว่ามีผลสัมฤทธิ์ “มากที่สุด” 5 คะแนน “มาก” 4 คะแนน “ปานกลาง” 3 คะแนน “น้อย” 2 คะแนน และ “น้อยที่สุด” 1 คะแนน ตามลำดับ เมื่อคำนวณหาค่าเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์แล้วนำค่าคะแนนที่ได้มาคิดค่าน้ำหนักคะแนนเปรียบเทียบเกณฑ์ ดังนี้

4.21-5.00	มีผลสัมฤทธิ์ระดับมากที่สุด
3.41-4.20	มีผลสัมฤทธิ์ระดับมาก
2.61-3.40	มีผลสัมฤทธิ์ระดับปานกลาง
1.81-2.60	มีผลสัมฤทธิ์ระดับน้อย
1.00-1.80	มีผลสัมฤทธิ์น้อยที่สุด

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

(Research Duration)

การวิจัยครั้งนี้ ใช้ระยะเวลาในการวิจัยทั้งสิ้น 10 เดือน เริ่มตั้งแต่เดือนมกราคม – ตุลาคม 2549

บทที่ 4

ผลการวิจัยและวิจารณ์

(RESULTS AND DISCUSSION)

การวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบความคาดหวังและผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปฏิบัติตามเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับลำไย ในอำเภอบ้าน จังหวัด เชียงราย สำหรับผู้ให้ข้อมูลในครั้งนี้คือเกษตรกรผู้มีอำนาจในการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการปฏิบัติตามเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับลำไย จำนวน 214 ราย โดยวิธีการสัมภาษณ์ ในการนำเสนอผลการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้รวบรวมเอาผลการวิจัยและวิจารณ์เป็นเนื้อเดียวกัน โดยนำเสนอผลการวิเคราะห์ ในรูปตารางข้อมูลประกอบคำบรรยายและเรียงความเป็นตอนๆ ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร

ตอนที่ 2 ความคาดหวังและผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปฏิบัติตามเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับลำไย

สถานภาพส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ

สถานภาพส่วนบุคคล

เพศ ผู้ให้ข้อมูลมากกว่าสามในสี่ (ร้อยละ 77.57) เป็นเพศชาย และร้อยละ 22.43 เป็นเพศหญิง (ตารางที่ 2) แสดงให้เห็นได้ว่าเกษตรกรเพศชายมีบทบาทเป็นผู้นำหรือหัวหน้าครอบครัว มีความเข้มแข็งและกล้าตัดสินใจ มีอำนาจในการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ มากกว่าเพศหญิงและเพศหญิงมักไม่กล้าแสดงออก สำหรับผู้ให้ข้อมูลที่เป็นเพศหญิงมากกว่าหนึ่งในห้าในส่วนหนึ่งสามมีไม่อยู่บ้านและบางส่วนเป็นหม้ายหรือหย่าร้าง

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	166	77.57
หญิง	48	22.43
รวม	214	100.00

อายุ ผู้ให้ข้อมูลมีอายุเฉลี่ยประมาณ 51 ปี โดยผู้ให้ข้อมูลที่อายุน้อยที่สุดคือ 30 ปี และมีอายุมากที่สุดคือ 78 ปี (ตารางที่ 3) ความแตกต่างของผู้ให้ข้อมูลอายุต่ำและสูงสุดเท่ากับ 48 แสดงให้เห็นว่า เกษตรกรผู้ปลูกลำไยส่วนใหญ่อยู่ในช่วงตอนปลายของวัยผู้ใหญ่เนื่องจากเกษตรกรในวัยดังกล่าวมีการอพยพเคลื่อนย้ายแรงงานน้อย จะประกอบอาชีพเป็นหลักแหล่ง มีอาชีพแน่นอน และตั้งใจทำงานเป็นที่พึงของครอบครัว รับผิดชอบต่อครอบครัว รู้จักใช้เหตุผล มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้ดีมีประสบการณ์การประกอบอาชีพ

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามอายุ

อายุ (ปี)	จำนวน	ร้อยละ
40 และน้อยกว่า	34	15.89
41-50	77	35.98
51-60	64	29.91
61 และมากกว่า	39	18.22
รวม	214	100.00
$\bar{X} = 50.81$ $SD = 10.03$ $Min = 30$ $Max = 78$		

ระดับการศึกษา ผู้ให้ข้อมูลมากกว่าสี่ในห้า มีการศึกษาชั้นประถมศึกษา (ตารางที่ 4) ซึ่งจัดได้ว่าเป็นผู้ที่ได้รับการศึกษาค่อนข้างต่ำเนื่องจากในอดีตมีการศึกษาภาคบังคับอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษา ในขณะที่ปัจจุบันการศึกษภาคบังคับได้ขยายออกไปถึงระดับมัธยมศึกษา จากการสัมภาษณ์พบว่าเกษตรกรบางรายต้องการเรียนต่อแต่ขาดทุนการศึกษาและอยู่ห่างไกลจากสถานศึกษา ทำให้ขาดโอกาสในการศึกษาต่อ ซึ่งสอดคล้องกับบุญสม วราเอกศิริ (2539: 4) ที่ระบุสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ประชากรในชนบทเกษตร มีการศึกษาดำหรือขาดมาตรฐานการศึกษา เนื่องจากว่าชนบทเกษตรนั้นมักอยู่ห่างไกลความเจริญ ขาดแคลนสถานศึกษา รวมทั้งส่วนใหญ่มีปัญหาเรื่องรายได้ต่ำทำให้ไม่มีเงินเรียนต่อ

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ได้รับการศึกษา	12	5.61
ป.4	157	73.36
ป.6-7	20	9.34
ม.3	15	7.01
ม.6	9	4.21
ปริญญาตรี	1	0.47
รวม	214	100.00

สถานภาพการสมรส ผู้ให้ข้อมูลเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 90.65) สมรสแล้ว รองลงมา ร้อยละ 9.35 เป็นโสด (ตารางที่ 5) แสดงให้เห็นได้ว่าผู้ให้ข้อมูลที่สมรสแล้วถือว่ามีประสบการณ์ กล้าตัดสินใจ มีความพร้อมในการสร้างครอบครัว มีความรับผิดชอบ มีความเชื่อมั่นในการทำงาน ของตนเองและหวังผลสำเร็จในการปฏิบัติงาน

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามสถานภาพการสมรส

สถานภาพการสมรส	จำนวน	ร้อยละ
โสด	20	9.35
สมรส	194	90.65
รวม	214	100.00

สถานภาพเศรษฐกิจ

รายได้จากการขายลำไย ผู้ให้ข้อมูลมีรายได้จากการขายลำไยในปี 2547-2548 เฉลี่ย 27,073.26 บาทต่อปี ผู้ให้ข้อมูลที่มีรายได้จากการขายลำไยสูงสุด 150,000 บาท ต่อปีและต่ำสุด 2,000 บาทต่อปี (ตารางที่ 6) แสดงให้เห็นได้ว่า ผู้ให้ข้อมูลมีรายได้จากการขายลำไยโดยเฉลี่ย

ต่อไร่ค่อนข้างต่ำ เนื่องมาจากราคาผลผลิตลำไยตกต่ำราคา 11-12 บาทต่อกิโลกรัม นอกจากนั้นยังมีรายได้สูงและต่ำแตกต่างกันมาก ทั้งนี้เนื่องจากผู้ให้ข้อมูลบางรายมีพื้นที่ปลูกลำไยขนาดเล็ก (1 ไร่) สำหรับเกษตรกรที่มีรายได้สูงสุด (150,000 บาท) เนื่องจากมีพื้นที่ปลูกลำไยขนาดใหญ่ (93 ไร่) จากการสัมภาษณ์เกษตรกรที่มีรายได้ต่ำพบว่าต้นลำไยอยู่ในระยะเริ่มให้ผลผลิตและนำเอาเทคโนโลยีเข้าไปใช้ในการเพิ่มผลผลิตน้อยเนื่องจากราคาผลผลิตลำไยตกต่ำไม่คุ้มค่ากับการลงทุน ในขณะที่ผู้ที่มีรายได้สูงต้นลำไยจะอยู่ในระยะที่ให้ผลผลิตสูงสุด มีการนำเอาเทคโนโลยีมาใช้ในการผลิตอย่างมาก

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามรายได้จากการขายลำไยในปี 2547-2548

รายได้จากการขายลำไย (บาท)	จำนวน	ร้อยละ	
10,000 และน้อยกว่า	66	30.84	
10,001 - 20,000	52	24.30	
20,001 - 30,000	37	17.29	
30,001 - 40,000	18	8.41	
40,001 และมากกว่า	41	19.16	
รวม	214	100.00	
$\bar{X} = 27,073.26$	$SD = 25,319.32$	$Min = 2,000$	$Max = 150,000$

สถานภาพสังคม

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน สมาชิกในครัวเรือนผู้ให้ข้อมูลมีสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ยประมาณ 4 คน ผู้ให้ ข้อมูลที่มีสมาชิกภายในครอบครัวน้อยที่สุดคือ 1 คน และผู้ให้ข้อมูลมีสมาชิกภายในครอบครัวมากที่สุดคือ 9 คน โดยพบว่าผู้ให้ข้อมูลมากกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 58.88) (ตารางที่ 7) มีสมาชิกในครอบครัวระหว่าง 3-4 คน ซึ่งถือว่าเป็นครอบครัวขนาดเล็ก ทั้งนี้เนื่องจากครอบครัวของไทยในชนบทส่วนใหญ่เมื่อบุตรมีครอบครัวก็จะแยกไปสร้างบ้านใหม่ แต่ยังมีการช่วยเหลือกันระหว่างครอบครัวของพ่อแม่และลูกตามลักษณะของการอุปถัมภ์

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามจำนวนสมาชิกในครัวเรือน

สมาชิกในครัวเรือน (คน)	จำนวน	ร้อยละ
1 – 2	34	15.89
3 – 4	126	58.88
5 – 6	46	21.50
มากกว่า 6	8	3.73
รวม	214	100.00
$\bar{X} = 3.91$ $SD = 1.34$ $Min = 1$ $Max = 9$		

จำนวนแรงงานเกษตรในครัวเรือน สำหรับแรงงานเกษตรในครัวเรือนผู้ให้ข้อมูลมีจำนวนแรงงานเกษตรเฉลี่ยประมาณ 2 คน โดยผู้ให้ข้อมูลมีแรงงานเกษตรน้อยที่สุด 1 คน และผู้ให้ข้อมูลมีแรงงานเกษตรมากที่สุด 6 คน ผลการศึกษาพบว่าผู้ให้ข้อมูลเกือบสามในสี่ (ร้อยละ 71.96) (ตารางที่ 8) มีแรงงานเกษตรระหว่าง 1-2 คน แสดงให้เห็นว่า ผู้ให้ข้อมูลมีแรงงานเกษตรในครัวเรือนน้อย จากการสัมภาษณ์พบว่า ผู้ให้ข้อมูลบางส่วนมีการจ้างแรงงานเกษตรและบางส่วนผู้ซื้อลำไยเหมาสวนจัดหาแรงงานเกษตรมาเอง

ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามจำนวนแรงงานเกษตรในครัวเรือน

แรงงานเกษตรในครัวเรือน (คน)	จำนวน	ร้อยละ
1 – 2	154	71.96
3 – 4	54	25.23
5 – 6	6	2.81
รวม	214	100.00
$\bar{X} = 2.37$ $SD = 0.92$ $Min = 1$ $Max = 6$		

สภาพการถือครองที่ดินในการจัดทำแปลงลำไยตามโครงการ

การถือครองที่ดินผู้ให้ข้อมูลเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 98.13) มีการถือครองที่ดินในการจัดทำแปลงตามโครงการปฏิบัติตามเกษตรดีที่เหมาะสมเป็นของตนเอง มีเพียง ร้อยละ 1.87 เท่านั้นที่เป็นที่เช่า (ตารางที่ 9) จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นได้ว่า ที่ดินส่วนใหญ่จะได้รับการสืบทอดมรดกจากบรรพบุรุษ ซึ่งในลักษณะนี้เมื่อนำโครงการปฏิบัติตามเกษตรดีที่เหมาะสมไปส่งเสริมและแนะนำไปปฏิบัติในสวนลำไย ย่อมทำให้เกษตรกรมั่นใจที่จะนำไปปฏิบัติในสวนลำไยของตนเองได้ง่ายและรวดเร็วเพราะไม่ต้องพะวงว่าผลผลิตหรือรายได้มานั้นจะไปค่าใช้จ่ายหรือเสียค่าตอบแทนให้กับนายทุนหรือเจ้าของที่ดินในกรณีที่ดินไม่เป็นของตนเองหรือเช่า สำหรับเกษตรกรส่วนหนึ่งที่เช่าพื้นที่ในการปลูกลำไยนั้นเป็นพื้นที่ของกรมชลประทานให้เช่า

ตารางที่ 9 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามสภาพการถือครองที่ดินในการจัดทำแปลงลำไยตามโครงการ GAP ลำไย

สภาพการถือครองที่ดิน	จำนวน	ร้อยละ
เป็นของตนเอง	210	98.13
เป็นที่เช่า	4	1.87
รวม	214	100.00

พื้นที่ที่ใช้ในการจัดทำแปลงลำไยตามโครงการ พื้นที่ที่ใช้ในการจัดทำแปลงลำไยตามโครงการปฏิบัติตามเกษตรดีที่เหมาะสมลำไยผู้ให้ข้อมูลมากกว่าหนึ่งในสาม (ร้อยละ 36.91) มีพื้นที่ที่ใช้ในการจัดทำแปลงตามโครงการปฏิบัติตามเกษตรดีที่เหมาะสมลำไยอยู่ในช่วง 4-6 ไร่ มีพื้นที่ถือครองปลูกลำไยเฉลี่ย 7 ไร่ พื้นที่ถือครองปลูกลำไยต่ำสุด 1 ไร่ พื้นที่ถือครองปลูกลำไยสูงสุด 93 ไร่ (ตารางที่ 10) แสดงให้เห็นได้ว่า ผู้ให้ข้อมูลมีพื้นที่ปลูกลำไยที่เข้าร่วมโครงการแต่ละรายค่อนข้างน้อย เป็นลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกรรายย่อยในสังคมเกษตรและมีเพียงรายเดียวที่มีพื้นที่ถือครองที่ดินสูงสุด 93 ไร่ เนื่องจากเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปฏิบัติตามเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับลำไยมีพื้นที่ตั้งแต่ 1 ไร่ ก็สามารถสมัครเข้าเป็นสมาชิกได้ จึงทำให้ขนาดพื้นที่ถือครองที่เข้าร่วมโครงการมีขนาดต่ำและสูงที่แตกต่างกัน

ตารางที่ 10 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามจำนวนพื้นที่ที่ใช้ในการจัดทำแปลงลำไยตามโครงการ GAP ลำไย

พื้นที่ที่ใช้ในการจัดทำแปลงลำไย (ไร่)	จำนวน	ร้อยละ
1 – 3	52	24.30
4 – 6	79	36.91
7 – 9	35	16.36
มากกว่า 9	48	22.43
รวม	214	100.00
$\bar{X} = 7.07$ $SD = 7.42$ $Min = 1$ $Max = 93$		

แหล่งความรู้หรือข่าวสารเกี่ยวกับการจัดทำแปลงลำไยตามโครงการ ในการรับแหล่งความรู้หรือข่าวสารเกี่ยวกับการจัดทำแปลงลำไยตาม โครงการปฏิบัติตามเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับลำไย ผู้ให้ข้อมูลเกือบสองในสาม (ร้อยละ 64.49) ได้รับข่าวสารจากเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ รองลงมาร้อยละ 44.86 ได้รับข่าวสารจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ร้อยละ 22.43 ได้รับข่าวสารจากผู้นำท้องถิ่นร้อยละ 16.35 ได้รับข่าวสารจากเพื่อนบ้าน ร้อยละ 6.07 ได้รับข่าวสารจากโทรทัศน์ ร้อยละ 3.74 ได้รับข่าวสารจากวิทยุ ร้อยละ 1.87 ได้รับข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ (ตารางที่ 11) แสดงให้เห็นว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ได้รับข่าวสารจากเจ้าหน้าที่ของรัฐที่รับผิดชอบด้านการส่งเสริมการเกษตร ซึ่งข่าวสารที่เกษตรกรได้รับรู้นั้นจะเป็นแหล่งเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ ประสิทธิภาพ ตลอดจนสามารถประยุกต์ใช้ข่าวสารให้เกิดประโยชน์ต่อกิจกรรมในสวนลำไยของตนเองได้มากที่สุด

ตารางที่ 11 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามแหล่งความรู้หรือข่าวสารเกี่ยวกับการจัดทำแปลงลำไยให้ได้มาตรฐานตามโครงการ GAP ลำไย

(n = 214)

แหล่งความรู้หรือข่าวสาร	จำนวน	ร้อยละ
เจ้าหน้าที่โครงการฯ	138	64.49
เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร	96	44.86
ผู้นำท้องถิ่น	48	22.43
เพื่อนบ้าน	35	16.35
โทรทัศน์	13	6.07
วิทยุ	8	3.74
หนังสือพิมพ์	4	1.87

หมายเหตุ: ตอบได้หลายคำตอบ

การเป็นสมาชิกกลุ่มอื่นๆ นอกเหนือจากที่เป็นสมาชิกโครงการฯ ในการเป็นสมาชิกกลุ่มนอกจากเป็นสมาชิกกลุ่มโครงการปฏิบัติตามเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับลำไยแล้วผู้ให้ข้อมูลสองในสาม (ร้อยละ 66.82) เป็นสมาชิกกลุ่มธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ รองลงมาร้อยละ 27.10 เป็นสมาชิกกลุ่มสหกรณ์การเกษตร (ตารางที่ 12) แสดงให้เห็นว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มทางการเกษตรอื่นจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะช่วยสนับสนุนให้เกษตรกรมีความมั่นใจและยอมรับที่จะนำเอาหลักการตามโครงการปฏิบัติตามเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับลำไยไปปฏิบัติใช้ในส่วนลำไยของตนเองเพราะการเป็นสมาชิกกลุ่มทางการเกษตรนั้น จะเปิดโอกาสให้เกษตรกรได้รับรู้วัฒนธรรมเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือยืนยันผลการปฏิบัติ หากมีผลดีก็จะส่งให้เกษตรกรเกิดความมั่นใจมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ วีระ ระวัง (2539: 33) ได้เสนอไว้ว่า เมื่อบุคคลได้ร่วมทำกิจกรรมส่วนใหญ่มักจะคาดหวังเฉพาะเรื่องความสำเร็จของกิจกรรมทั้งที่จริงๆ แล้ว การทำกิจกรรมกลุ่มยังมีคุณค่าสำหรับสมาชิกในกลุ่มอีกมากมาย แต่ด้วยเหตุผลที่ว่าในขณะที่ดำเนินกิจกรรมกลุ่มนั้น บุคคลจะมีพัฒนาการเพื่อความมั่นใจในตนเอง มีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับตนเอง (self concept) ดีขึ้น

ตารางที่ 12 จำนวนและร้อยละของสมาชิกโครงการ GAP ลำไยแล้วยังเป็น สมาชิกกลุ่มอื่นๆ นอกเหนือจากที่เป็นสมาชิกโครงการฯ

(n = 214)

กลุ่มสมาชิก	จำนวน	ร้อยละ
กลุ่ม ช.ก.ส.	143	66.82
กลุ่มสหกรณ์การเกษตร	58	27.10
กลุ่มอื่นๆ เช่น กองทุนหมู่บ้าน กลุ่มผู้ปลูกลำไย	32	14.95
กลุ่มแม่บ้าน	32	6.57
ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มใดเลย	13	6.07

หมายเหตุ: ตอบได้หลายคำตอบ

การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการปฏิบัติตามเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับ ลำไย หลังจากเข้าร่วมโครงการแล้ว ในการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ โครงการ ผู้ให้ข้อมูลสี่ใน ห้า (ร้อยละ 80) ระบุว่า เคยติดต่อกับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ ร้อยละ 19.16 ระบุว่า ไม่เคย ติดต่อกับเจ้าหน้าที่ (ตารางที่ 13) โดยผู้ให้ข้อมูลที่ระบุว่าไม่เคยติดต่อเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ โครงการเกษตรกรบางรายระบุว่าไม่ทราบสถานที่จะติดต่อเจ้าหน้าที่หรือสถานที่อยู่ห่างไกล เนื่องจากโครงการฯ เป็นความรับผิดชอบของกรมวิชาการเกษตร ซึ่งมีศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย เป็นผู้รับผิดชอบในระดับพื้นที่ และมีสำนักงานตั้งอยู่ในจังหวัดเชียงราย จึงทำให้เกษตรกรไม่ทราบ สถานที่ติดต่อและห่างไกลจากพื้นที่โครงการฯ จึงทำให้เกษตรกรบางรายไม่เคยติดต่อกับเจ้าหน้าที่ ผู้รับผิดชอบโครงการฯ

สำหรับจำนวนครั้งที่เคยติดต่อกับเจ้าหน้าที่ พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมากกว่าหนึ่งในสาม (ร้อยละ 41.62) ระบุว่าเคยติดต่อกับเจ้าหน้าที่ 2 ครั้ง (ตารางที่ 13) แสดงให้เห็นได้ว่า ผู้ให้ข้อมูลมี การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการน้อยครั้ง ทั้งนี้เนื่องจากการปลูกลำไยในพื้นที่อำเภอ พานมีการปลูกมาเป็นเวลานานและเกษตรกรก็มีประสบการณ์ ความชำนาญในการปลูกมาก เมื่อเกิด ปัญหาต่างๆ ก็สามารถแก้ปัญหาได้

ตารางที่ 13 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ
โครงการ GAP ลำไยหลังจากเข้าร่วมโครงการแล้ว

(n = 214)

การติดต่อกับเจ้าหน้าที่	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เคย	41	19.16
เคย	173	80.84
เคยติดต่อกับเจ้าหน้าที่ (จำนวนครั้ง)		
1	38	21.96
2	72	41.62
3	46	26.59
4	16	9.25
5	1	0.58
$\bar{X} = 1.82$ $SD = 1.21$ $Min = 1$ $Max = 5$		

การเข้าร่วมฝึกอบรม/ประชุมตามโครงการ ในการเข้าร่วมฝึกอบรม/ประชุมตามโครงการพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมากกว่าสามในสี่ (ร้อยละ 78.50) ระบุว่าเคยเข้าร่วมการฝึกอบรม/ประชุมเกี่ยวกับโครงการปฏิบัติตามเกษตรดีที่เหมาะสมลำไย ส่วนที่เหลือ ร้อยละ 21.50 ระบุว่าไม่เคยเข้าร่วมการฝึกอบรม/ประชุม (ตารางที่ 14) จากการสัมภาษณ์พบว่า ผู้ให้ข้อมูลที่ไม่เคยเข้าร่วมการฝึกอบรม/ประชุมเนื่องจากติดภารกิจอื่นๆ จึงไม่สามารถเข้าร่วมการฝึกอบรม/ประชุมได้ อีกทั้งยังสามารถสอบถามผู้นำท้องถิ่นหรือเพื่อนบ้านที่เข้าร่วมการฝึกอบรม/ประชุมได้

สำหรับจำนวนครั้งที่เคยเข้าร่วมการฝึกอบรม/ประชุมพบว่า ผู้ให้ข้อมูลประมาณหนึ่งในสาม (ร้อยละ 35.71) ระบุว่าเคยเข้าร่วมการฝึกอบรม/ประชุม 1 ครั้ง โดยผู้ให้ข้อมูลมีประสบการณ์การฝึกอบรม/ประชุมเฉลี่ยประมาณ 2 ครั้ง (ตารางที่ 14) แสดงให้เห็นได้ว่า ผู้ให้ข้อมูลมีประสบการณ์การฝึกอบรม/ประชุมจำนวนที่น้อยมาก ซึ่งการฝึกอบรม/ประชุมสัมมนาเป็นยุทธวิธีหรือกระบวนการเรียนรู้เพื่อการเพิ่มพูนทักษะความชำนาญในการปฏิบัติงานของคนได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของจิระ ประवालพฤษย์ (2538: 3) ที่ระบุว่า การฝึกอบรมเป็นกระบวนการเพิ่มสมรรถภาพของบุคคลอย่างหนึ่งในการพัฒนาบุคคลขององค์กร เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานเฉพาะทาง ที่อยู่ในความรับผิดชอบหรืองานที่องค์กรมอบหมายให้สำเร็จและเกิดผลตามที่ตั้งไว้ อย่างมีคุณภาพ

ตารางที่ 14 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามการเข้าร่วมการฝึกอบรม/ประชุมตาม
โครงการ GAP ลำไย

(n = 214)

การเข้าร่วมการฝึกอบรม/ประชุม	จำนวน	ร้อยละ
เคย	168	78.50
ไม่เคย	46	21.50
การเข้าร่วมการฝึกอบรม/ประชุม (จำนวนครั้ง)		
1	60	35.71
2	45	26.79
3	47	27.98
4	16	9.52
$\bar{X} = 1.66$ $SD = 1.24$ $Min = 1$ $Max = 4$		

ความคาดหวังและผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ
ปฏิบัติตามเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับลำไย

ความคาดหวังและผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปฏิบัติตามเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับลำไย แบ่งเป็น 7 ด้านคือ 1) การฝึกอบรมการปฏิบัติตามเกษตรดีที่เหมาะสมลำไย 2) ผลประโยชน์ตอบแทน 3) ต้นทุนการผลิตลำไย 4) ผลผลิตลำไย 5) การตลาดลำไย 6) ความปลอดภัยต่อสุขภาพ และ 7) การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยผู้ให้ข้อมูลระบุความคาดหวังและผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับ ว่า “มากที่สุด” 5 คะแนน “มาก” 4 คะแนน “ปานกลาง” 3 คะแนน “น้อย” 2 คะแนน และ “น้อยที่สุด” 1 คะแนน ตามลำดับ แล้วนำค่าคะแนนที่ได้มาคำนวณหาค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ยโดยมีเกณฑ์เปรียบเทียบเกณฑ์แปลผลดังนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ย

4.21-5.00	หมายถึง	มีความคาดหวังหรือมีผลสัมฤทธิ์ระดับมากที่สุด
3.41-4.20	หมายถึง	มีความคาดหวังหรือมีผลสัมฤทธิ์ระดับมาก
2.61-3.40	หมายถึง	มีความคาดหวังหรือมีผลสัมฤทธิ์ระดับปานกลาง
1.81-2.60	หมายถึง	มีความคาดหวังหรือมีผลสัมฤทธิ์ระดับน้อย
1.00-1.80	หมายถึง	มีความคาดหวังหรือมีผลสัมฤทธิ์น้อยที่สุด

ด้านการฝึกอบรมการปฏิบัติตามเกณฑ์ที่เหมาะสมสำหรับลำไย

จากการศึกษาความคาดหวังของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปฏิบัติตามเกณฑ์ที่เหมาะสมสำหรับลำไย ของผู้ให้ข้อมูลในเกี่ยวกับด้านการฝึกอบรมการปฏิบัติตามเกณฑ์ที่เหมาะสมสำหรับลำไยจำนวน 10 ประเด็น (ตารางที่ 15) ปรากฏผลออกมาดังนี้คือ

ความคาดหวังการจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย จากการศึกษาพบว่า มีค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ยระดับความคาดหวังเท่ากับ 3.07 ซึ่งผู้ให้ข้อมูลมากกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 55.14) มีความคาดหวังในระดับปานกลาง รองลงมาร้อยละ 26.17 มีความคาดหวังในระดับมาก ร้อยละ 11.21 มีความคาดหวังระดับน้อย ร้อยละ 5.61 มีความคาดหวังระดับน้อยที่สุด และร้อยละ 1.87 มีความคาดหวังระดับมากที่สุด

ผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับการจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย จากการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลประมาณครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 51.87) ได้รับความรู้เพิ่มขึ้นในระดับมาก รองลงมาร้อยละ 34.11 ได้รับความรู้เพิ่มขึ้นระดับปานกลาง ร้อยละ 10.28 ได้รับความรู้เพิ่มขึ้นระดับน้อย ร้อยละ 2.80 ได้รับความรู้เพิ่มขึ้นระดับมากที่สุด และร้อยละ 0.93 ได้รับความรู้เพิ่มขึ้นระดับน้อยที่สุด โดยมีค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ยระดับผลสัมฤทธิ์เท่ากับ 3.45

ความคาดหวังการใช้สารเคมีทางการเกษตรอย่างถูกต้องเหมาะสม จากการศึกษาพบว่า มีค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ยระดับความคาดหวังเท่ากับ 3.19 ซึ่งผู้ให้ข้อมูลมากกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 55.14) มีความคาดหวังในระดับปานกลาง รองลงมาร้อยละ 24.77 มีความคาดหวังในระดับมาก ร้อยละ 11.21 มีความคาดหวังระดับน้อย ร้อยละ 5.14 มีความคาดหวังระดับมากที่สุด และร้อยละ 3.74 มีความคาดหวังระดับน้อยที่สุด

ผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับจากการใช้สารเคมีทางการเกษตรอย่างถูกต้องเหมาะสม จากการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมากกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 53.74) ได้รับความรู้เพิ่มขึ้นในระดับมาก รองลงมา ร้อยละ 32.24 ได้รับความรู้เพิ่มขึ้นระดับปานกลาง ร้อยละ 9.81 ได้รับความรู้เพิ่มขึ้นระดับน้อย ร้อยละ 3.27 ได้รับความรู้เพิ่มขึ้นระดับมากที่สุด และร้อยละ 0.93 ได้รับความรู้เพิ่มขึ้นระดับน้อยที่สุด โดยมีค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ยระดับผลสัมฤทธิ์เท่ากับ 3.49

ความคาดหวังการใช้ปุ๋ยอย่างถูกต้องเหมาะสม จากการศึกษาพบว่า มีค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ยระดับความคาดหวังเท่ากับ 3.16 ซึ่งผู้ให้ข้อมูลมากกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 54.21)

มีความคาดหวังในระดับปานกลาง รองลงมาร้อยละ 25.70 มีความคาดหวังในระดับมาก ร้อยละ 10.75 มีความคาดหวังระดับน้อย ร้อยละ 5.61 มีความคาดหวังระดับมากที่สุด และร้อยละ 3.74 มีความคาดหวังระดับน้อยที่สุด

ผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับจากการใช้ปุ๋ยอย่างถูกต้องเหมาะสม จากการศึกษาพบว่าผู้ให้ข้อมูลมากกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 56.07) ได้รับความรู้เพิ่มขึ้นในระดับมาก รองลงมาร้อยละ 29.44 ได้รับความรู้เพิ่มขึ้นระดับปานกลาง ร้อยละ 9.81 ได้รับความรู้เพิ่มขึ้นระดับน้อย ร้อยละ 3.74 ได้รับความรู้เพิ่มขึ้นระดับมากที่สุด และร้อยละ 0.93 ได้รับความรู้เพิ่มขึ้นระดับน้อยที่สุด โดยมีค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ยระดับผลสัมฤทธิ์เท่ากับ 3.52

ความคาดหวังการใช้พันธุ์ที่ดี พบว่า มีค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ยระดับความคาดหวังเท่ากับ 3.25 ซึ่งผู้ให้ข้อมูลเกือบครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 49.07) มีความคาดหวังในระดับปานกลาง รองลงมาร้อยละ 31.31 มีความคาดหวังในระดับมาก ร้อยละ 10.75 มีความคาดหวังระดับน้อย ร้อยละ 5.61 มีความคาดหวังระดับมากที่สุด และร้อยละ 3.27 มีความคาดหวังระดับน้อยที่สุด

ผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับการใช้พันธุ์ จากการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมากกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 54.21) ได้รับความรู้เพิ่มขึ้นในระดับมาก รองลงมาร้อยละ 33.64 ได้รับความรู้เพิ่มขึ้นระดับปานกลาง ร้อยละ 7.01 ได้รับความรู้เพิ่มขึ้นระดับน้อย ร้อยละ 4.67 ได้รับความรู้เพิ่มขึ้นระดับมากที่สุด และร้อยละ 0.47 ได้รับความรู้เพิ่มขึ้นระดับน้อยที่สุด โดยมีค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ยระดับผลสัมฤทธิ์เท่ากับ 3.56

ความคาดหวังการเตรียมแปลงปลูกใหม่และปรับสภาพดินให้เหมาะสมสำหรับแปลงปลูกเดิมที่มีอยู่แล้ว จากการศึกษาพบว่า มีค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ยระดับความคาดหวังเท่ากับ 3.22 ซึ่งผู้ให้ข้อมูลครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 50.47) มีความคาดหวังในระดับปานกลาง รองลงมาร้อยละ 30.37 มีความคาดหวังในระดับมาก ร้อยละ 9.81 มีความคาดหวังระดับน้อย ร้อยละ 5.14 มีความคาดหวังระดับมากที่สุด และร้อยละ 4.21 มีความคาดหวังระดับน้อยที่สุด

ผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับการเตรียมแปลงปลูกใหม่และปรับสภาพดินให้เหมาะสมสำหรับแปลงปลูกเดิมที่มีอยู่แล้ว จากการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมากกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 52.80) ได้รับความรู้เพิ่มขึ้นในระดับมาก รองลงมาร้อยละ 32.71 ได้รับความรู้เพิ่มขึ้นระดับปานกลาง ร้อยละ 7.94 ได้รับความรู้เพิ่มขึ้นระดับน้อย ร้อยละ 5.14 ได้รับความรู้เพิ่มขึ้นระดับมากที่สุด และร้อยละ 1.40 ได้รับความรู้เพิ่มขึ้นระดับน้อยที่สุด โดยมีค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ยระดับผลสัมฤทธิ์เท่ากับ 3.52

ความคาดหวังการปลูกถ่าย จากการศึกษาพบว่า มีค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ยระดับความคาดหวังเท่ากับ 3.24 ซึ่งผู้ให้ข้อมูลประมาณครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 51.40) มีความคาดหวังในระดับปานกลาง รองลงมาร้อยละ 29.44 มีความคาดหวังในระดับมาก ร้อยละ 8.41 มีความคาดหวังระดับน้อย ร้อยละ 6.07 มีความคาดหวังระดับมากที่สุด และร้อยละ 4.67 มีความคาดหวังระดับน้อยที่สุด

ผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับการปลูกถ่าย จากการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมากกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 56.07) ได้รับความรู้เพิ่มขึ้นในระดับมาก รองลงมาร้อยละ 32.71 ได้รับความรู้เพิ่มขึ้นระดับปานกลาง ร้อยละ 5.61 ได้รับความรู้เพิ่มขึ้นระดับมากที่สุด ร้อยละ 5.14 ได้รับความรู้เพิ่มขึ้นระดับน้อย และร้อยละ 0.47 ได้รับความรู้เพิ่มขึ้นระดับน้อยที่สุด โดยมีค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ยระดับผลสัมฤทธิ์เท่ากับ 3.61

ความคาดหวังการบำรุงรักษา จากการศึกษาพบว่า มีค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ยระดับความคาดหวังเท่ากับ 3.21 ซึ่งผู้ให้ข้อมูลมากกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 55.61) มีความคาดหวังในระดับปานกลาง รองลงมาร้อยละ 27.10 มีความคาดหวังในระดับมาก ร้อยละ 7.48 มีความคาดหวังระดับน้อย ร้อยละ 5.14 มีความคาดหวังระดับมากที่สุด และร้อยละ 4.67 มีความคาดหวังระดับน้อยที่สุด

ผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับการบำรุงรักษา จากการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมากกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 54.21) ได้รับความรู้เพิ่มขึ้นในระดับมาก รองลงมาร้อยละ 31.78 ได้รับความรู้เพิ่มขึ้นระดับปานกลาง ร้อยละ 7.94 ได้รับความรู้เพิ่มขึ้นระดับน้อย ร้อยละ 6.07 ได้รับความรู้เพิ่มขึ้นระดับมากที่สุด และ ได้รับความรู้เพิ่มขึ้นระดับน้อยที่สุดเท่ากับร้อยละ 0 โดยมีค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ยระดับผลสัมฤทธิ์เท่ากับ 3.58

ความคาดหวังการตัดแต่งกิ่ง จากการศึกษาพบว่า มีค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ยระดับความคาดหวังเท่ากับ 3.21 ซึ่งผู้ให้ข้อมูลมากกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 52.80) มีความคาดหวังในระดับปานกลาง รองลงมาร้อยละ 28.04 มีความคาดหวังในระดับมาก ร้อยละ 7.48 มีความคาดหวังระดับน้อย ร้อยละ 6.07 มีความคาดหวังระดับมากที่สุด และร้อยละ 5.61 มีความคาดหวังระดับน้อยที่สุด

ผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับการตัดแต่งกิ่ง จากการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมากกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 54.67) ได้รับความรู้เพิ่มขึ้นในระดับมาก รองลงมาร้อยละ 29.91 ได้รับความรู้เพิ่มขึ้นระดับปานกลาง ร้อยละ 8.88 ได้รับความรู้เพิ่มขึ้นระดับน้อย ร้อยละ 6.54 ได้รับความรู้เพิ่มขึ้นระดับมากที่สุด และ ได้รับความรู้เพิ่มขึ้นระดับน้อยที่สุดเท่ากับร้อยละ 0 โดยมีค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ยระดับผลสัมฤทธิ์เท่ากับ 3.59

ความคาดหวังการให้น้ำ จากการศึกษาพบว่า มีค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ยระดับความคาดหวังเท่ากับ 3.19 ซึ่งผู้ให้ข้อมูลประมาณครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 51.40) มีความคาดหวังในระดับปานกลาง รองลงมาร้อยละ 29.91 มีความคาดหวังในระดับมาก ร้อยละ 11.21 มีความคาดหวังระดับน้อย และมีระดับความคาดหวังมากที่สุดและน้อยที่สุดเท่ากันคือ ร้อยละ 3.74

ผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับการให้น้ำ จากการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมากกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 53.27) ได้รับความรู้เพิ่มขึ้นในระดับมาก รองลงมาร้อยละ 33.64 ได้รับความรู้เพิ่มขึ้นระดับปานกลาง ร้อยละ 8.88 ได้รับความรู้เพิ่มขึ้นระดับน้อย ร้อยละ 3.74 ได้รับความรู้เพิ่มขึ้นระดับมากที่สุด และร้อยละ 0.47 ได้รับความรู้เพิ่มขึ้นระดับน้อยที่สุด โดยมีค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ยระดับผลสัมฤทธิ์เท่ากับ 3.51

ความคาดหวังการเก็บผลผลิต จากการศึกษาพบว่า มีค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ยระดับความคาดหวังเท่ากับ 3.27 ซึ่งผู้ให้ข้อมูลเกือบครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 49.07) มีความคาดหวังในระดับปานกลาง รองลงมาร้อยละ 33.64 มีความคาดหวังในระดับมาก ร้อยละ 7.48 มีความคาดหวังระดับน้อย ร้อยละ 5.14 มีความคาดหวังระดับมากที่สุด และร้อยละ 4.67 มีความคาดหวังระดับน้อยที่สุด

ผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับการเก็บผลผลิต จากการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมากกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 55.61) ได้รับความรู้เพิ่มขึ้นในระดับมาก รองลงมาร้อยละ 31.78 ได้รับความรู้เพิ่มขึ้นระดับปานกลาง ร้อยละ 6.07 ได้รับความรู้เพิ่มขึ้นระดับน้อย ร้อยละ 5.61 ได้รับความรู้เพิ่มขึ้นระดับมากที่สุด และร้อยละ 0.93 ได้รับความรู้เพิ่มขึ้นระดับน้อยที่สุด โดยมีค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ยระดับผลสัมฤทธิ์เท่ากับ 3.59

ซึ่งจากการศึกษาระดับความคาดหวังและผลสัมฤทธิ์ของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปฏิบัติตามเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับลำไย ในด้านการฝึกอบรมการปฏิบัติตามเกษตรดีที่เหมาะสม ลำไยจำนวน 10 ประเด็น ได้แก่ การจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย การใช้สารเคมีทางการเกษตรอย่างถูกต้องเหมาะสม การใช้ปุ๋ยอย่างถูกต้องเหมาะสม การใช้พันธุ์ที่ดี การเตรียมแปลงปลูกใหม่และปรับสภาพดินให้เหมาะสมสำหรับแปลงปลูกเดิมที่มีอยู่แล้ว การปลูกลำไย การบำรุงรักษา การตัดแต่งกิ่ง การให้น้ำ การเก็บผลผลิตสามารถสรุปออกมาได้ดังนี้คือ

ความคาดหวังด้านการฝึกอบรมการปฏิบัติตามเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับลำไย พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมากกว่าครึ่ง (ร้อยละ 52.43) มีความคาดหวังในระดับปานกลางว่าจะได้รับความรู้เพิ่มขึ้นเกี่ยวกับการผลิตลำไยจากการฝึกอบรม รองลงมาร้อยละ 28.65 มีความคาดหวังในระดับมาก ร้อยละ 9.58 มีความคาดหวังระดับน้อย ร้อยละ 4.95 มีความคาดหวังระดับมากที่สุด และร้อยละ

4.39 มีความคาดหวังระดับน้อยที่สุด โดยมีค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ยระดับความคาดหวังเท่ากับ 3.19 (ตารางที่ 15) ซึ่งมีค่าความคาดหวังอยู่ในระดับปานกลาง

ผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับด้านการฝึกอบรมการปฏิบัติตามเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับลำไย พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมากกว่าครึ่ง (ร้อยละ 54.25) ได้รับความรู้เพิ่มขึ้นในระดับมาก รองลงมาร้อยละ 32.20 ได้รับความรู้เพิ่มขึ้นระดับปานกลาง ร้อยละ 8.18 ได้รับความรู้เพิ่มขึ้นระดับน้อย ร้อยละ 4.72 ได้รับความรู้เพิ่มขึ้นระดับมากที่สุด และร้อยละ 0.82 ได้รับความรู้เพิ่มขึ้นระดับน้อยที่สุด โดยมีค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ยระดับผลสัมฤทธิ์เท่ากับ 3.45 (ตารางที่ 15) ซึ่งมีค่าระดับผลสัมฤทธิ์อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 15 จำนวนและจำนวนร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามระดับความคาดหวังและระดับผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับในด้านการฝึกอบรมการปฏิบัติตามเกษตรที่
ที่เหมาะสมสำหรับค่าใช้จ่าย

การฝึกอบรม	ระดับความคาดหวัง						ระดับผลสัมฤทธิ์															
	มากที่สุด		ปานกลาง		น้อย		มากที่สุด		ปานกลาง		น้อย											
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ										
1. การจัดการคุณภาพและมาตรฐานค่าใช้จ่าย	4	1.87	56	26.17	118	55.14	24	11.21	12	5.61	3.07	6	2.80	111	51.87	73	34.11	22	10.28	2	0.93	3.45
2. การใช้สารเคมีทางการเกษตรอย่างถูกต้องเหมาะสม	11	5.14	53	24.77	118	55.14	24	11.21	8	3.74	3.16	7	3.27	115	53.74	69	32.24	21	9.81	2	0.93	3.49
3. การใช้ปุ๋ยอย่างถูกต้องเหมาะสม	12	5.61	55	25.70	116	54.21	23	10.75	8	3.74	3.19	8	3.74	120	56.07	63	29.44	21	9.81	2	0.93	3.52
4. การใช้พันธุ์ที่ดี	12	5.61	67	31.31	105	49.07	23	10.75	7	3.27	3.25	10	4.67	116	54.21	72	33.64	15	7.01	1	0.47	3.56
5. การเตรียมแปลงปลูกใหม่และปรับสภาพดินให้เหมาะสมสำหรับแปลงปลูกเดิมที่มีอยู่แล้ว	11	5.14	65	30.37	108	50.47	21	9.81	9	4.21	3.22	11	5.14	113	52.80	70	32.71	17	7.94	3	1.40	3.52
6. การปลูกกล้วย	13	6.07	63	29.44	110	51.40	18	8.41	10	4.67	3.24	12	5.61	120	56.07	70	32.71	11	5.14	1	0.47	3.61
7. การบำรุงรักษา	11	5.14	58	27.10	119	55.61	16	7.48	10	4.67	3.21	13	6.07	116	54.21	68	31.78	17	7.94	-	-	3.58
8. การตัดแต่งกิ่ง	13	6.07	60	28.04	113	52.80	16	7.48	12	5.61	3.21	14	6.54	117	54.67	64	29.91	19	8.88	-	-	3.59
9. การให้น้ำ	8	3.74	64	29.91	110	51.40	24	11.21	8	3.74	3.19	8	3.74	114	53.27	72	33.64	19	8.88	1	0.47	3.51
10. การเก็บผลผลิต	11	5.14	72	33.64	105	49.07	16	7.48	10	4.67	3.27	12	5.61	119	55.61	68	31.78	13	6.07	2	0.93	3.59
น้ำหนักเฉลี่ยรวม							3.19						3.56									

หมายเหตุ: ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.21-5.00 หมายถึง มีความคาดหวังหรือมีผลสัมฤทธิ์ระดับมากที่สุด 1.81-2.60 หมายถึง มีความคาดหวังหรือมีผลสัมฤทธิ์ระดับน้อย
 3.41-4.20 หมายถึง มีความคาดหวังหรือมีผลสัมฤทธิ์ระดับมาก 1.00-1.80 หมายถึง มีความคาดหวังหรือมีผลสัมฤทธิ์น้อยที่สุด
 2.61-3.40 หมายถึง มีความคาดหวังหรือมีผลสัมฤทธิ์ระดับปานกลาง

ด้านผลประโยชน์ตอบแทน

ผลการวิจัยความคาดหวังและผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการปฏิบัติตามเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับลำไยของผู้ให้ข้อมูลในด้านผลประโยชน์ตอบแทนจำนวน 4 ประเด็น (ตารางที่ 16) ปรากฏผลออกมาดังนี้คือ

ความคาดหวังได้รับเลือกให้เป็นหัวหน้ากลุ่มผู้จัดทำแปลงลำไยให้ได้คุณภาพและมาตรฐาน จากการศึกษาพบว่า มีค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ยระดับความคาดหวังเท่ากับ 2.79 ซึ่งผู้ให้ข้อมูลน้อยกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 46.26) มีความคาดหวังในระดับปานกลาง รองลงมาร้อยละ 22.90 มีความคาดหวังในระดับน้อย ร้อยละ 20.09 มีความคาดหวังระดับมาก ร้อยละ 9.81 มีความคาดหวังระดับน้อยที่สุดและร้อยละ 0.93 มีความคาดหวังระดับมากที่สุด

ผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับเลือกให้เป็นหัวหน้ากลุ่มผู้จัดทำแปลงลำไยให้ได้คุณภาพและมาตรฐาน จากการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลน้อยกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 41.12) ได้รับผลในระดับปานกลาง รองลงมาร้อยละ 34.58 ได้รับผลในระดับมาก ร้อยละ 16.82 ได้รับผลในระดับน้อย ร้อยละ 4.67 ได้รับผลในระดับน้อยที่สุด และร้อยละ 2.80 ได้รับผลในระดับมากที่สุด โดยมีค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ยระดับผลสัมฤทธิ์เท่ากับ 3.14

ความคาดหวังได้รับการยอมรับจากเพื่อนเกษตรกรให้ประสานงานกับสมาชิกและเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ จากการศึกษาพบว่า มีค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ยระดับความคาดหวังเท่ากับ 2.80 ซึ่งผู้ให้ข้อมูลน้อยกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 45.79) มีความคาดหวังในระดับปานกลาง รองลงมา ร้อยละ 24.77 มีความคาดหวังในระดับน้อย ร้อยละ 20.09 มีความคาดหวังระดับมาก ร้อยละ 8.41 มีความคาดหวังระดับน้อยที่สุด และร้อยละ 0.93 มีความคาดหวังระดับมากที่สุด

ผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับด้านการได้รับการยอมรับจากเพื่อนเกษตรกรให้ประสานงานกับสมาชิกและเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ จากการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลน้อยกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 41.12) ได้รับผลในระดับปานกลาง รองลงมา ร้อยละ 36.45 ได้รับผลในระดับมาก ร้อยละ 16.36 ได้รับผลในระดับน้อย ร้อยละ 3.27 ได้รับผลในระดับน้อยที่สุด และร้อยละ 2.80 ได้รับผลในระดับมากที่สุด โดยมีค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ยระดับผลสัมฤทธิ์เท่ากับ 3.19

ความคาดหวังได้รับสิทธิพิเศษในการคุ้มครองตัวอย่าง 10% ของผลผลิตเพื่อรับรองการส่งออก จากการศึกษาพบว่า มีค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ยระดับความคาดหวังเท่ากับ 3.10 ซึ่งผู้ให้

ข้อมูลน้อยกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 43.46) มีความคาดหวังในระดับปานกลาง รองลงมาร้อยละ 32.24 มีความคาดหวังในระดับน้อย ร้อยละ 11.21 มีความคาดหวังระดับมาก ร้อยละ 9.35 มีความคาดหวังระดับน้อยที่สุด และร้อยละ 3.74 มีความคาดหวังระดับมากที่สุด

ผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับด้านการได้รับสิทธิพิเศษในการคุ้มครองตัวอย่าง 10% ของผลผลิตเพื่อรับรองการส่งออก จากการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลน้อยกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 45.79) ได้รับผลในระดับมาก รองลงมาร้อยละ 37.38 ได้รับผลในระดับปานกลาง ร้อยละ 8.88 ได้รับผลในระดับน้อย ร้อยละ 4.21 ได้รับผลในระดับน้อยที่สุด และร้อยละ 3.74 ได้รับผลในระดับมากที่สุด โดยมีค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ยระดับผลสัมฤทธิ์เท่ากับ 3.36

ความคาดหวังได้รับรายได้จากการขายผลผลิตลำไยเพิ่มขึ้น จากการศึกษาพบว่า มีค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ยระดับความคาดหวังเท่ากับ 3.19 ซึ่งผู้ให้ข้อมูลน้อยกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 42.99) มีความคาดหวังในระดับปานกลาง รองลงมาร้อยละ 36.45 มีความคาดหวังในระดับน้อย ร้อยละ 12.62 มีความคาดหวังระดับมาก ร้อยละ 5.14 มีความคาดหวังระดับน้อยที่สุด และร้อยละ 2.80 มีความคาดหวังระดับมากที่สุด

ผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับด้านการได้รับรายได้จากการขายผลผลิตลำไยเพิ่มขึ้น จากการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมากกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 53.27) ได้รับผลในระดับมาก รองลงมาร้อยละ 34.11 ได้รับผลในระดับปานกลาง ร้อยละ 8.88 ได้รับผลในระดับน้อย และได้รับผลในระดับมากที่สุดและน้อยที่สุดเท่ากันคือร้อยละ 1.87 โดยมีค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ยระดับผลสัมฤทธิ์เท่ากับ 3.44

ซึ่งจากการศึกษาระดับความคาดหวังและผลสัมฤทธิ์ของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปฏิบัติตามเกษตรดีที่เหมาะสมลำไย ในด้านผลประโยชน์ตอบแทนจำนวน 4 ประเด็น ได้แก่ ได้รับเลือกให้เป็นหัวหน้ากลุ่มผู้จัดทำแปลงลำไยให้ได้คุณภาพและมาตรฐานได้รับการยอมรับจากเพื่อนเกษตรกรให้ติดต่อประสานงานกับสมาชิกผู้จัดทำแปลงและเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ ได้รับสิทธิพิเศษในการคุ้มครองตัวอย่าง 10% ของผลผลิตเพื่อรับรองการส่งออก ได้รับรายได้จากการขายผลผลิตลำไยเพิ่มขึ้นสามารถสรุปออกมาได้ดังนี้คือ

ความคาดหวังด้านผลประโยชน์ตอบแทน พบว่า น้อยกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 44.63) มีความคาดหวังในระดับปานกลางว่าจะได้รับผลประโยชน์ตอบแทนเพิ่มขึ้น รองลงมาร้อยละ 27.22 มีความคาดหวังในระดับมาก ร้อยละ 17.88 มีความคาดหวังระดับน้อย ร้อยละ 8.18 มีความคาดหวังระดับน้อยที่สุด และร้อยละ 2.10 มีความคาดหวังระดับมากที่สุด โดยมีค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ยระดับความคาดหวังเท่ากับ 2.96 (ตารางที่ 16) ซึ่งมีค่าความคาดหวังอยู่ในระดับปานกลาง

ผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับด้านผลประโยชน์ตอบแทน พบว่า ผู้ให้ข้อมูลน้อยกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 42.52) ได้รับผลประโยชน์ตอบแทนเพิ่มขึ้นในระดับมาก รองลงมาร้อยละ 38.43 ได้รับผลประโยชน์ตอบแทนเพิ่มขึ้นในระดับปานกลาง ร้อยละ 12.74 ได้รับประโยชน์ตอบแทนเพิ่มขึ้นในระดับน้อย ร้อยละ 3.51 ได้รับประโยชน์ตอบแทนเพิ่มขึ้นในระดับน้อยที่สุด และร้อยละ 2.80 ได้รับประโยชน์ตอบแทนเพิ่มขึ้นในระดับมากที่สุด โดยมีค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ยระดับผลสัมฤทธิ์เท่ากับ 3.34 (ตารางที่ 16) ซึ่งมีค่าระดับผลสัมฤทธิ์อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 16 จำนวนและจำนวนร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามระดับความคาดหวังและระดับผลิตภัณฑ์ที่ได้รับในด้านผลประโยชน์ตอบแทน

ผลประโยชน์ตอบแทน	ระดับความคาดหวัง						ระดับผลิตภัณฑ์															
	มากที่สุด		ปานกลาง		น้อย		มากที่สุด		ปานกลาง		น้อย											
	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ											
1. ได้รับเลือกให้เป็นหัวหน้ากลุ่มผู้จัดทำแปลงลำไยให้ได้คุณภาพและมาตรฐาน	2	0.93	43	20.09	99	46.26	49	22.90	21	9.81	2.79	6	2.80	74	34.58	88	41.12	36	16.82	10	4.67	3.14
2. ได้รับการยอมรับจากเพื่อนเกษตรกรให้ประสานงานกับสมาชิกและเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ	2	0.93	43	20.09	98	45.79	53	24.77	18	8.41	2.80	6	2.80	78	36.45	88	41.12	35	16.36	7	3.27	3.19
3. ได้รับสิทธิพิเศษในการคุ้มครองตัวอย่าง 10% ของผลผลิตเพื่อรับรองการส่งออก	8	3.74	69	32.24	93	43.46	24	11.21	20	9.35	3.10	8	3.74	98	45.79	80	37.38	19	8.88	9	4.21	3.36
4. ได้รับรายได้จากการขายผลผลิตลำไยเพิ่มขึ้น	6	2.80	78	36.45	92	42.99	27	12.62	11	5.14	3.19	4	1.87	114	53.27	73	34.11	19	8.88	4	1.87	3.44
น้ำหนักเฉลี่ยรวม							2.96						3.34									

หมายเหตุ: ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.21-5.00 หมายถึง มีความคาดหวังหรือมีผลิตภัณฑ์ระดับมากที่สุด 1.81-2.60 หมายถึง มีความคาดหวังหรือมีผลิตภัณฑ์ระดับน้อย
 3.41-4.20 หมายถึง มีความคาดหวังหรือมีผลิตภัณฑ์ระดับมาก 1.00-1.80 หมายถึง มีความคาดหวังหรือมีผลิตภัณฑ์น้อยที่สุด
 2.61-3.40 หมายถึง มีความคาดหวังหรือมีผลิตภัณฑ์ระดับปานกลาง

ด้านต้นทุนการผลิตลำไย

ผลการวิจัยความคาดหวังและผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการปฏิบัติตาม เกษตรดีที่เหมาะสมลำไยของผู้ให้ข้อมูลในด้านต้นทุนการผลิตลำไยจำนวน 7 ประเด็น (ตารางที่ 17) ปรากฏผลออกมาดังนี้คือ

ความคาดหวังลดค่าใช้จ่ายในการซื้อสารเคมีป้องกันกำจัดวัชพืชลำไย พบว่า มีค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ยระดับความคาดหวังเท่ากับ 3.15 ซึ่งผู้ให้ข้อมูลน้อยกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 46.26) มีความคาดหวังในระดับปานกลาง รองลงมาร้อยละ 34.11 มีความคาดหวังในระดับมาก ร้อยละ 11.21 มีความคาดหวังระดับน้อย ร้อยละ 6.07 มีความคาดหวังระดับน้อยที่สุด และร้อยละ 2.34 มีความคาดหวังระดับมากที่สุด

ผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับลดค่าใช้จ่ายในการซื้อสารเคมีป้องกันกำจัดวัชพืชลำไย พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมากกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 53.74) สามารถลดค่าใช้จ่ายในการซื้อสารเคมีป้องกันกำจัดวัชพืชได้ในระดับมาก รองลงมาร้อยละ 32.24 สามารถลดค่าใช้จ่ายในระดับปานกลาง ร้อยละ 10.28 สามารถลดค่าใช้จ่ายในระดับน้อย และสามารถลดค่าใช้จ่ายในระดับมากที่สุดและระดับน้อยที่สุดเท่ากันคือร้อยละ 1.87 โดยมีค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ยระดับผลสัมฤทธิ์เท่ากับ 3.43

ความคาดหวังลดค่าใช้จ่ายในการซื้อสารเคมีป้องกันกำจัดโรคลำไย พบว่า มีค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ยระดับความคาดหวังเท่ากับ 3.16 ซึ่งผู้ให้ข้อมูลเกือบครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 48.13) มีความคาดหวังในระดับปานกลาง รองลงมาร้อยละ 32.24 มีความคาดหวังในระดับมาก ร้อยละ 11.68 มีความคาดหวังระดับน้อย ร้อยละ 5.14 มีความคาดหวังระดับน้อยที่สุด และร้อยละ 2.80 มีความคาดหวังระดับมากที่สุด

ผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับลดค่าใช้จ่ายในการซื้อสารเคมีป้องกันกำจัดโรคลำไย พบว่า ผู้ให้ข้อมูลครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 50.47) สามารถลดค่าใช้จ่ายในการซื้อสารเคมีป้องกันกำจัดในระดับมาก รองลงมาร้อยละ 37.38 สามารถลดค่าใช้จ่ายในระดับปานกลาง ร้อยละ 7.94 สามารถลดค่าใช้จ่ายในระดับน้อย ร้อยละ 2.80 สามารถลดค่าใช้จ่ายในระดับน้อยที่สุด และร้อยละ 1.40 สามารถลดค่าใช้จ่ายในระดับมากที่สุด โดยมีค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ยระดับผลสัมฤทธิ์เท่ากับ 3.40

ความคาดหวังลดค่าใช้จ่ายในการซื้อสารเคมีป้องกันกำจัดแมลงศัตรูลำไย พบว่า มีค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ยระดับความคาดหวังเท่ากับ 3.18 ซึ่งผู้ให้ข้อมูลน้อยกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ

48.60) มีความคาดหวังในระดับปานกลาง รองลงมาร้อยละ 33.64 มีความคาดหวังในระดับมาก ร้อยละ 10.28 มีความคาดหวังระดับน้อย ร้อยละ 5.14 มีความคาดหวังระดับน้อยที่สุด และร้อยละ 2.34 มีความคาดหวังระดับมากที่สุด

ผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับลดค่าใช้จ่ายในการสื่อสารเคมีป้องกันกำจัดแมลงศัตรูลำไย พบว่า ผู้ให้ข้อมูลครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 50.93) สามารถลดค่าใช้จ่ายได้ในระดับมาก รองลงมาร้อยละ 36.92 สามารถลดค่าใช้จ่ายได้ในระดับปานกลาง ร้อยละ 9.35 สามารถลดค่าใช้จ่ายได้ในระดับน้อย ร้อยละ 1.87 สามารถลดค่าใช้จ่ายได้ในระดับน้อยที่สุด และร้อยละ 0.93 สามารถลดค่าใช้จ่ายได้ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ยระดับผลสัมฤทธิ์เท่ากับ 3.40

ความคาดหวังลดค่าใช้จ่ายในการซื้อปุ๋ย พบว่า มีค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ยระดับความคาดหวังเท่ากับ 3.23 ซึ่งผู้ให้ข้อมูลน้อยกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 46.26) มีความคาดหวังในระดับปานกลาง รองลงมาร้อยละ 35.51 มีความคาดหวังในระดับมาก ร้อยละ 10.75 มีความคาดหวังระดับน้อย ร้อยละ 4.21 มีความคาดหวังระดับน้อยที่สุด และร้อยละ 3.27 มีความคาดหวังระดับมากที่สุด

ผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับลดค่าใช้จ่ายในการซื้อปุ๋ย พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมากกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 53.74) สามารถลดค่าใช้จ่ายในการซื้อปุ๋ยได้ในระดับมาก รองลงมาร้อยละ 33.64 สามารถลดค่าใช้จ่ายได้ในระดับปานกลาง ร้อยละ 7.94 สามารถลดค่าใช้จ่ายได้ในระดับน้อย และสามารถลดค่าใช้จ่ายได้ในระดับมากที่สุดและระดับน้อยที่สุดเท่ากันคือร้อยละ 2.34 โดยมีค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ยระดับผลสัมฤทธิ์เท่ากับ 3.46

ความคาดหวังประหยัดแรงงานการฉีดพ่นสารเคมีกำจัดวัชพืชลำไย พบว่า มีค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ยระดับความคาดหวังเท่ากับ 3.23 ซึ่งผู้ให้ข้อมูลน้อยกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 45.79) มีความคาดหวังในระดับปานกลาง รองลงมาร้อยละ 35.51 มีความคาดหวังในระดับมาก ร้อยละ 9.81 มีความคาดหวังระดับน้อย ร้อยละ 5.14 มีความคาดหวังระดับน้อยที่สุด และร้อยละ 3.74 มีความคาดหวังระดับมากที่สุด

ผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับประหยัดแรงงานการฉีดพ่นสารเคมีกำจัดวัชพืชลำไย พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมากกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 56.07) สามารถประหยัดแรงงานการฉีดพ่นสารเคมีกำจัดวัชพืชได้ในระดับมาก รองลงมาร้อยละ 31.31 สามารถประหยัดแรงงานได้ในระดับปานกลาง ร้อยละ 7.48 สามารถประหยัดแรงงานได้ในระดับน้อย ร้อยละ 3.27 สามารถประหยัดแรงงานได้ในระดับน้อยที่สุด และร้อยละ 1.87 สามารถประหยัดแรงงานได้ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ยระดับผลสัมฤทธิ์เท่ากับ 3.46

ความคาดหวังประหยัดแรงงานการฉีดพ่นสารเคมีกำจัดโรคลำไย พบว่า มีค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ยระดับความคาดหวังเท่ากับ 3.21 ซึ่งผู้ให้ข้อมูลน้อยกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 46.26) มีความคาดหวังในระดับปานกลาง รองลงมาร้อยละ 35.51 มีความคาดหวังในระดับมาก ร้อยละ 9.35 มีความคาดหวังระดับน้อย ร้อยละ 5.61 มีความคาดหวังระดับน้อยที่สุด และร้อยละ 3.27 มีความคาดหวังระดับมากที่สุด

ผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับประหยัดแรงงานการฉีดพ่นสารเคมีกำจัดโรคลำไย พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมากกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 56.54) สามารถประหยัดแรงงานที่ใช้ในการฉีดพ่นสารเคมีกำจัดแมลงศัตรูลำไยในระดับมาก รองลงมาร้อยละ 30.84 สามารถประหยัดแรงงานได้ในระดับปานกลาง ร้อยละ 8.88 สามารถประหยัดแรงงานได้ในระดับน้อย ร้อยละ 2.34 สามารถประหยัดแรงงานได้ในระดับน้อยที่สุด และร้อยละ 1.40 สามารถประหยัดแรงงานได้ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ยระดับผลสัมฤทธิ์เท่ากับ 3.46

ความคาดหวังประหยัดแรงงานการฉีดพ่นสารเคมีกำจัดแมลงศัตรูลำไย พบว่า มีค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ยระดับความคาดหวังเท่ากับ 3.21 ซึ่งผู้ให้ข้อมูลน้อยกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 45.79) มีความคาดหวังในระดับปานกลาง รองลงมาร้อยละ 35.05 มีความคาดหวังในระดับมาก ร้อยละ 9.81 มีความคาดหวังระดับน้อย ร้อยละ 5.61 มีความคาดหวังระดับน้อยที่สุด และร้อยละ 3.74 มีความคาดหวังระดับมากที่สุด

ผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับประหยัดแรงงานการฉีดพ่นสารเคมีกำจัดแมลงศัตรูลำไย พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมากกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 56.07) สามารถประหยัดแรงงานในการฉีดพ่นสารเคมีกำจัดแมลงศัตรูลำไยได้ในระดับมาก รองลงมาร้อยละ 30.84 สามารถประหยัดแรงงานได้ในระดับปานกลาง ร้อยละ 8.88 สามารถประหยัดแรงงานได้ในระดับน้อย ร้อยละ 2.34 สามารถประหยัดแรงงานได้ในระดับน้อยที่สุด และร้อยละ 1.87 สามารถประหยัดแรงงานได้ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ยระดับผลสัมฤทธิ์เท่ากับ 3.46

ซึ่งจากการศึกษาระดับความคาดหวังและผลสัมฤทธิ์ของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปฏิบัติตามเกษตรดีที่เหมาะสมลำไย ในด้านต้นทุนการผลิตลำไยจำนวน 7 ประเด็น ได้แก่ ลดค่าใช้จ่ายในการซื้อสารเคมีป้องกันกำจัดวัชพืชลำไย ลดค่าใช้จ่ายในการซื้อสารเคมีป้องกันกำจัดโรคลำไย ลดค่าใช้จ่ายในการซื้อสารเคมีป้องกันกำจัดแมลงศัตรูลำไย ลดค่าใช้จ่ายในการซื้อปุ๋ยประหยัดแรงงานการฉีดพ่นสารเคมีกำจัดวัชพืชลำไย ประหยัดแรงงานการฉีดพ่นสารเคมีกำจัดโรคลำไย ช่วยประหยัดแรงงานการฉีดพ่นสารเคมีกำจัดแมลงศัตรูลำไย สามารถสรุปออกมาได้ดังนี้คือ

ความคาดหวังด้านต้นทุนการผลิตลำไย พบว่า ประมาณเกือบครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 46.73) มีความคาดหวังในระดับปานกลางว่าจะสามารถลดต้นทุนในการผลิตลำไยได้ รองลงมา ร้อยละ 34.51 มีความคาดหวังในระดับมาก ร้อยละ 10.47 มีความคาดหวังระดับน้อย ร้อยละ 5.27 มีความคาดหวังระดับน้อยที่สุด และร้อยละ 3.07 มีความคาดหวังระดับมากที่สุด โดยมีค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ยระดับความคาดหวังเท่ากับ 3.18 (ตารางที่ 17) ซึ่งมีค่าความคาดหวังอยู่ในระดับปานกลาง

ผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับด้านต้นทุนการผลิตลำไย พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมากกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 53.94) สามารถลดต้นทุนในการผลิตลำไยได้ในระดับมาก รองลงมา ร้อยละ 33.31 สามารถลดต้นทุนได้ในระดับปานกลาง ร้อยละ 8.68 สามารถลดต้นทุนได้ในระดับน้อย ร้อยละ 2.40 สามารถลดต้นทุนได้ในระดับมากที่สุด และร้อยละ 1.67 สามารถลดต้นทุนได้ในระดับน้อยที่สุด โดยมีค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ยระดับผลสัมฤทธิ์เท่ากับ 3.43 (ตารางที่ 17) ซึ่งมีค่าระดับผลสัมฤทธิ์อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 17 จำนวนและจำนวนร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามระดับความคาดหวังและระดับผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับในด้านทุนการผลิตลำไย

ต้นทุนการผลิตลำไย	ระดับความคาดหวัง										ระดับผลสัมฤทธิ์													
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		WMS		มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		WMS	
	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	
1. ลดค่าใช้จ่ายในการซื้อสารเคมีป้องกันกำจัดวัชพืชลำไย	5	2.34	73	34.11	99	46.26	24	11.21	13	6.07	3.15	4	1.87	115	53.74	69	32.24	22	10.28	4	1.87	3.43		
2. ลดค่าใช้จ่ายในการซื้อสารเคมีป้องกันกำจัดโรคลำไย	6	2.80	69	32.24	103	48.13	25	11.68	11	5.14	3.16	3	1.40	108	50.47	80	37.38	17	7.94	6	2.80	3.40		
3. ลดค่าใช้จ่ายในการซื้อสารเคมีป้องกันกำจัดแมลงศัตรูลำไย	5	2.34	72	33.64	104	48.60	22	10.28	11	5.14	3.18	2	0.93	109	50.93	79	36.92	20	9.35	4	1.87	3.40		
4. ลดค่าใช้จ่ายในการซื้อปุ๋ย	7	3.27	76	35.51	99	46.26	23	10.75	9	4.21	3.23	5	2.34	115	53.74	72	33.64	17	7.94	5	2.34	3.46		
5. ประหยัดแรงงานการฉีดพ่นสารเคมีกำจัดวัชพืชลำไย	8	3.74	76	35.51	98	45.79	21	9.81	11	5.14	3.23	4	1.87	120	56.07	67	31.31	16	7.48	7	3.27	3.46		
6. ประหยัดแรงงานการฉีดพ่นสารเคมีกำจัดโรคลำไย	7	3.27	76	35.51	99	46.26	20	9.35	12	5.61	3.21	3	1.40	121	56.54	66	30.84	19	8.88	5	2.34	3.46		
7. ประหยัดแรงงานการฉีดพ่นสารเคมีกำจัดแมลงศัตรูลำไย	8	3.74	75	35.05	98	45.79	21	9.81	12	5.61	3.21	4	1.87	120	56.07	66	30.84	19	8.88	5	2.34	3.46		
น้ำหนักเฉลี่ยรวม										3.18				3.43										

หมายเหตุ: ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.21-5.00 หมายถึง มีความคาดหวังหรือมีผลสัมฤทธิ์ระดับมากที่สุด 1.81-2.60 หมายถึง มีความคาดหวังหรือมีผลสัมฤทธิ์ระดับน้อย
 3.41-4.20 หมายถึง มีความคาดหวังหรือมีผลสัมฤทธิ์ระดับมาก 1.00-1.80 หมายถึง มีความคาดหวังหรือมีผลสัมฤทธิ์น้อยที่สุด
 2.61-3.40 หมายถึง มีความคาดหวังหรือมีผลสัมฤทธิ์ระดับปานกลาง

ด้านผลผลิตลำไย

ผลการวิจัยความคาดหวังและผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของผู้นำข้อมูลในด้านผลประโยชน์ตอบแทนจำนวน 3 ประเด็น (ดังตารางที่ 18) ปรากฏผลออกมาดังนี้คือ

ความคาดหวังทำให้ได้ผลผลิตลำไยต่อไร่เพิ่มขึ้น พบว่า มีค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ยระดับความคาดหวังเท่ากับ 3.21 ซึ่งผู้ให้ข้อมูลมากกว่าหนึ่งในสาม (ร้อยละ 43.46) มีความคาดหวังในระดับปานกลาง รองลงมาร้อยละ 37.38 มีความคาดหวังในระดับมาก ร้อยละ 13.08 มีความคาดหวังระดับน้อย ร้อยละ 3.74 มีความคาดหวังระดับน้อยที่สุด และร้อยละ 2.34 มีความคาดหวังระดับมากที่สุด

ผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับทำให้ได้ผลผลิตลำไยต่อไร่เพิ่มขึ้น พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมากกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 58.41) ได้ผลผลิตเพิ่มขึ้นในระดับมาก รองลงมาร้อยละ 33.18 ได้ผลผลิตเพิ่มขึ้นระดับปานกลาง ร้อยละ 6.54 ได้ผลผลิตเพิ่มขึ้นระดับน้อย และได้ผลผลิตเพิ่มขึ้นระดับมากที่สุด และระดับน้อยที่สุดเท่ากันคือร้อยละ 0.93 โดยมีค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ยระดับผลสัมฤทธิ์เท่ากับ 3.52

ความคาดหวังทำให้ได้ผลผลิตไม่มีสารเคมีตกค้างในลำไย พบว่า มีค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ยระดับความคาดหวังเท่ากับ 3.34 ซึ่งผู้ให้ข้อมูลประมาณเกือบครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 47.20) มีความคาดหวังในระดับปานกลาง รองลงมาร้อยละ 37.38 มีความคาดหวังในระดับมาก ร้อยละ 8.41 มีความคาดหวังระดับน้อย ร้อยละ 4.67 มีความคาดหวังระดับมากที่สุด และร้อยละ 2.34 มีความคาดหวังระดับน้อยที่สุด

ผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับทำให้ได้ผลผลิตไม่มีสารเคมีตกค้างในลำไย พบว่า ผู้ให้ข้อมูลเกือบสองในสาม (ร้อยละ 61.21) ได้ผลผลิตที่ไม่มีสารเคมีตกค้างในระดับมาก รองลงมาร้อยละ 28.97 ได้ผลผลิตไม่มีสารเคมีตกค้างระดับปานกลาง ได้ผลผลิตไม่มีสารเคมีตกค้างในระดับมากที่สุดและระดับน้อยเท่ากันคือร้อยละ 4.21 และร้อยละ 1.40 ได้รับความรู้เพิ่มขึ้นระดับน้อยที่สุด โดย มีค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ยระดับผลสัมฤทธิ์เท่ากับ 3.63

ความคาดหวังทำให้ได้ลำไยที่มีคุณภาพดี คือขนาดผลภายในช่อสม่ำเสมอปลอดภัยจากศัตรูพืช พบว่า มีค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ยระดับความคาดหวังเท่ากับ 3.30 ซึ่งผู้ให้ข้อมูลประมาณ

เกือบครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 47.66) มีความคาดหวังในระดับปานกลาง รองลงมาร้อยละ 35.98 มีความคาดหวังในระดับมาก ร้อยละ 8.41 มีความคาดหวังระดับน้อย ร้อยละ 4.67 มีความคาดหวังระดับมากที่สุด และร้อยละ 3.27 มีความคาดหวังระดับน้อยที่สุด

ผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับทำให้ได้ลำไยที่มีคุณภาพดีคือขนาดผลภายในข้อสม่ำเสมอปลอดจากศัตรูพืช พบว่า ผู้ให้ข้อมูลเกือบสองในสาม (ร้อยละ 60.28) ได้ลำไยที่มีคุณภาพดีขึ้นในระดับมาก รองลงมาร้อยละ 30.84 ได้ลำไยที่มีคุณภาพดีขึ้นระดับปานกลาง ร้อยละ 4.67 ได้ลำไยที่มีคุณภาพดีขึ้นระดับน้อย ร้อยละ 3.27 ได้ลำไยที่มีคุณภาพดีขึ้นระดับมากที่สุด และร้อยละ 0.93 ได้ลำไยที่มีคุณภาพดีขึ้นระดับน้อยที่สุด โดยมีค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ยระดับผลสัมฤทธิ์เท่ากับ 3.60

ซึ่งจากการศึกษาระดับความคาดหวังและผลสัมฤทธิ์ของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีลำไยในด้านผลผลิตลำไยจำนวน 3 ประเด็น ได้แก่ ทำให้ได้ผลผลิตลำไยต่อไร่เพิ่มขึ้น ทำให้ได้ผลผลิตไม่มีสารเคมีตกค้างในลำไย ทำให้ได้ลำไยที่มีคุณภาพดีคือขนาดผลภายในข้อสม่ำเสมอปลอดจากศัตรูพืช สามารถสรุปออกมาได้ดังนี้คือ

ความคาดหวังด้านผลผลิตลำไย พบว่า ผู้ให้ข้อมูลประมาณเกือบครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 46.12) มีความคาดหวังในระดับปานกลางว่าจะได้ผลผลิตที่ดีขึ้น รองลงมาร้อยละ 36.91 มีความคาดหวังในระดับมาก ร้อยละ 9.97 มีความคาดหวังระดับน้อย ร้อยละ 3.89 มีความคาดหวังระดับมากที่สุด และร้อยละ 3.12 มีความคาดหวังระดับน้อยที่สุด โดยมีค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ยระดับความคาดหวังเท่ากับ 3.28 (ตารางที่ 18) ซึ่งมีค่าความคาดหวังอยู่ในระดับปานกลาง

ผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับด้านผลผลิตลำไย พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมากกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 59.97) ได้ผลผลิตที่ดีขึ้นในระดับมาก รองลงมาร้อยละ 31.00 ได้รับความรู้เพิ่มขึ้นระดับปานกลาง ร้อยละ 5.14 ได้รับความรู้เพิ่มขึ้นระดับน้อย ร้อยละ 2.81 ได้รับความรู้เพิ่มขึ้นระดับมากที่สุด และร้อยละ 1.09 ได้รับความรู้เพิ่มขึ้นระดับน้อยที่สุด โดยมีค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ยระดับผลสัมฤทธิ์เท่ากับ 3.59 (ตารางที่ 18) ซึ่งมีค่าระดับผลสัมฤทธิ์อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 18 จำนวนและจำนวนร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามระดับความคาดหวังและระดับผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับในด้านผลผลิตลำไย

ผลผลิตลำไย	ระดับความคาดหวัง										ระดับผลสัมฤทธิ์													
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		WMS		มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		WMS	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ได้ผลผลิตลำไยต่อไร่เพิ่มขึ้น	5	2.34	80	37.38	93	43.46	28	13.08	8	3.74	3.21	2	0.93	125	58.41	71	33.18	14	6.54	2	0.93	3.52		
2. ได้ผลผลิต ใบมีสารเคมีตกค้างในลำไย	10	4.67	80	37.38	101	47.20	18	8.41	5	2.34	3.34	9	4.21	131	61.21	62	28.97	9	4.21	3	1.40	3.63		
3. ได้ลำไยที่มีคุณภาพดี รสหวาน ผล ภายนอก ภายใน ชอบ	10	4.67	77	35.98	102	47.66	18	8.41	7	3.27	3.30	7	3.27	129	60.28	66	30.84	10	4.67	2	0.93	3.60		
รวม																								
น้ำหนักเฉลี่ยรวม																								3.59

หมายเหตุ: ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.21-5.00 หมายถึง มีความคาดหวังหรือมีผลสัมฤทธิ์ระดับมากที่สุด 1.81-2.60 หมายถึง มีความคาดหวังหรือมีผลสัมฤทธิ์ระดับน้อย
 3.41-4.20 หมายถึง มีความคาดหวังหรือมีผลสัมฤทธิ์ระดับมาก 1.00-1.80 หมายถึง มีความคาดหวังหรือมีผลสัมฤทธิ์น้อยที่สุด
 2.61-3.40 หมายถึง มีความคาดหวังหรือมีผลสัมฤทธิ์ระดับปานกลาง

ด้านการตลาดลำไย

ผลการวิจัยความคาดหวังและผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการปฏิบัติการทาง การเกษตรที่ดีลำไยของผู้ให้ข้อมูลในด้านการตลาดลำไยจำนวน 4 ประเด็น (ตารางที่ 19) ปรากฏผล ออกมาดังนี้คือ

ความคาดหวังมีตลาดที่แน่นอนในการรับซื้อผลผลิตลำไยโดยเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ โครงการเป็นผู้ติดตามให้ พบว่า มีค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ยระดับความคาดหวังเท่ากับ 3.19 ซึ่งผู้ให้ ข้อมูลมากกว่าหนึ่งในสาม (ร้อยละ 38.32) มีความคาดหวังในระดับมาก รองลงมาร้อยละ 37.38 มีความคาดหวังในระดับปานกลาง ร้อยละ 14.02 มีความคาดหวังระดับน้อย ร้อยละ 6.54 มีความ คาดหวังระดับน้อยที่สุด และร้อยละ 3.74 มีความคาดหวังระดับมากที่สุด

ผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับมีตลาดที่แน่นอนในการรับซื้อผลผลิตลำไยโดยเจ้าหน้าที่ผู้ รับผิดชอบโครงการเป็นผู้ติดตามให้ พบว่า ผู้ให้ข้อมูลน้อยกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 47.66) มีการตลาด ที่ดีขึ้นในระดับมาก รองลงมาร้อยละ 36.92 มีการตลาดที่ดีขึ้นระดับปานกลาง ร้อยละ 9.35 มีการ ตลาดที่ดีขึ้นระดับน้อย ร้อยละ 3.27 มีการตลาดที่ดีขึ้นระดับมากที่สุด และร้อยละ 2.80 มีการ ตลาดที่ดีขึ้นระดับน้อยที่สุด โดยมีค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ยระดับผลสัมฤทธิ์เท่ากับ 3.39

ความคาดหวังผลผลิตลำไยสามารถขายได้สูงกว่าเดิม พบว่า มีค่าน้ำหนักคะแนน เฉลี่ยระดับความคาดหวังเท่ากับ 3.18 ซึ่งผู้ให้ข้อมูลมากกว่าหนึ่งในสาม (ร้อยละ 39.25) มีความ คาดหวังในระดับปานกลาง รองลงมาร้อยละ 36.45 มีความคาดหวังในระดับมาก ร้อยละ 15.42 มีความคาดหวังระดับน้อย ร้อยละ 5.14 มีความคาดหวังระดับน้อยที่สุด และร้อยละ 3.74 มีความ คาดหวังระดับมากที่สุด

ผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับผลผลิตลำไยสามารถขายได้สูงกว่าเดิม พบว่า ผู้ให้ข้อมูลเกือบ ครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 49.07) ขายผลผลิตได้ในราคาที่สูงขึ้นในระดับมาก รองลงมาร้อยละ 35.98 ขาย ผลผลิตได้ในราคาที่สูงขึ้นในระดับปานกลาง ร้อยละ 11.21 ขายผลผลิตได้ในราคาที่สูงขึ้นในระดับ น้อย และขายผลผลิตได้ในราคาที่สูงขึ้นในระดับมากที่สุดและระดับน้อยที่สุดเท่ากันคือร้อยละ 1.87 โดยมีค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ยระดับผลสัมฤทธิ์เท่ากับ 3.38

ความคาดหวังผลผลิตลำไยเป็นที่ต้องการของตลาด พบว่า มีค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ย ระดับความคาดหวังเท่ากับ 3.26 ซึ่งผู้ให้ข้อมูลน้อยกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 42.99) มีความคาดหวังใน

ระดับปานกลาง รองลงมาร้อยละ 36.45 มีความคาดหวังในระดับมาก ร้อยละ 11.68 มีความคาดหวังระดับน้อย ร้อยละ 4.67 มีความคาดหวังระดับมากที่สุด และร้อยละ 4.21 มีความคาดหวังระดับน้อยที่สุด

ผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับผลผลิตลำไยเป็นที่ต้องการของตลาด พบว่า ผู้ให้ข้อมูลน้อยกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 45.79) ได้ผลผลิตลำไยเป็นที่ต้องการของตลาดในระดับมาก รองลงมาร้อยละ 39.25 ผลผลิตลำไยเป็นที่ต้องการของตลาดในระดับปานกลาง ร้อยละ 9.81 ผลผลิตลำไยเป็นที่ต้องการของตลาดในระดับน้อย ร้อยละ 4.21 ผลผลิตลำไยเป็นที่ต้องการของตลาดในระดับมากที่สุด และร้อยละ 0.93 ผลผลิตลำไยเป็นที่ต้องการของตลาดในระดับน้อยที่สุด โดยมีค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ยระดับผลสัมฤทธิ์เท่ากับ 3.43

ความคาดหวังผลผลิตลำไยขายได้ง่าย พบว่า มีค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ยระดับความคาดหวังเท่ากับ 3.27 ซึ่งผู้ให้ข้อมูลน้อยกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 40.65) มีความคาดหวังในระดับปานกลาง รองลงมาร้อยละ 37.38 มีความคาดหวังในระดับมาก ร้อยละ 14.95 มีความคาดหวังระดับน้อย ร้อยละ 4.67 มีความคาดหวังระดับมากที่สุด และร้อยละ 2.34 มีความคาดหวังระดับน้อยที่สุด

ผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับผลผลิตลำไยขายได้ง่าย พบว่า ผู้ให้ข้อมูลน้อยกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 48.60) สามารถขายผลผลิตได้ง่ายขึ้นในระดับมาก รองลงมาร้อยละ 36.92 สามารถขายผลผลิตได้ง่ายขึ้นในระดับปานกลาง ร้อยละ 10.28 สามารถขายผลผลิตได้ง่ายขึ้นในระดับน้อย ร้อยละ 3.74 สามารถขายผลผลิตได้ง่ายขึ้นในระดับมากที่สุด และร้อยละ 0.47 สามารถขายผลผลิตได้ง่ายขึ้นในระดับน้อยที่สุด โดยมีค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ยระดับผลสัมฤทธิ์เท่ากับ 3.45

ซึ่งจากการศึกษาระดับความคาดหวังและผลสัมฤทธิ์ของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีลำไยในด้านการตลาดลำไยจำนวน 4 ประเด็น ได้แก่ มีตลาดที่แน่นอนในการรับซื้อผลผลิตลำไยโดยเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการเป็นผู้ติดตามให้ ผลผลิตลำไยสามารถขายได้ สูงกว่าเดิม ผลผลิตลำไยเป็นที่ต้องการของตลาด ผลผลิตลำไยขายได้ง่าย สามารถสรุปออกมาได้ดังนี้คือ

ความคาดหวังด้านการตลาดลำไย พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมากกว่าหนึ่งในสาม (ร้อยละ 40.07) มีความคาดหวังในระดับปานกลางว่าจะมีการตลาดที่ดีขึ้น รองลงมาร้อยละ 37.15 มีความคาดหวังในระดับมาก ร้อยละ 14.02 มีความคาดหวังระดับน้อย ร้อยละ 4.56 มีความคาดหวังระดับน้อยที่สุด และร้อยละ 4.21 มีความคาดหวังระดับมากที่สุด โดยมีค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ยระดับความคาดหวังเท่ากับ 3.21 (ตารางที่ 19) ซึ่งมีค่าความคาดหวังอยู่ในระดับปานกลาง

ผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับด้านการตลาดลำไย พบว่า ผู้ให้ข้อมูลประมาณเกือบครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 47.78) มีการตลาดที่ดีขึ้นในระดับมาก รองลงมาร้อยละ 37.27 มีการตลาดที่ดีขึ้นในระดับปานกลาง ร้อยละ 10.16 มีการตลาดที่ดีขึ้นในระดับน้อย ร้อยละ 3.27 มีการตลาดที่ดีขึ้นในระดับมากที่สุด และร้อยละ 1.52 มีการตลาดที่ดีขึ้นในระดับน้อยที่สุด โดยมีค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ยระดับผลสัมฤทธิ์เท่ากับ 3.42 (ตารางที่ 19) ซึ่งมีย่ค่าระดับผลสัมฤทธิ์อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 19 จำนวนและจำนวนร้อยละของผู้ให้ข้อมูลชี้แจงความระมัดระวังและระดับผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับในการตลาดค้าใบ

การตลาดค้าใบ	ระดับความคาดหวัง						ระดับผลสัมฤทธิ์															
	มากที่สุด		ปานกลาง		น้อย		มากที่สุด		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		WMS							
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ						
1. มีตลาดที่แน่นอนในการรับซื้อผลผลิตค้าใบ โดยเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการเป็นผู้ ติดตามให้	8	3.74	82	38.32	80	37.38	30	14.02	14	6.54	3.19	7	3.27	102	47.66	79	36.92	20	9.35	6	2.80	3.39
2. ผลผลิตค้าใบสามารถขายได้สูงกว่าเดิม	8	3.74	78	36.45	84	39.25	33	15.42	11	5.14	3.18	4	1.87	105	49.07	77	35.98	24	11.21	4	1.87	3.38
3. ผลผลิตค้าใบเป็นที่ยอมรับของการตลาด	10	4.67	78	36.45	92	42.99	25	11.68	9	4.21	3.26	9	4.21	98	45.79	84	39.25	21	9.81	2	0.93	3.43
4. ผลผลิตค้าใบขายได้ง่าย	10	4.67	80	37.38	87	40.65	32	14.95	5	2.34	3.27	8	3.74	104	48.60	79	36.92	22	10.28	1	0.47	3.45
น้ำหนักเฉลี่ยรวม	3.21															3.42						

หมายเหตุ: ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.21-5.00 หมายถึง มีความคาดหวังหรือมีผลสัมฤทธิ์ระดับมากที่สุด 1.81-2.60 หมายถึง มีความคาดหวังหรือมีผลสัมฤทธิ์ระดับน้อย
3.41-4.20 หมายถึง มีความคาดหวังหรือมีผลสัมฤทธิ์ระดับมาก 1.00-1.80 หมายถึง มีความคาดหวังหรือมีผลสัมฤทธิ์น้อยที่สุด
2.61-3.40 หมายถึง มีความคาดหวังหรือมีผลสัมฤทธิ์ระดับปานกลาง

ด้านความปลอดภัยต่อสุขภาพ

ผลการวิจัยความคาดหวังและผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการปฏิบัติการทางเกษตรที่ดีลำไยของผู้ให้ข้อมูลในด้านความปลอดภัยต่อสุขภาพจำนวน 4 ประเด็น (ตารางที่ 20) ปรากฏผลออกมามีดังนี้คือ

ความคาดหวังช่วยให้เกษตรกรปลอดภัยจากการใช้สารเคมีทางการเกษตร พบว่า มีค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ยระดับความคาดหวังเท่ากับ 3.30 ซึ่งผู้ให้ข้อมูลมากกว่าหนึ่งในสาม (ร้อยละ 42.99) มีความคาดหวังในระดับปานกลาง รองลงมาร้อยละ 39.25 มีความคาดหวังในระดับมาก ร้อยละ 7.94 มีความคาดหวังระดับน้อย ร้อยละ 5.14 มีความคาดหวังระดับน้อยที่สุด และร้อยละ 4.67 มีความคาดหวังระดับมากที่สุด

ผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับช่วยให้เกษตรกรปลอดภัยจากการใช้สารเคมีทางการเกษตร พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมากกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 53.74) คิดว่าช่วยให้เกษตรกรปลอดภัยจากการใช้สารเคมีทางการเกษตรขึ้นในระดับมาก รองลงมาร้อยละ 34.11 คิดว่าช่วยให้เกษตรกรปลอดภัยจากการใช้สารเคมีทางการเกษตรขึ้นระดับปานกลาง ร้อยละ 6.07 คิดว่าช่วยให้เกษตรกรปลอดภัยจากการใช้สารเคมีทางการเกษตรขึ้นในระดับน้อย ร้อยละ 5.14 คิดว่าช่วยให้เกษตรกรปลอดภัยจากการใช้สารเคมีทางการเกษตรขึ้นในระดับมากที่สุด และร้อยละ 0.93 คิดว่าช่วยให้เกษตรกรปลอดภัยจากการใช้สารเคมีทางการเกษตรขึ้นในระดับน้อยที่สุด โดยมีค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ยระดับผลสัมฤทธิ์เท่ากับ 3.56

ความคาดหวังช่วยให้เพื่อนบ้านและสมาชิกในครัวเรือนมีความปลอดภัยจากสารเคมีทางการเกษตร พบว่า มีค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ยระดับความคาดหวังเท่ากับ 3.32 ซึ่งผู้ให้ข้อมูลมากกว่าหนึ่งในสาม (ร้อยละ 42.06) มีความคาดหวังในระดับปานกลาง รองลงมาร้อยละ 39.72 มีความคาดหวังในระดับมาก ร้อยละ 7.94 มีความคาดหวังระดับน้อย และมีความคาดหวังระดับมากที่สุดและระดับน้อยที่สุดเท่ากันคือร้อยละ 5.14

ผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับช่วยให้เพื่อนบ้านและสมาชิกในครัวเรือนมีความปลอดภัยจากสารเคมีทางการเกษตร พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมากกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 57.01) คิดว่าช่วยให้เพื่อนบ้านและสมาชิกในครัวเรือนมีความปลอดภัยจากสารเคมีทางการเกษตรขึ้นในระดับมาก รองลงมาร้อยละ 30.84 คิดว่าช่วยให้เพื่อนบ้านและสมาชิกในครัวเรือนมีความปลอดภัยจากสารเคมีทางการเกษตรขึ้นในระดับปานกลาง ร้อยละ 6.07 คิดว่าช่วยให้เพื่อนบ้านและสมาชิกในครัวเรือนมีความ

ปลอดภัยจากสารเคมีทางการเกษตรขึ้นในระดับน้อย ร้อยละ 5.14 คิดว่าช่วยให้เพื่อนบ้านและสมาชิกในครัวเรือนมีความปลอดภัยจากสารเคมีทางการเกษตรขึ้นในระดับมากที่สุด และร้อยละ 0.93 คิดว่าช่วยให้เพื่อนบ้านและสมาชิกในครัวเรือนมีความปลอดภัยจากสารเคมีทางการเกษตรขึ้นในระดับน้อยที่สุด โดยมีค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ยระดับผลสัมฤทธิ์เท่ากับ 3.59

ความคาดหวังช่วยให้สัตว์เลี้ยงอื่นๆ เช่น วัว ควาย ไก่ เป็ด ได้รับความปลอดภัยจากสารเคมีทางการเกษตร พบว่า มีค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ยระดับความคาดหวังเท่ากับ 3.31 ซึ่งผู้ให้ข้อมูลครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 50.93) มีความคาดหวังในระดับปานกลาง รองลงมาร้อยละ 33.64 มีความคาดหวังในระดับมาก ร้อยละ 6.07 มีความคาดหวังระดับน้อย ร้อยละ 5.61 มีความคาดหวังระดับมากที่สุด และร้อยละ 3.74 มีความคาดหวังระดับน้อยที่สุด

ผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับช่วยให้สัตว์เลี้ยงอื่นๆ เช่น วัว ควาย ไก่ เป็ด ได้รับความปลอดภัยจากสารเคมีทางการเกษตร พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมากกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 57.01) คิดว่าช่วยให้สัตว์เลี้ยงอื่นๆ ได้รับความปลอดภัยจากสารเคมีทางการเกษตรขึ้นในระดับมาก รองลงมาร้อยละ 31.78 คิดว่าช่วยให้สัตว์เลี้ยงอื่นๆ ได้รับความปลอดภัยจากสารเคมีทางการเกษตรขึ้นในระดับปานกลาง ร้อยละ 5.61 คิดว่าช่วยให้สัตว์เลี้ยงอื่นๆ ได้รับความปลอดภัยจากสารเคมีทางการเกษตรขึ้นในระดับมากที่สุด ร้อยละ 3.74 คิดว่าช่วยให้สัตว์เลี้ยงอื่นๆ ได้รับความปลอดภัยจากสารเคมีทางการเกษตรขึ้นในระดับน้อย และร้อยละ 1.87 คิดว่าช่วยให้สัตว์เลี้ยงอื่นๆ ได้รับความปลอดภัยจากสารเคมีทางการเกษตรขึ้นในระดับน้อยที่สุด โดยมีค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ยระดับผลสัมฤทธิ์เท่ากับ 3.61

ความคาดหวังผู้บริโภคริโภคได้บริโภคปลอดภัยจากสารเคมีตกค้าง พบว่า มีค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ยระดับความคาดหวังเท่ากับ 3.41 ซึ่งผู้ให้ข้อมูลประมาณเกือบครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 47.20) มีความคาดหวังในระดับปานกลาง รองลงมาร้อยละ 34.58 มีความคาดหวังในระดับมาก ร้อยละ 9.81 มีความคาดหวังระดับมากที่สุด ร้อยละ 4.67 มีความคาดหวังระดับน้อยที่สุด และร้อยละ 3.74 มีความคาดหวังระดับน้อย

ผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับผู้บริโภคได้บริโภคปลอดภัยจากสารเคมีตกค้าง พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมากกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 56.07) คิดว่าผู้บริโภคได้บริโภคปลอดภัยจากสารเคมีตกค้างเพิ่มขึ้นในระดับมาก รองลงมาร้อยละ 29.91 คิดว่าผู้บริโภคได้บริโภคปลอดภัยจากสารเคมีตกค้างเพิ่มขึ้นในระดับปานกลาง ร้อยละ 10.75 คิดว่าผู้บริโภคได้บริโภคปลอดภัยจากสารเคมีตกค้างเพิ่มขึ้นในระดับมากที่สุด ร้อยละ 2.34 คิดว่าผู้บริโภคได้บริโภคปลอดภัยจากสารเคมี

ตกค้างเพิ่มขึ้นในระดับน้อยที่สุด และร้อยละ 0.93 คิดว่าผู้บริโภครู้ได้บริโภคถ้าไม่ปลอดภัยจากสารเคมีตกค้างเพิ่มขึ้นในระดับน้อย โดยมีค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ยระดับผลสัมฤทธิ์เท่ากับ 3.73

ซึ่งจากการศึกษาระดับความคาดหวังและผลสัมฤทธิ์ของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปฏิบัติตามเกษตรดีที่เหมาะสมถ้าใช่ ในด้านความปลอดภัยต่อสุขภาพจำนวน 4 ประเด็น ได้แก่ ช่วยให้ผู้เกษตรกรปลอดภัยจากการใช้สารเคมีทางการเกษตร ช่วยให้เพื่อนบ้านและสมาชิกในครัวเรือนมีความปลอดภัยจากสารเคมีทางการเกษตร ช่วยให้สัตว์เลี้ยงอื่นๆ เช่น วัว ควาย ไก่ เป็ด ได้รับความปลอดภัยจากสารเคมีทางการเกษตร ผู้บริโภคได้บริโภคถ้าไม่ปลอดภัยจากสารเคมีตกค้าง สามารถสรุปออกมาได้ดังนี้คือ

ความคาดหวังด้านความปลอดภัยต่อสุขภาพ พบว่า ผู้ให้ข้อมูลประมาณเกือบครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 45.80) มีความคาดหวังในระดับปานกลางว่าจะมีความปลอดภัยต่อสุขภาพมากขึ้น รองลงมา ร้อยละ 36.80 มีความคาดหวังในระดับมาก ร้อยละ 6.42 มีความคาดหวังระดับน้อย ร้อยละ 6.31 มีความคาดหวังระดับมากที่สุด และร้อยละ 4.67 มีความคาดหวังระดับน้อยที่สุด โดยมีค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ยระดับความคาดหวังเท่ากับ 3.42 (ตารางที่ 20) ซึ่งมีค่าความคาดหวังอยู่ในระดับปานกลาง

ผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับด้านความปลอดภัยต่อสุขภาพ พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมากกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 55.96) มีความปลอดภัยต่อสุขภาพมากขึ้นในระดับมาก รองลงมา ร้อยละ 31.66 มีความปลอดภัยต่อสุขภาพมากขึ้นในระดับปานกลาง ร้อยละ 6.66 มีความปลอดภัยต่อสุขภาพมากขึ้นในระดับมากที่สุด ร้อยละ 4.56 มีความปลอดภัยต่อสุขภาพมากขึ้นในระดับน้อย และร้อยละ 1.17 มีความปลอดภัยต่อสุขภาพมากขึ้นในระดับน้อยที่สุด โดยมีค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ยระดับผลสัมฤทธิ์เท่ากับ 3.67 (ตารางที่ 20) ซึ่งมีค่าระดับผลสัมฤทธิ์อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 20 จำนวนร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามระดับความคาดหวังและระดับผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับในด้านความปลอดภัยต่อสุขภาพ

ความปลอดภัยต่อสุขภาพ	ระดับความคาดหวัง						ระดับผลสัมฤทธิ์															
	มากที่สุด		ปานกลาง		น้อย		มากที่สุด		ปานกลาง		น้อย											
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ										
1. ช่วยให้เกิดการปลอดภัยจากการใช้สารเคมีทางการเกษตร	10	4.67	84	39.25	92	42.99	17	7.94	11	5.14	3.30	11	5.14	115	53.74	73	34.11	13	6.07	2	0.93	3.56
2. ช่วยให้เห็นบ้านและสมาชิกในครัวเรือนมีความปลอดภัยจากสารเคมีทางการเกษตร	11	5.14	85	39.72	90	42.06	17	7.94	11	5.14	3.32	11	5.14	122	57.01	66	30.84	13	6.07	2	0.93	3.59
3. ช่วยให้สัตว์เลี้ยงอื่นๆเช่น วัว ควาย ไก่ เป็ด ได้รับความปลอดภัยจากสารเคมีทางการเกษตร	12	5.61	72	33.64	109	50.93	13	6.07	8	3.74	3.31	12	5.61	122	57.01	68	31.78	8	3.74	4	1.87	3.61
4. ผู้บริโภคได้รับบริโภคผักปลอดภัยจากสารเคมีคั่งค้าง	21	9.81	74	34.58	101	47.20	8	3.74	10	4.67	3.41	23	10.75	120	56.07	64	29.91	5	2.34	2	0.93	3.73
น้ำหนักเฉลี่ยรวม	3.42											3.67										

หมายเหตุ: ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.21-5.00 หมายถึง มีความคาดหวังหรือผลสัมฤทธิ์ระดับมากที่สุด 1.81-2.60 หมายถึง มีความคาดหวังหรือผลสัมฤทธิ์ระดับน้อย 3.41-4.20 หมายถึง มีความคาดหวังหรือผลสัมฤทธิ์ระดับมาก 1.00-1.80 หมายถึง มีความคาดหวังหรือผลสัมฤทธิ์น้อยที่สุด 2.61-3.40 หมายถึง มีความคาดหวังหรือผลสัมฤทธิ์ระดับปานกลาง

ด้านการอนุรักษ์ต่อสิ่งแวดล้อม

ผลการวิจัยความคาดหวังและผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีค้าขายของผู้ให้ข้อมูลในด้านการอนุรักษ์ต่อสิ่งแวดล้อมจำนวน 4 ประเด็น (ตารางที่ 21) ปรากฏผลออกมามีดังนี้คือ

ความคาดหวังช่วยให้ปริมาณของสัตว์น้ำในแหล่งน้ำธรรมชาติ เช่น กุ้ง หอย ปู ปลา เพิ่มขึ้น พบว่า มีค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ยระดับความคาดหวังเท่ากับ 3.38 ซึ่งผู้ให้ข้อมูลเกือบครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 48.13) มีความคาดหวังในระดับปานกลาง รองลงมาร้อยละ 35.05 มีความคาดหวังในระดับมาก ร้อยละ 7.94 มีความคาดหวังระดับมากที่สุด ร้อยละ 4.67 มีความคาดหวังระดับน้อย และร้อยละ 4.21 มีความคาดหวังระดับน้อยที่สุด

ผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับช่วยให้ปริมาณของสัตว์น้ำในแหล่งน้ำธรรมชาติ เช่น กุ้ง หอย ปู ปลา เพิ่มขึ้น พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมากกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 57.01) คิดว่าช่วยให้ปริมาณของสัตว์น้ำในแหล่งน้ำธรรมชาติเพิ่มขึ้นในระดับมาก รองลงมาร้อยละ 30.37 คิดว่าช่วยให้ปริมาณของสัตว์น้ำในแหล่งน้ำธรรมชาติเพิ่มขึ้นในระดับปานกลาง ร้อยละ 8.41 คิดว่าช่วยให้ปริมาณของสัตว์น้ำในแหล่งน้ำธรรมชาติเพิ่มขึ้นในระดับมากที่สุด ร้อยละ 3.27 คิดว่าช่วยให้ปริมาณของสัตว์น้ำในแหล่งน้ำธรรมชาติเพิ่มขึ้นในระดับน้อย และร้อยละ 0.93 คิดว่าช่วยให้ปริมาณของสัตว์น้ำในแหล่งน้ำธรรมชาติเพิ่มขึ้นในระดับน้อยที่สุด โดยมีค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ยระดับผลสัมฤทธิ์เท่ากับ 3.69

ความคาดหวังช่วยให้สภาพแหล่งน้ำในธรรมชาติมีความปลอดภัยจากสารเคมีทางการเกษตร พบว่า มีค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ยระดับความคาดหวังเท่ากับ 3.36 ซึ่งผู้ให้ข้อมูลประมาณเกือบครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 45.79) มีความคาดหวังในระดับปานกลาง รองลงมาร้อยละ 35.05 มีความคาดหวังในระดับมาก ร้อยละ 8.41 มีความคาดหวังระดับมากที่สุด ร้อยละ 6.07 มีความคาดหวังระดับน้อย และร้อยละ 4.67 มีความคาดหวังระดับน้อยที่สุด

ผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับช่วยให้สภาพแหล่งน้ำในธรรมชาติมีความปลอดภัยจากสารเคมีทางการเกษตร พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมากกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 56.07) คิดว่าช่วยให้สภาพแหล่งน้ำในธรรมชาติมีความปลอดภัยจากสารเคมีทางการเกษตรเพิ่มขึ้นในระดับมาก รองลงมาร้อยละ 27.10 คิดว่าช่วยให้สภาพแหล่งน้ำในธรรมชาติมีความปลอดภัยจากสารเคมีทางการเกษตรเพิ่มขึ้นในระดับปานกลาง ร้อยละ 10.75 คิดว่าช่วยให้สภาพแหล่งน้ำในธรรมชาติมีความปลอดภัยจากสารเคมีทางการเกษตรเพิ่มขึ้นในระดับน้อย ร้อยละ 5.61 คิดว่าช่วยให้สภาพแหล่งน้ำในธรรมชาติมีความ

ปลอดภัยจากสารเคมีทางการเกษตรเพิ่มขึ้นในระดับมากที่สุด และร้อยละ 0.47 คิดว่าช่วยให้สภาพแหล่งน้ำในธรรมชาติมีความปลอดภัยจากสารเคมีทางการเกษตรเพิ่มขึ้นในระดับน้อยที่สุด โดยมีค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ยระดับผลสัมฤทธิ์เท่ากับ 3.71

ความคาดหวังช่วยรักษาแมลงที่เป็นประโยชน์ต่อการเกษตร เช่น ตัวห้ำ ตัวเบียน ตัวผึ้ง ที่ช่วยในการผสมเกสรลำไย พบว่า มีค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ยระดับความคาดหวังเท่ากับ 3.36 ซึ่งผู้ให้ข้อมูลประมาณเกือบครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 47.66) มีความคาดหวังในระดับปานกลาง รองลงมา ร้อยละ 33.64 มีความคาดหวังในระดับมาก ร้อยละ 7.94 มีความคาดหวังระดับมากที่สุด ร้อยละ 7.48 มีความคาดหวังระดับน้อย และร้อยละ 3.27 มีความคาดหวังระดับน้อยที่สุด

ผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับช่วยรักษาแมลงที่เป็นประโยชน์ต่อการเกษตร เช่น ตัวห้ำ ตัวเบียน ตัวผึ้ง ที่ช่วยในการผสมเกสรลำไย พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมากกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 55.14) คิดว่าช่วยรักษาแมลงที่เป็นประโยชน์ต่อการเกษตรเพิ่มขึ้นในระดับมาก รองลงมา ร้อยละ 32.24 คิดว่าช่วยรักษาแมลงที่เป็นประโยชน์ต่อการเกษตรเพิ่มขึ้นในระดับปานกลาง ร้อยละ 7.94 คิดว่าช่วยรักษาแมลงที่เป็นประโยชน์ต่อการเกษตรเพิ่มขึ้นในระดับน้อย ร้อยละ 4.21 คิดว่าช่วยรักษาแมลงที่เป็นประโยชน์ต่อการเกษตรเพิ่มขึ้นในระดับมากที่สุด และร้อยละ 0.47 คิดว่าช่วยรักษาแมลงที่เป็นประโยชน์ต่อการเกษตรเพิ่มขึ้นในระดับน้อยที่สุด โดยมีค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ยระดับผลสัมฤทธิ์เท่ากับ 3.66

ความคาดหวังช่วยให้สภาพอากาศปราศจากกลิ่นสารเคมีทางการเกษตร พบว่า มีค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ยระดับความคาดหวังเท่ากับ 3.37 ซึ่งผู้ให้ข้อมูลประมาณเกือบครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 47.20) มีความคาดหวังในระดับปานกลาง รองลงมา ร้อยละ 35.05 มีความคาดหวังในระดับมาก ร้อยละ 7.94 มีความคาดหวังระดับน้อย ร้อยละ 6.07 มีความคาดหวังระดับมากที่สุด และร้อยละ 3.74 มีความคาดหวังระดับน้อยที่สุด

ผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับช่วยให้สภาพอากาศปราศจากกลิ่นสารเคมีทางการเกษตร พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมากกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 56.07) คิดว่าช่วยให้สภาพอากาศปราศจากกลิ่นสารเคมีทางการเกษตรเพิ่มขึ้นในระดับมาก รองลงมา ร้อยละ 29.44 คิดว่าช่วยให้สภาพอากาศปราศจากกลิ่นสารเคมีทางการเกษตรเพิ่มขึ้นในระดับปานกลาง ร้อยละ 9.81 คิดว่าช่วยให้สภาพอากาศปราศจากกลิ่นสารเคมีทางการเกษตรเพิ่มขึ้นในระดับมากที่สุด ร้อยละ 3.74 คิดว่าช่วยให้สภาพอากาศปราศจากกลิ่นสารเคมีทางการเกษตรเพิ่มขึ้นในระดับน้อย และร้อยละ 0.93 คิดว่าช่วยให้สภาพอากาศ

ปราศจากกลิ่นสารเคมีทางการเกษตรเพิ่มขึ้นในระดับน้อยที่สุด โดยมีค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ยระดับผลสัมฤทธิ์เท่ากับ 3.70

ซึ่งจากการศึกษาระดับความคาดหวังและผลสัมฤทธิ์ของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปฏิบัติตามเกษตรดีที่เหมาะสมลำไย ในด้านการอนุรักษ์ต่อสิ่งแวดล้อมจำนวน 4 ประเด็น ได้แก่ ช่วยให้ปริมาณของสัตว์น้ำในแหล่งน้ำธรรมชาติ เช่น กุ้ง หอย ปู ปลา เพิ่มขึ้น ช่วยให้สภาพแหล่งน้ำในธรรมชาติมีความปลอดภัยจากสารเคมีทางการเกษตร ช่วยรักษาแมลงที่เป็นประโยชน์ต่อการเกษตร เช่น ตัวห้ำ ตัวเบียน ตัวผึ้ง ที่ช่วยในการผสมเกสรลำไย ช่วยให้สภาพอากาศปราศจากกลิ่นสารเคมีทางการเกษตร สามารถสรุปออกมาได้ดังนี้คือ

ความคาดหวังด้านการอนุรักษ์ต่อสิ่งแวดล้อม ผู้ให้ข้อมูล 214 ราย พบว่าประมาณเกือบครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 47.20) มีความคาดหวังในระดับปานกลางว่าจะช่วยให้สภาพสิ่งแวดล้อมดีขึ้น รองลงมาร้อยละ 34.70 มีความคาดหวังในระดับมาก ร้อยละ 8.05 มีความคาดหวังระดับมากที่สุด ร้อยละ 6.07 มีความคาดหวังระดับน้อย และร้อยละ 3.97 มีความคาดหวังระดับน้อยที่สุด โดยมีค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ยระดับความคาดหวังเท่ากับ 3.55 (ตารางที่ 21) ซึ่งมีค่าความคาดหวังอยู่ในระดับปานกลาง

ผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับด้านการอนุรักษ์ต่อสิ่งแวดล้อม พบว่า มากกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 56.07) ช่วยให้สภาพสิ่งแวดล้อมดีขึ้นในระดับมาก รองลงมาร้อยละ 29.79 ช่วยให้สภาพสิ่งแวดล้อมดีขึ้นในระดับปานกลาง ร้อยละ 9.23 ช่วยให้สภาพสิ่งแวดล้อมดีขึ้นในระดับมากที่สุด ร้อยละ 4.21 ช่วยให้สภาพสิ่งแวดล้อมดีขึ้นในระดับน้อย และร้อยละ 0.70 ช่วยให้สภาพสิ่งแวดล้อมดีขึ้นในระดับน้อยที่สุด โดยมีค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ยระดับผลสัมฤทธิ์เท่ากับ 3.73 (ตารางที่ 21) ซึ่งมีค่าระดับผลสัมฤทธิ์อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 21 จำนวนและจำนวนร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามระดับความคาดหวังและระดับผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับในด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	ระดับความคาดหวัง											
	มากที่สุด				ปานกลาง				น้อย			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ช่วยปรับปรุงของใช้ในบ้านให้สะอาด	17	7.94	75	35.05	103	48.13	10	4.67	9	4.21	3.38	1.81
2. ช่วยทำความสะอาดห้องน้ำในห้องนอน	18	8.41	75	35.05	98	45.79	13	6.07	10	4.67	3.36	1.81
3. ช่วยรักษาแหล่งที่เป็นประโยชน์	17	7.94	72	33.64	102	47.66	16	7.48	7	3.27	3.36	1.81
4. ช่วยให้สภาพอากาศปราศจากกลิ่นสารเคมี	17	7.94	75	35.05	101	47.20	13	6.07	8	3.74	3.37	1.81
รวม												
หมายเหตุ: ค่าคะแนนเฉลี่ย	4.21-5.00	หมายถึง	มีความคาดหวังหรือมีผลสัมฤทธิ์ระดับมากที่สุด		1.81-2.60	หมายถึง	มีความคาดหวังหรือมีผลสัมฤทธิ์ระดับน้อย					
	3.41-4.20	หมายถึง	มีความคาดหวังหรือมีผลสัมฤทธิ์ระดับมาก		1.00-1.80	หมายถึง	มีความคาดหวังหรือมีผลสัมฤทธิ์น้อยที่สุด					
	2.61-3.40	หมายถึง	มีความคาดหวังหรือมีผลสัมฤทธิ์ระดับปานกลาง									

**สรุปผลความคาดหวังและผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ
ปฏิบัติตามเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับลำไย**

ด้านการฝึกอบรม

มีความคาดหวังระดับปานกลางค่าคะแนนเฉลี่ย 3.19 ผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับระดับมาก ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.56 ซึ่งผลสัมฤทธิ์มากกว่าความคาดหวัง แสดงให้เห็นได้ว่าการฝึกอบรมในด้านต่างๆ ทำให้เกษตรกรได้รับความรู้ความชำนาญ ประสบการณ์ เพิ่มพูนมากขึ้นกว่าเดิม (ตารางที่ 22)

ตารางที่ 22 ค่าคะแนนเฉลี่ยระดับความคาดหวังและระดับผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับด้านการฝึกอบรม

การฝึกอบรม	ความคาดหวัง		ผลสัมฤทธิ์	
	WMS	ระดับ	WMS	ระดับ
1. การจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย	3.07	ปานกลาง	3.45	มาก
2. การใช้สารเคมีทางการเกษตรอย่างถูกต้องเหมาะสม	3.16	ปานกลาง	3.49	มาก
3. การใช้ปุ๋ยอย่างถูกต้องเหมาะสม	3.19	ปานกลาง	3.52	มาก
4. การใช้พันธุ์ที่ดี	3.25	ปานกลาง	3.56	มาก
5. การเตรียมแปลงปลูกใหม่และปรับสภาพดินให้เหมาะสมสำหรับแปลงปลูกเดิมที่มีอยู่แล้ว	3.22	ปานกลาง	3.52	มาก
6. การปลูกลำไย	3.24	ปานกลาง	3.61	มาก
7. การบำรุงรักษา	3.21	ปานกลาง	3.58	มาก
8. การตัดแต่งกิ่ง	3.21	ปานกลาง	3.59	มาก
9. การให้น้ำ	3.19	ปานกลาง	3.51	มาก
10. การเก็บผลผลิต	3.27	ปานกลาง	3.59	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.19	ปานกลาง	3.56	มาก

หมายเหตุ: ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.21-5.00 หมายถึง มีความคาดหวังหรือมีผลสัมฤทธิ์ระดับมากที่สุด
 3.41-4.20 หมายถึง มีความคาดหวังหรือมีผลสัมฤทธิ์ระดับมาก
 2.61-3.40 หมายถึง มีความคาดหวังหรือมีผลสัมฤทธิ์ระดับปานกลาง
 1.81-2.60 หมายถึง มีความคาดหวังหรือมีผลสัมฤทธิ์ระดับน้อย
 1.00-1.80 หมายถึง มีความคาดหวังหรือมีผลสัมฤทธิ์น้อยที่สุด

ด้านผลประโยชน์ตอบแทน

มีความคาดหวังระดับปานกลางค่าคะแนนเฉลี่ย 2.96 ผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับระดับปานกลางค่าคะแนนเฉลี่ย 3.34 ซึ่งผลสัมฤทธิ์มากกว่าความคาดหวัง แสดงให้เห็นได้ว่า เกษตรกรได้รับผลประโยชน์ตอบแทนในด้านต่างๆมากกว่าเดิม โดยได้รับเลือกให้เป็นหัวหน้ากลุ่มผู้จัดทำแปลง ได้รับการยอมรับจากเพื่อนเกษตรกรให้ประสานงานกับสมาชิกและเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ ได้รับสิทธิพิเศษในการสุ่มตรวจตัวอย่าง 10% ของผลผลิตเพื่อรับรองการส่งออกและได้รับรายได้จากการขายผลผลิตลำไยเพิ่มขึ้น (ตารางที่ 23)

ตารางที่ 23 ค่าคะแนนเฉลี่ยระดับความคาดหวังและระดับผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับด้านผลประโยชน์ตอบแทน

ผลประโยชน์ตอบแทน	ความคาดหวัง		ผลสัมฤทธิ์	
	WMS	ระดับ	WMS	ระดับ
1. ได้รับเลือกให้เป็นหัวหน้ากลุ่มผู้จัดทำแปลง ลำไยให้ได้คุณภาพและมาตรฐาน	2.79	ปานกลาง	3.14	ปานกลาง
2. ได้รับการยอมรับจากเพื่อนเกษตรกรให้ประสานงานกับสมาชิกและเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ	2.80	ปานกลาง	3.19	ปานกลาง
3. ได้รับสิทธิพิเศษในการสุ่มตรวจตัวอย่าง 10% ของผลผลิตเพื่อรับรองการส่งออก	3.10	ปานกลาง	3.36	ปานกลาง
4. ได้รับรายได้จากการขายผลผลิตลำไยเพิ่มขึ้น	3.19	ปานกลาง	3.44	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	2.96	ปานกลาง	3.34	ปานกลาง

หมายเหตุ: ค่าคะแนนเฉลี่ย	4.21-5.00 หมายถึง	มีความคาดหวังหรือมีผลสัมฤทธิ์ระดับมากที่สุด
	3.41-4.20 หมายถึง	มีความคาดหวังหรือมีผลสัมฤทธิ์ระดับมาก
	2.61-3.40 หมายถึง	มีความคาดหวังหรือมีผลสัมฤทธิ์ระดับปานกลาง
	1.81-2.60 หมายถึง	มีความคาดหวังหรือมีผลสัมฤทธิ์ระดับน้อย
	1.00-1.80 หมายถึง	มีความคาดหวังหรือมีผลสัมฤทธิ์น้อยที่สุด

ด้านต้นทุนการผลิตลำไย

มีความคาดหวังระดับปานกลางค่าคะแนนเฉลี่ย 3.18 ผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับระดับมากค่าคะแนนเฉลี่ย 3.43 ซึ่งผลสัมฤทธิ์มากกว่าความคาดหวัง แสดงให้เห็นได้ว่า ต้นทุนการผลิตลำไยของเกษตรกรลดลงกว่าเดิมคือ สามารถลดค่าใช้จ่ายในการซื้อสารเคมี ปุ๋ยและช่วยให้ประหยัดแรงงาน (ตารางที่ 24)

ตารางที่ 24 ค่าคะแนนเฉลี่ยระดับความคาดหวังและระดับผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับด้านต้นทุนการผลิตลำไย

ต้นทุนการผลิตลำไย	ความคาดหวัง		ผลสัมฤทธิ์	
	WMS	ระดับ	WMS	ระดับ
1. ลดค่าใช้จ่ายในการซื้อสารเคมีป้องกันกำจัดวัชพืชลำไย	3.15	ปานกลาง	3.43	มาก
2. ลดค่าใช้จ่ายในการซื้อสารเคมีป้องกันกำจัดโรคลำไย	3.16	ปานกลาง	3.40	ปานกลาง
3. ลดค่าใช้จ่ายในการซื้อสารเคมีป้องกันกำจัดแมลงศัตรูลำไย	3.18	ปานกลาง	3.40	ปานกลาง
4. ลดค่าใช้จ่ายในการซื้อปุ๋ย	3.23	ปานกลาง	3.46	มาก
5. ประหยัดแรงงานการฉีดพ่นสารเคมีกำจัดวัชพืชลำไย	3.23	ปานกลาง	3.46	มาก
6. ประหยัดแรงงานการฉีดพ่นสารเคมีกำจัดโรคลำไย	3.21	ปานกลาง	3.46	มาก
7. ประหยัดแรงงานการฉีดพ่นสารเคมีกำจัดแมลงศัตรูลำไย	3.21	ปานกลาง	3.46	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.18	ปานกลาง	3.43	มาก

หมายเหตุ: ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.21-5.00 หมายถึง มีความคาดหวังหรือมีผลสัมฤทธิ์ระดับมากที่สุด
 3.41-4.20 หมายถึง มีความคาดหวังหรือมีผลสัมฤทธิ์ระดับมาก
 2.61-3.40 หมายถึง มีความคาดหวังหรือมีผลสัมฤทธิ์ระดับปานกลาง
 1.81-2.60 หมายถึง มีความคาดหวังหรือมีผลสัมฤทธิ์ระดับน้อย
 1.00-1.80 หมายถึง มีความคาดหวังหรือมีผลสัมฤทธิ์น้อยที่สุด

ด้านผลผลิตลำไย

มีความคาดหวังระดับปานกลางค่าคะแนนเฉลี่ย 3.28 ผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับระดับมากค่าคะแนนเฉลี่ย 3.59 ซึ่งผลสัมฤทธิ์มากกว่าความคาดหวัง แสดงให้เห็นได้ว่า ผลผลิตลำไยเพิ่มมากขึ้นกว่าเดิมทั้งด้านปริมาณและคุณภาพคือ ผลผลิตต่อไร่เพิ่ม ไม่มีสารเคมีตกค้าง ลำไยมีคุณภาพดี (ตารางที่ 25)

ตารางที่ 25 ค่าคะแนนเฉลี่ยระดับความคาดหวังและระดับผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับด้านผลผลิตลำไย

ผลผลิตลำไย	ความคาดหวัง		ผลสัมฤทธิ์	
	WMS	ระดับ	WMS	ระดับ
1. ได้ผลผลิตลำไยต่อไร่เพิ่มขึ้น	3.21	ปานกลาง	3.52	มาก
2. ได้ผลผลิตไม่มีสารเคมีตกค้างในลำไย	3.34	ปานกลาง	3.63	มาก
3. ได้ลำไยที่มีคุณภาพดี คือ ขนาดผลภายในช่อ สม่ำเสมอปลอดภัยจากศัตรูพืช	3.30	ปานกลาง	3.60	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.28	ปานกลาง	3.59	มาก

หมายเหตุ: ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.21-5.00 หมายถึง มีความคาดหวังหรือมีผลสัมฤทธิ์ระดับมากที่สุด
 3.41-4.20 หมายถึง มีความคาดหวังหรือมีผลสัมฤทธิ์ระดับมาก
 2.61-3.40 หมายถึง มีความคาดหวังหรือมีผลสัมฤทธิ์ระดับปานกลาง
 1.81-2.60 หมายถึง มีความคาดหวังหรือมีผลสัมฤทธิ์ระดับน้อย
 1.00-1.80 หมายถึง มีความคาดหวังหรือมีผลสัมฤทธิ์น้อยที่สุด

ด้านการตลาดลำไย

มีความคาดหวังระดับปานกลางค่าคะแนนเฉลี่ย 3.21 ผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับระดับมากค่าคะแนนเฉลี่ย 3.42 ซึ่งผลสัมฤทธิ์มากกว่าความคาดหวัง แสดงให้เห็นได้ว่า การตลาดลำไยทำให้เกษตรกรได้รับผลประโยชน์จากตลาดเพิ่มมากขึ้นกว่าเดิมคือมีตลาดที่แน่นอนในการรับซื้อ ผลผลิตเป็นที่ต้องการของตลาด ขายได้ราคาสูงและขายได้ง่าย (ตารางที่ 28)

ตารางที่ 26 ค่าคะแนนเฉลี่ยระดับความคาดหวังและระดับผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับด้านการตลาดลำไย

การตลาดลำไย	ความคาดหวัง		ผลสัมฤทธิ์	
	WMS	ระดับ	WMS	ระดับ
1. มีตลาดที่แน่นอนในการรับซื้อผลผลิตลำไยโดยเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการฯ เป็นผู้ติดตามให้	3.19	ปานกลาง	3.39	ปานกลาง
2. ผลผลิตลำไยสามารถขายได้สูงกว่าเดิม	3.18	ปานกลาง	3.38	ปานกลาง
3. ผลผลิตลำไยเป็นที่ต้องการของตลาด	3.26	ปานกลาง	3.43	มาก
4. ผลผลิตลำไยขายได้ง่าย	3.27	ปานกลาง	3.45	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.21	ปานกลาง	3.42	มาก

หมายเหตุ: ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.21-5.00 หมายถึง มีความคาดหวังหรือมีผลสัมฤทธิ์ระดับมากที่สุด
 3.41-4.20 หมายถึง มีความคาดหวังหรือมีผลสัมฤทธิ์ระดับมาก
 2.61-3.40 หมายถึง มีความคาดหวังหรือมีผลสัมฤทธิ์ระดับปานกลาง
 1.81-2.60 หมายถึง มีความคาดหวังหรือมีผลสัมฤทธิ์ระดับน้อย
 1.00-1.80 หมายถึง มีความคาดหวังหรือมีผลสัมฤทธิ์น้อยที่สุด

ด้านความปลอดภัยต่อสุขภาพ

มีความคาดหวังระดับมากค่าคะแนนเฉลี่ย 3.42 ผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับระดับมากค่าคะแนนเฉลี่ย 3.67 ซึ่งผลสัมฤทธิ์มากกว่าความคาดหวัง แสดงให้เห็นได้ว่า ความปลอดภัยต่อสุขภาพตัวเกษตรกร สมาชิกในครัวเรือน เพื่อนบ้าน ผู้บริโภคและสัตว์เลี้ยง ปลอดภัยจากอันตรายของสารเคมีมากขึ้นกว่าเดิม (ตารางที่ 27)

ตารางที่ 27 ค่าคะแนนเฉลี่ยระดับความคาดหวังและระดับผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับด้านความปลอดภัยต่อสุขภาพ

ความปลอดภัยต่อสุขภาพ	ความคาดหวัง		ผลสัมฤทธิ์	
	WMS	ระดับ	WMS	ระดับ
1. ช่วยให้เกษตรกรปลอดภัยจากการใช้สารเคมีทางการเกษตร	3.30	ปานกลาง	3.56	มาก
2. ช่วยให้เพื่อนบ้านและสมาชิกในครัวเรือนมีความปลอดภัยจากสารเคมีทางการเกษตร	3.32	ปานกลาง	3.59	มาก
3. ช่วยให้สัตว์เลี้ยงอื่นๆ เช่น วัว ควาย ไก่ เป็ด ได้รับความปลอดภัยจากสารเคมีทางการเกษตร	3.31	ปานกลาง	3.61	มาก
4. ผู้บริโภคได้บริโภคเข้าไปปลอดภัยจากสารเคมีตกค้าง	3.41	มาก	3.73	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.42	มาก	3.67	มาก

หมายเหตุ: ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.21-5.00 หมายถึง มีความคาดหวังหรือมีผลสัมฤทธิ์ระดับมากที่สุด
 3.41-4.20 หมายถึง มีความคาดหวังหรือมีผลสัมฤทธิ์ระดับมาก
 2.61-3.40 หมายถึง มีความคาดหวังหรือมีผลสัมฤทธิ์ระดับปานกลาง
 1.81-2.60 หมายถึง มีความคาดหวังหรือมีผลสัมฤทธิ์ระดับน้อย
 1.00-1.80 หมายถึง มีความคาดหวังหรือมีผลสัมฤทธิ์น้อยที่สุด

ด้านการอนุรักษ์ต่อสิ่งแวดล้อม

มีความคาดหวังระดับมากค่าคะแนนเฉลี่ย 3.55 ผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับระดับมาก ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.73 ซึ่งผลสัมฤทธิ์มากกว่าความคาดหวัง แสดงให้เห็นได้ว่า การอนุรักษ์ต่อสิ่งแวดล้อมทำให้เกษตรกรได้ช่วยในการอนุรักษ์สัตว์น้ำ แหล่งน้ำ สภาพอากาศที่ปราศจากสารเคมี มีแมลงที่เป็นประโยชน์ต่อการเกษตรเพิ่มมากขึ้นกว่าเดิม (ตารางที่ 28)

ตารางที่ 28 ค่าคะแนนเฉลี่ยระดับความคาดหวังและระดับผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับด้านการอนุรักษ์ต่อสิ่งแวดล้อม

การอนุรักษ์ต่อสิ่งแวดล้อม	ความคาดหวัง		ผลสัมฤทธิ์	
	WMS	ระดับ	WMS	ระดับ
1. ช่วยให้มีปริมาณของสัตว์น้ำในแหล่งน้ำธรรมชาติ เช่น กุ้ง หอย ปู ปลา เพิ่มขึ้น	3.38	ปานกลาง	3.69	มาก
2. ช่วยให้สภาพแหล่งน้ำในธรรมชาติมีความปลอดภัยจากสารเคมีทางการเกษตร	3.36	ปานกลาง	3.71	มาก
3. ช่วยรักษาแมลงที่เป็นประโยชน์ต่อการเกษตร เช่น ตัวห้ำ ตัวเบียน ตัวผึ้ง ที่ช่วยในการผสมเกสรลำไย	3.36	ปานกลาง	3.66	มาก
4. ช่วยให้สภาพอากาศปราศจากกลิ่นสารเคมีทางการเกษตร	3.37	ปานกลาง	3.70	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.55	มาก	3.73	มาก

หมายเหตุ: ค่าคะแนนเฉลี่ย	4.21-5.00 หมายถึง	มีความคาดหวังหรือมีผลสัมฤทธิ์ระดับมากที่สุด
	3.41-4.20 หมายถึง	มีความคาดหวังหรือมีผลสัมฤทธิ์ระดับมาก
	2.61-3.40 หมายถึง	มีความคาดหวังหรือมีผลสัมฤทธิ์ระดับปานกลาง
	1.81-2.60 หมายถึง	มีความคาดหวังหรือมีผลสัมฤทธิ์ระดับน้อย
	1.00-1.80 หมายถึง	มีความคาดหวังหรือมีผลสัมฤทธิ์น้อยที่สุด

สรุปผลรวมระดับความคาดหวังและระดับผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปฏิบัติตามเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับลำไยทั้ง 7 ด้านคือ 1) การฝึกอบรมการปฏิบัติตามเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับลำไย 2) ผลประโยชน์ตอบแทน 3) ต้นทุนการผลิตลำไย 4) ผลผลิตลำไย 5) การตลาดลำไย 6) ความปลอดภัยต่อสุขภาพ และ 7) การอนุรักษ์ต่อสิ่งแวดล้อม พบว่ามีความคาดหวังระดับปานกลางค่าคะแนนเฉลี่ย 3.27 ผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับระดับมากค่าคะแนนเฉลี่ย 3.59 ซึ่งผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับมากกว่าความคาดหวัง แสดงให้เห็นได้ว่า เกษตรผู้เข้าร่วมโครงการปฏิบัติตามเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับลำไยได้รับประโยชน์เพิ่มขึ้นหลังจากการเข้าร่วมโครงการดังกล่าว (ตารางที่ 29)

ตารางที่ 29 สรุปผลรวมระดับความคาดหวังและระดับผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ GAP ลำไย

ข้อความ	ความคาดหวัง		ผลสัมฤทธิ์	
	WMS	ระดับ	WMS	ระดับ
1. ด้านการฝึกอบรม	3.19	ปานกลาง	3.56	มาก
2. ด้านผลประโยชน์ตอบแทน	2.96	ปานกลาง	3.34	ปานกลาง
3. ด้านต้นทุนการผลิตลำไย	3.18	ปานกลาง	3.43	มาก
4. ด้านผลผลิตลำไย	3.28	ปานกลาง	3.59	มาก
5. ด้านการตลาดลำไย	3.21	ปานกลาง	3.42	มาก
6. ด้านความปลอดภัยต่อสุขภาพ	3.42	มาก	3.67	มาก
7. ด้านความปลอดภัยต่อสิ่งแวดล้อม	3.55	มาก	3.73	มาก
ค่าเฉลี่ยรวมทั้งหมด	3.27	ปานกลาง	3.59	มาก

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

(SUMMARY, IMPLICATIONS AND RECOMMENDATIONS)

สรุปผลการวิจัย

(Summary)

การศึกษาค้นคว้าความคาดหวังและผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปฏิบัติตามเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับลำไยในอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี โดยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากเกษตรกรที่ได้รับแหล่งรับรองการผลิตพืช (GAP) ลำไย ในฤดูกาลผลิต 2547-2548 จำนวน 214 ราย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) สถานภาพส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร และ 2) ความคาดหวังและผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปฏิบัติตามเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับลำไย

จากผลการศึกษาสถานภาพส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมากกว่าสามในสี่เป็นเพศชาย มีการศึกษาชั้นประถมศึกษา มีอายุเฉลี่ยประมาณ 51 ปี เกือบทั้งหมดสมรสแล้ว มีรายได้จากการขายลำไยเฉลี่ยประมาณ 27,000 บาท สมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ยประมาณ 4 คน แรงงานเกษตรในครัวเรือนเฉลี่ยประมาณ 2 คน สภาพการถือครองที่ดินของเกษตรกรเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 98.13) มีที่ดินเป็นของตนเอง และมีพื้นที่เฉลี่ยประมาณ 7 ไร่ เกษตรกรมีประสบการณ์การฝึกอบรมเกี่ยวกับโครงการปฏิบัติตามเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับลำไยเฉลี่ยประมาณ 2 ครั้ง มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการเฉลี่ยประมาณ 2 ครั้ง แหล่งความรู้หรือข่าวสารตามโครงการปฏิบัติตามเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับลำไย โดยเคยรับข่าวสารจากเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ (ร้อยละ 64.49) เคยรับข่าวสารจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ร้อยละ 44.86 เคยรับข่าวสารจากผู้นำท้องถิ่น ร้อยละ 22.43 เคยรับข่าวสารจากเพื่อนบ้าน ร้อยละ 16.35 เคยรับข่าวสารจากโทรทัศน์ ร้อยละ 6.07 เคยรับข่าวสารจากวิทยุ ร้อยละ 3.74 เคยรับข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ ร้อยละ 1.87 การเป็นสมาชิกกลุ่มสองในสาม (ร้อยละ 66) เป็นสมาชิกกลุ่มธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ (ธกส.)

ผลการศึกษาความคาดหวังและผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ ปฏิบัติตามเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับลำไยมีรายละเอียดโดยสรุปดังนี้

ด้านการฝึกอบรม จากโครงการปฏิบัติตามเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับลำไย ได้แก่ ความรู้การจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย ความรู้การใช้สารเคมีทางการเกษตรอย่างถูกต้องเหมาะสม ความรู้การใช้ปุ๋ยอย่างถูกต้องเหมาะสม ความรู้การใช้พันธุ์ที่ดี ความรู้การเตรียมแปลงปลูกใหม่และปรับสภาพดินให้เหมาะสมสำหรับแปลงปลูกเดิมที่มีอยู่แล้ว ความรู้การปลูกลำไย ความรู้การบำรุงรักษา ความรู้การตัดแต่งกิ่ง ความรู้การให้น้ำ ความรู้การเก็บผลผลิต จากผลการวิจัยในผลรวม พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความคาดหวังปานกลาง โดยมีค่าน้ำหนักเฉลี่ย 3.19 และผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.56 แสดงให้เห็นได้ว่าการฝึกอบรมในด้านต่างๆ ทำให้เกษตรกรได้รับความรู้เพิ่มพูนมากขึ้นกว่าเดิมมีผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับมากกว่า ความคาดหวัง

ด้านผลประโยชน์ตอบแทน จากโครงการปฏิบัติตามเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับลำไย ได้แก่ ได้รับเลือกให้เป็นหัวหน้ากลุ่มผู้จัดทำแปลงลำไยให้ได้มาตรฐาน ได้รับการยอมรับจากเพื่อนเกษตรกรให้ติดต่อประสานงานกับสมาชิกผู้จัดทำแปลงลำไยและเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ ได้รับสิทธิพิเศษในการการคุ้มครองตัวอย่างร้อยละ 10 ของผลผลิตเพื่อรับรองการส่งออก ได้รับรายได้จากการขายผลผลิตลำไยเพิ่มขึ้น จากผลการวิจัยในผลรวม พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความคาดหวังและมีผลสัมฤทธิ์ได้รับระดับปานกลางเท่ากัน โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ย 2.96 และ 3.34 ตามลำดับ แสดงให้เห็นได้ว่าผลประโยชน์ตอบแทนในด้านต่างๆ ที่เกษตรกรได้รับมีผลสัมฤทธิ์มากกว่าความคาดหวัง

ด้านต้นทุนการผลิตลำไย จากโครงการปฏิบัติตามเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับลำไย ได้แก่ ลดค่าใช้จ่ายในการซื้อสารเคมีกำจัดวัชพืชลำไย ลดค่าใช้จ่ายในการซื้อสารเคมีป้องกันกำจัดโรคลำไย ลดค่าใช้จ่ายในการซื้อสารเคมีป้องกันกำจัดแมลงศัตรูลำไย ค่าใช้จ่ายในการซื้อปุ๋ย ประหยัดแรงงานการฉีดพ่นสารเคมีกำจัดวัชพืช ประหยัดแรงงานการฉีดพ่นสารเคมีกำจัดโรคพืช ประหยัดแรงงานการฉีดพ่นสารเคมีกำจัดแมลงศัตรูลำไย จากผลการวิจัยในผลรวม พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความคาดหวังปานกลาง โดยมีค่าน้ำหนักเฉลี่ย 3.18 และผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับจากต้นทุนการผลิตอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.43 แสดงให้เห็นได้ว่าต้นทุนการผลิตลำไยลดลงกว่าเดิมทำให้เกษตรกรได้รับผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับมากกว่าความคาดหวัง

ด้านผลผลิตลำไย จากโครงการปฏิบัติตามเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับลำไย ได้แก่ ทำให้ได้ผลผลิตลำไยต่อไร่เพิ่มขึ้น ทำให้ได้ผลผลิตไม่มีสารเคมีตกค้างในลำไย ทำให้ได้ลำไยที่มีคุณภาพดี คือขนาดภายในช่องสม่ำเสมอปลอดภัยจากศัตรูพืช จากผลการวิจัยในผลรวม พบว่า ผู้ให้

ข้อมูลมีความคาดหวังปานกลาง โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.28 และผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับจากผลผลิตลำไยอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.59 แสดงให้เห็นได้ว่าผลผลิตลำไยเพิ่มมากขึ้นกว่าเดิมทำให้เกษตรกรได้รับผลผลิตเพิ่มมากขึ้นทั้งด้านปริมาณและคุณภาพผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับมากกว่าความคาดหวัง

ด้านการตลาดลำไย จากโครงการปฏิบัติตามเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับลำไย ได้แก่ มีตลาดที่แน่นอนในการรับซื้อผลผลิตลำไยโดยเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการเป็นผู้ติดตามให้ผลผลิตลำไยสามารถขายได้สูงกว่าเดิม ผลผลิตลำไยเป็นที่ต้องการของตลาด ผลผลิตลำไยขายได้ง่าย จากผลการวิจัยในผลรวม พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความคาดหวังปานกลาง โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.21 และผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับจากการตลาดลำไยอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.42 แสดงให้เห็นได้ว่าการตลาดลำไยทำให้ผู้ให้ข้อมูลได้รับผลประโยชน์จากตลาดเพิ่มมากขึ้นกว่าเดิมผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับมากกว่าความคาดหวัง

ด้านความปลอดภัยต่อสุขภาพ จากโครงการปฏิบัติตามเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับลำไย ได้แก่ ช่วยให้เกษตรกรปลอดภัยจากการใช้สารเคมีทางการเกษตร ช่วยให้เพื่อนบ้านและสมาชิกในครัวเรือนมีความปลอดภัยจากสารเคมีทางการเกษตร ช่วยให้สัตว์เลี้ยงอื่นๆ เช่น วัว ควาย ไก่ เป็ด ได้รับความปลอดภัยจากสารเคมีทางการเกษตร ผู้บริโภคได้บริโภคลำไยปลอดภัยจากสารเคมีตกค้าง จากผลการวิจัยในผลรวม พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความคาดหวังระดับปานกลาง โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.42 และผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับจากความปลอดภัยอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.67 แสดงให้เห็นได้ว่าความปลอดภัยต่อสุขภาพตัวเกษตรกร ผู้บริโภค เพื่อนบ้านและสัตว์เลี้ยงได้รับความปลอดภัยจากสารเคมีอันตรายเพิ่มมากขึ้นกว่าเดิมผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับมากกว่าความคาดหวัง

ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม จากโครงการปฏิบัติตามเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับลำไย ได้แก่ ช่วยให้ปริมาณของสัตว์น้ำในแหล่งน้ำธรรมชาติ เช่น กุ้ง หอย ปู ปลา เพิ่มขึ้น ช่วยให้สภาพแหล่งน้ำในธรรมชาติมีความปลอดภัยจากสารเคมีทางการเกษตร ช่วยรักษาแมลงที่เป็นประโยชน์ทางการเกษตร เช่น ตัวห้ำ ตัวเบียน ตัวผึ้ง ที่ช่วยในการผสมเกสรลำไย ช่วยให้สภาพอากาศปราศจากกลิ่นสารเคมีทางการเกษตร จากผลการวิจัยในผลรวม พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความคาดหวังปานกลาง โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.55 และผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับจากการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.73 แสดงให้เห็นได้ว่าการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมตัวเกษตรกรได้ช่วยในการอนุรักษ์สัตว์น้ำ แหล่งน้ำ สภาพอากาศที่ปราศจากสารเคมีแมลงที่เป็นประโยชน์ต่อการเกษตร เพิ่มมากขึ้นกว่าเดิมทำได้ผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับมากกว่าความคาดหวัง

สรุปผลรวมความคาดหวังและผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปฏิบัติตามเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับลำไยทั้ง 7 ด้านคือ 1) การฝึกอบรมการปฏิบัติตามเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับลำไย 2) ผลประโยชน์ตอบแทน 3) ต้นทุนการผลิตลำไย 4) ผลผลิตลำไย 5) การตลาดลำไย 6) ความปลอดภัยต่อสุขภาพ 7) การอนุรักษ์ต่อสิ่งแวดล้อม พบว่า มีความคาดหวังระดับปานกลางค่าคะแนนเฉลี่ย 3.27 ผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับระดับมากค่าคะแนนเฉลี่ย 3.59 ซึ่งผลสัมฤทธิ์มากกว่าความคาดหวัง แสดงให้เห็นได้ว่า เกษตรผู้เข้าร่วมโครงการปฏิบัติตามเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับลำไยได้รับประโยชน์เพิ่มขึ้นหลังจากการเข้าร่วมโครงการดังกล่าว

อภิปรายผลการศึกษา

(Implications)

จากผลการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมากกว่าสี่ในห้าจบการศึกษาชั้นประถมศึกษา ซึ่งถือว่ามีการศึกษาค่อนข้างต่ำและมีบางส่วนไม่ได้รับการศึกษา ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการฝึกอบรมประชุมบ่อยครั้งหรือมากกว่า 2 ครั้งต่อปี และควรออกเยี่ยมเยียนสวนลำไยให้บ่อยครั้งหรือมากกว่า 2 ครั้งต่อปี เพื่อเป็นการเพิ่มพูนทักษะความรู้การจัดการลำไยให้ได้คุณภาพและมาตรฐาน ตลอดจนให้คำแนะนำปรึกษาเกษตรกรที่ยังไม่เข้าใจหรือขาดความชำนาญตามหลักการจัดการสวนลำไยให้ได้มาตรฐานตามโครงการปฏิบัติตามเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับลำไย

ส่วนผลการศึกษาความคาดหวังและผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับของเกษตรกรจากการเข้าร่วมโครงการปฏิบัติตามเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับลำไย พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความคาดหวังระดับปานกลางทั้ง 7 ด้านและได้รับผลสัมฤทธิ์ในด้านต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. ด้านการฝึกอบรม ได้แก่ การจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย การใช้สารเคมีทางการเกษตรอย่างถูกต้องเหมาะสม การใช้ปุ๋ยอย่างถูกต้องเหมาะสม การใช้พันธุ์ที่ดี การเตรียมแปลงปลูกใหม่และปรับสภาพดินให้เหมาะสมสำหรับแปลงปลูกเดิมที่มีอยู่แล้ว การปลูกลำไย การบำรุงรักษา ความรู้การตัดแต่งกิ่ง การให้น้ำ ความรู้การเก็บผลผลิต จากผลการวิจัย (ตารางที่ 15) แสดงให้เห็นได้ว่า ผู้ให้ข้อมูลได้รับความรู้เพิ่มมากขึ้นกว่าเดิม

2. ด้านผลประโยชน์ตอบแทน ได้แก่ ได้รับเลือกให้เป็นหัวหน้ากลุ่มผู้จัดทำแปลงลำไยให้ได้มาตรฐาน ได้รับการยอมรับจากเพื่อนเกษตรกรให้ประสานงานกับสมาชิกและเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ ได้รับสิทธิพิเศษในการส่งตรวจตัวอย่างร้อยละ 10 ของผลผลิตเพื่อรับรองการส่งออก ได้รับรายได้จากการขายผลผลิตลำไยเพิ่มขึ้น จากผลการวิจัย (ตารางที่ 16) แสดงให้เห็นได้ว่าผู้ให้ข้อมูลได้รับผลประโยชน์ตอบแทนเพิ่มมากขึ้นกว่าเดิม

3. ด้านต้นทุนการผลิตลำไย ได้แก่ ลดค่าใช้จ่ายในการซื้อสารเคมีกำจัดวัชพืช ลำไย ลดค่าใช้จ่ายในการซื้อสารเคมีป้องกันกำจัดโรคลำไย ลดค่าใช้จ่ายในการซื้อสารเคมีป้องกันกำจัดแมลงศัตรูลำไย ค่าใช้จ่ายในการซื้อปุ๋ย ประหยัดแรงงานการฉีดพ่นสารเคมีกำจัดวัชพืช ประหยัดแรงงานการฉีดพ่นสารเคมีกำจัดโรคพืช ประหยัดแรงงานการฉีดพ่นสารเคมีกำจัดแมลงศัตรูลำไย จากผลการวิจัย (ตารางที่ 17) แสดงให้เห็นได้ว่า ผู้ให้ข้อมูลสามารถลดต้นทุนการผลิตลำไยค่าซื้อสารเคมี ปุ๋ย และประหยัดแรงงานได้มากกว่าเดิม

4. ด้านผลผลิตลำไย ได้แก่ ได้ผลผลิตลำไยต่อไร่เพิ่มขึ้น ได้ผลผลิตไม่มีสารเคมีตกค้างในลำไย ได้ลำไยที่มีคุณภาพดี คือขนาดภายในช่อสม่ำเสมอปลอดภัยจากศัตรูพืช จากผลการวิจัย (ตารางที่ 18) แสดงให้เห็นว่า ผู้ให้ข้อมูลได้รับผลผลิตลำไยเพิ่มขึ้นทั้งปริมาณและคุณภาพ

5. ด้านการตลาดลำไย ได้แก่ มีตลาดที่แน่นอนในการรับซื้อผลผลิตลำไยโดยเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการเป็นผู้ติดตามให้ ผลผลิตลำไยสามารถขายได้สูงกว่าเดิม ผลผลิตลำไยเป็นที่ต้องการของตลาด ผลผลิตลำไยขายได้ง่าย จากผลการวิจัย (ตารางที่ 19) แสดงให้เห็นได้ว่า ลำไยที่ปลูกตามโครงการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีลำไย มีตลาดที่แน่นอนผลผลิตเป็นที่ต้องการของตลาดสามารถจำหน่ายได้ง่ายและราคาสูงกว่าเดิม

6. ด้านความปลอดภัยต่อสุขภาพ ได้แก่ ช่วยให้เกษตรกรปลอดภัยจากการใช้สารเคมีทางการเกษตร ช่วยให้เพื่อนบ้านและสมาชิกในครัวเรือนมีความปลอดภัยจากสารเคมีทางการเกษตร ช่วยให้สัตว์เลี้ยงอื่นๆ เช่น วัว ควาย ไก่ เป็ด ได้รับความปลอดภัยจากสารเคมีทางการเกษตร ผู้บริโภคได้บริโภคลำไยปลอดภัยจากสารเคมีตกค้าง จากผลการวิจัย (ตารางที่ 20) แสดงให้เห็นได้ว่า ผู้ให้ข้อมูลให้ความเห็นว่าตัวเอง เพื่อนบ้าน สมาชิกในครอบครัว สัตว์เลี้ยงต่างๆ ตลอดจนผู้บริโภคจะปลอดภัยจากสารเคมีทางการเกษตร

7. ด้านการอนุรักษ์ต่อสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ช่วยให้ปริมาณของสัตว์น้ำในแหล่งน้ำธรรมชาติ เช่น กุ้ง หอย ปู ปลา เพิ่มขึ้น ช่วยให้สภาพแหล่งน้ำในธรรมชาติมีความปลอดภัยจากสารเคมีทางการเกษตร ช่วยรักษาแมลงที่เป็นประโยชน์ทางการเกษตร เช่น ตัวห้ำ ตัวเบียน ตัวผึ้ง ที่ช่วยในการผสมเกสรลำไย ช่วยให้สภาพอากาศปราศจากกลิ่นสารเคมีทางการเกษตร จากผลการวิจัย (ตารางที่ 21) แสดงให้เห็นได้ว่า ผู้ให้ข้อมูลให้ความเห็นว่า จะช่วยในการอนุรักษ์สภาพสิ่งแวดล้อมให้ปลอดภัยจากสารเคมีทางการเกษตร

ข้อเสนอแนะ (Recommendations)

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบถึงความคาดหวังและผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปฏิบัติตามเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับลำไย ในอำเภอฟาน จังหวัดเชียงราย ซึ่งสามารถนำไปเป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารงานส่งเสริมการเกษตรระดับต่างๆ นำไปปรับปรุงแก้ไขการบริหารงานส่งเสริมการเกษตร โดยเฉพาะ โครงการปฏิบัติตามเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับลำไย จากผลการวิจัยผู้ให้ข้อมูลมากกว่าสี่ในห้าจบการศึกษาชั้นประถมศึกษา ซึ่งถือว่ามีการศึกษาค่อนข้างต่ำและมีบางส่วนไม่ได้รับการศึกษาและได้รับการฝึกอบรมน้อยครั้งต่อปี ตลอดจนการตลาดและการรับรองคุณภาพผลผลิตยังไม่ได้ผลเท่าควรจึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ผู้ให้ข้อมูลมีการศึกษาค่อนข้างต่ำและบางส่วนไม่ได้รับการศึกษา ควรมีการจัดฝึกอบรมประชุมบ่อยครั้งหรือมากกว่า 2 ครั้งต่อปี ควรมีการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับโครงการปฏิบัติตามเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับลำไย โดยอาศัยสื่อทุกชนิดเพื่อเป็นช่องทางการส่งข้อมูล ข่าวสารต่างๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ สิ่งพิมพ์ เป็นต้นเพื่อให้เกษตรกรสามารถเลือกรับความรู้ ข้อมูลข่าวสารตามความถนัดของแต่ละบุคคล

2. ควรออกเยี่ยมเยียนสวนลำไยเกษตรกรให้บ่อยครั้งหรือมากกว่า 2 ครั้งต่อปี จัดทำคู่มือให้เกษตรกรได้ปฏิบัติตามหลักการปฏิบัติตามเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับลำไย สร้างเกษตรกรผู้นำเพื่อเป็นแบบอย่างและให้เกษตรกรได้เรียนรู้อย่างกว้างขวางเพิ่มมากขึ้นอันจะส่งผลต่อความมั่นใจและยอมรับนำไปปฏิบัติ

3. หน่วยงานของภาครัฐที่รับผิดชอบโครงการปฏิบัติตามเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับลำไย ควรจัดหาตลาดรองรับผลผลิตลำไยให้เกษตรกรเพื่อกระจายผลผลิตให้สามารถขายลำไยได้ง่าย ได้ราคาสูงและมีตรารับรองคุณภาพของลำไย ว่ามีความปลอดภัยจากสารเคมีทางการเกษตรเพื่อเป็นการสร้างความมั่นใจให้กับผู้บริโภค

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป (Recommendation for Further Study)

การศึกษานี้เป็นการศึกษาในอำเภอฟานซึ่งไม่สามารถครอบคลุมพื้นที่ได้มากนัก ถ้าหากจะศึกษาครั้งต่อไปควรจะขยายพื้นที่ให้ครอบคลุมกว้างขวางและมีการศึกษาเปรียบเทียบความคาดหวังและผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับด้วยจึงมีข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

1. การวิจัยครั้งต่อไปควรจะขยายพื้นที่ทำการวิจัยให้ครอบคลุมกว้างขวางมากขึ้นในระดับจังหวัด เพื่อให้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายส่งเสริมการผลิตลำไยอย่างครบวงจรจะทำให้โครงการเข้าถึงบุคคลเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสบผลสำเร็จมากยิ่งขึ้น
2. ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบความคาดหวังและผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปฏิบัติตามเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับลำไย เพื่อจะได้นำผลการวิจัยมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาวิธีการส่งเสริม และวิธีการปฏิบัติของเกษตรกรในการผลิตลำไยให้เกิดผลต่อการยอมรับนำวิธีการไปปฏิบัติตามเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับลำไย
3. จากผลการวิจัยขนาดของพื้นที่ถือครองปลูกลำไยมีขนาดต่ำสุดและสูงสุดแตกต่างกันมากจึงควรมีการแบ่งกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาให้มีขนาดพื้นที่ถือครองไม่ให้เกิดต่างกันมากเพื่อจะได้ข้อมูลที่เป็นตัวแทนที่ดีในการวิจัย

บรรณานุกรม
(BIBLIOGRAPHY)

- กรมการค้าภายใน. 2547. “สินค้าจำเป็นสำคัญต่อการส่งออก”. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://www.dit.go.th/agriculture/product> (3 กุมภาพันธ์ 47).
- กรมวิชาการเกษตร. 2544. ลำไย. ผลงานวิชาการประจำปี 2543. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- กรมวิชาการเกษตร. 2546. การประชุมคณะกรรมการว่าด้วยการเกษตร องค์การอาหารและเกษตร แห่งสหประชาชาติสมัยการประชุมที่ 17. การประชุม. 31 มีนาคม – 4 เมษายน 2546 ณ กรุงโรม ประเทศอิตาลี. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการเกษตร.
- กรมวิชาการเกษตร. 2547. “สถานการณ์ผลิตและการตลาดลำไย”. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://www.dit.go.th/data/longan/latat> (3 กุมภาพันธ์ 47).
- กรมวิชาการเกษตร. (น.ป.ป.). “การกำหนดมาตรฐานคุณภาพลำไยพันธุ์ดอและเขียวเขียวเพื่อการ ส่งออกและบริโภคภายในประเทศ”. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา http://www.dit.go.th/Infosearch/Abstract_list.asp (17 พฤศจิกายน 46).
- กรมศุลกากร. 2544. ปริมาณและมูลค่าการส่งออกลำไยสดและผลิตภัณฑ์ ปี 2538-2543. กรุงเทพฯ: กรมศุลกากร กระทรวงการคลัง.
- กรมส่งเสริมการเกษตร. 2545. “ลำไยสดแช่แข็ง ปริมาณ และมูลค่าการส่งออกรายเดือน”. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://www.dot/gp/tj/statosotoc/zxport/1301LOC.xls> (17 พฤศจิกายน 46).
- กลุ่มเกษตรสัญจร. 2530. ลิ้นจี่ ลำไย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สหมิตรออฟเซต.
- งานพืช ธรรมชาติ. 2532. การรับรู้ขอเกษตรกรที่มีต่องานส่งเสริมการเลี้ยงโคนมของสหกรณ์ โคนมเชียงใหม่ จำกัด จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, สถาบัน เทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.
- จรรยา สุวรรณพิต. 2521. พฤติกรรมศาสตร์ เล่ม 1 พื้นฐานความเข้าใจทางจิตวิทยา. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- จันทร์ โอสตรกระพันธ์. 2538. ปัจจัยบางประการที่มีผลต่อการดำเนินงานของกกลุ่มแม่บ้าน เกษตรกรในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, สถาบัน เทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.

- จินตนา สุนทรธรรม. 2537. รายงานการวิจัยเรื่องปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจในการลงทุนของผู้ประกอบการในจังหวัดเชียงใหม่. ลำปาง: มหาวิทยาลัยโยนก.
- จิราพรรณ พินศิริกุล. 2533. พฤติกรรมทางจริยธรรมของเจ้าพนักงานเคหกิจการเกษตรในภาคเหนือของประเทศไทย. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, สถาบันเทคโนโลยี การเกษตรแม่โจ้.
- ชัยพร วิชาวุธ. 2525. การวิจัยเชิงจิตวิทยา. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช,
- ชาติชาย ศิริชนะนอก. 2538. การยอมรับพันธุ์ข้าวและเทคโนโลยีการปลูกข้าวพันธุ์ขาวดอกมะลิ 105 ของชาวนาในจังหวัดบุรีรัมย์. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, สถาบันเทคโนโลยี การเกษตรแม่โจ้.
- จิระ ประवालพฤกษ์. 2538. การพัฒนาบุคคลและการฝึกอบรม. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา กรมการศาสนา.
- ดำรง ปิ่นทะนา. 2533. ความคาดหวังในการตั้งถิ่นฐานของชาวไทยภูเขาบ้านเวียงผาพัฒนา ตำบลศรีดงเย็น กิ่งอำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- ดิเรก ฤกษ์ห่วย. 2518. หลักการส่งเสริมการเกษตร. กรุงเทพฯ: สำนักงานส่งเสริมและฝึกอบรม, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- _____. 2527. การส่งเสริมการเกษตร. กรุงเทพฯ: สำนักงานส่งเสริมและฝึกอบรม, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ถวิล ชาราโกชน์ และ ศรัณย์ คำริสุข. 2540. จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ทิพย์วิสุทธ.
- ทรงพล ภูมิพัฒน์. 2538. จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- ทัศนีย์ ศิริวรรณ. 2522. ผลกระทบของการใช้น้ำชลประทานที่มีการยอมรับวิทยาการเกษตรแผนใหม่ของเกษตรกรในเขตโครงการชลประทานพิษณุโลก. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เทียนฉาย กิรพันธ์. 2528. ประชากรศาสตร์หลักและการวัดสำหรับเศรษฐศาสตร์. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธงชัย สันติวงศ์. 2537. องค์การและการบริหาร. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.
- ทวีชัย รัตน์เลิศ และ ศิวพร ธรรมดี. 2542. คู่มือเลือกพันธุ์สำหรับปลูกพันธุ์ไม้ผลเพื่อการค้าในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์รวีเขียว.
- ทวีชัย สันติประภา. 2528. การผลิตเทคโนโลยีสารสนเทศการเกษตร. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- ธีรวัฒน์ ชูรัตน์. 2541. ความคาดหวังของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการป้องกันและกำจัดศัตรูข้าวโดยวิธีผสมผสานในจังหวัดยโสธร. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- นำชัย ทนุผล และ สุนิลา ทนุผล. 2531. ความโน้มเอียงในชนิดของความพึงพอใจของเกษตรกร. เชียงใหม่: ภาควิชาส่งเสริมการเกษตร, สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.
- นิวัฒน์ สุขวิบูลย์. 2542. ลักษณะพฤกษศาสตร์และสายพันธุ์ลำไย. สมุทรปราการ: โรงพิมพ์โฟอิตีเตอร์.
- บุญแถม ถาคำฟู, มนต์รี ทศานนท์ และ ประพัฒน์ จิตสม. 2542. รวบรวมเชื้อพันธุ์และลักษณะประจำพันธุ์ไม้ผล. เชียงราย: ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย สถาบันวิจัยพืชสวน กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. 2531. ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ: ภาควิชาศึกษาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- บุญสม วราเอกศิริ. 2539. ส่งเสริมการเกษตร: หลักและวิธีการ. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- ประคอง กรรณสูตร. 2525. สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เจริญผล.
- ประชัน บุญยืน. 2539. ความคิดเห็นของข้าราชการสังกัดกรมส่งเสริมการเกษตรและเกษตรกรผู้นำที่มีต่อโครงการสนับสนุนแผนการผลิตของเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2535. จิตวิทยาการบริหารงานบุคคล. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมกรุงเทพ.
- ปัญญา หิรัญรัมย์. 2529. ความรู้พื้นฐานการส่งเสริมการเกษตร. กรุงเทพฯ: บริษัทสารมวลชนจำกัด.
- เปรมปรีดิ์ ณ สงขลา. 2543. “ชมสุดยอดเทคโนโลยีลำไย ลีนี่จีน”. วารสารเกษตรการเกษตร 24, (สิงหาคม): 85-89.
- พงษ์ศักดิ์ อังกสิทธิ์, ดุษฎี ณ ลำปาง และ รำไพพรรณ อภิชาติพงษ์ชัย. 2541. ไม้ผลเศรษฐกิจสำคัญเพื่อการพัฒนาอุตสาหกรรม. เชียงใหม่: คณะเกษตรศาสตร์, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พงษ์ศักดิ์ อังกสิทธิ์. 2527. วิธีการส่งเสริมการเกษตร. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พยอม อิงคตานูวัฒน์. 2523. จิตวิทยาพัฒนาการวัยผู้ใหญ่. กรุงเทพฯ: รุ่งเรืองสานัสการพิมพ์.
- พรรณี ชูชัย. 2528. จิตวิทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ทวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2538. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

- พัชรี วรกวิน. 2526. จิตวิทยาสังคม: ทฤษฎีและปฏิบัติการ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- พันธ์ชัย บุญเพ็ญ. 2533. ความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อผลประโยชน์ที่ได้รับจากระบบการปลูกพืชในเขตโครงการพัฒนาน้ำใต้ดินโซน 1 อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดสุโขทัย. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.
- พาวิน มะโนชัย และ วินัย วิริยะอลงกรณ์. 2543. การผลิตลำไย. เชียงใหม่: สำนักพิมพ์สรินาถการพิมพ์.
- ภัทธีรา ผลงาม. 2549. “ทฤษฎีแรงจูงใจไฟส์สุมฤทธิ์”. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://www.lru.ac.th/~phd/Dr.patthira/tomra05/02.pdf> (28 ตุลาคม 2549).
- รัชนิกร เศรษฐโช. 2523. สังคมและวัฒนธรรมไทย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วีระ ระวัง. 2539. ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงอาชีพเกษตรกรมาประกอบอาชีพแกะสลักไม้ของเกษตรกรในอำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- ศรีนิตย์ บุญทอง. 2521. ความคาดหวังในบทบาทและตำแหน่งพัฒนาการของพัฒนากรที่มีวุฒิปริญญาและไม่จบปริญญา. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ศิริชัย กาญจนวาสี ทวีวัฒน์ ปิตานนท์ และ คิเรก ศรีสุข. 2540. การเลือกใช้สถิติที่เหมาะสมสำหรับการวิจัย. กรุงเทพฯ: บริษัทพัชรกานต์พับลิเคชั่น จำกัด.
- สงวน กันตบุตร. 2543. ความพึงพอใจของเกษตรกรในการเข้าร่วมโครงการผลิตโครงการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวภายใต้การดำเนินงานของศูนย์ขยายพันธุ์พืชที่ 14 จังหวัดแพร่. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- สถิต วงศ์สุวรรณ. 2529. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ: เจริญรัตน์การพิมพ์.
- สมคิด บางโม. 2539. เทคนิคการฝึกอบรมและการประชุม. กรุงเทพฯ: นำอักษรการพิมพ์.
- สมบูรณ์ ศาสดาชีวิน. 2526. จิตวิทยาการศึกษาผู้ใหญ่. เชียงใหม่: ลานนาการพิมพ์.
- สมภพ เพชรรัตน์. 2523. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับเทคโนโลยีการเกษตรของเกษตรกรในเขตโครงการปฏิบัติการพัฒนาสังคม อำเภอเมืองจังหวัดลำปาง. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สมยศ นาวิการ. 2539. การบริหารการมีส่วนร่วม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สรชัย พิศาลบุตร. 2528. เทคนิคการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สวนา พรพัฒน์กุล. 2522. จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แสงรุ่งการพิมพ์.
- สังเวียน คงดี. 2538. ความคาดหวังของเจ้าหน้าที่ประจำแปลงปลูกป่าในผลการดำเนินงานโครงการปลูกป่าถาวรเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในวโรกาสทรงครองราชย์ปีที่ 50 ในท้องที่จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: ปัญหาพิเศษปริญญาโท, สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.
- สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 1. 2547. เอกสารประกอบการสัมมนาเชิงปฏิบัติการวิจัยพัฒนาและบริหารวิชาการเกษตรของ สวพ.1. การประชุม. 5-6 กรกฎาคม 2547 ณ โรงแรมโลตัสปางสวนแก้ว จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 1.
- สำราญ กิตติศรี. 2533. เจตคติของครูเกี่ยวกับบทบาทของครูเกษตรในการส่งเสริมวิชาชีพเกษตรในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.
- สุชา จันทรเฒ. 2527. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- สุนิลา ทนุผล. 2533. การศึกษาผู้ใหญ่ทางการเกษตร. เชียงใหม่: สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.
- สุรางค์ จันทรเฒ. 2529. จิตวิทยาพัฒนาการ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อักษรบัณฑิต.
- อังคณา ภิมานนท์วรไชย์. 2525. การเปรียบเทียบผลได้ทางเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกธุรกิจเศรษฐกิจ รพช. กับเกษตรกรภายนอก. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เฑาะว์ สาระภูมิ. 2529. พฤติกรรมบุคคลในองค์กร. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์รัชดา 84 แคมเนจเมนต์.
- Guildford, J. P. and B. Fruchter. 1973. *Fundamental Statistics in Psychology and Education*. 5th ed. New York: McGraw-Hill.
- Verson, M.D. 1969. *Human Motivation*. London: Cambridge University Press.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์

การวิจัยเรื่อง

ความคาดหวังและผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ

ปฏิบัติตามเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับลำไย (GAP)

ในอำเภอฟาน จังหวัดเชียงราย

เลขที่แบบสอบถาม

[] [] []

คำชี้แจง

1. การกรอกแบบสัมภาษณ์ในแต่ละตอนให้กาเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หรือเติมคำลงใน
2. ช่องว่างให้ตรงกับสภาพความเป็นจริงหรือข้อคิดเห็นของเกษตรกร
3. ให้สัมภาษณ์ทุกข้อเพราะถ้าขาดข้อใดข้อหนึ่งจะทำให้ผลสำรวจนี้ไม่สมบูรณ์และ
4. ไม่สามารถนำไปวิเคราะห์ได้
5. การตอบแบบสัมภาษณ์จะเป็นประโยชน์ทางด้านวิชาการและไม่ก่อให้เกิดผล
6. เสียหายแต่อย่างใด

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล สถานภาพทางเศรษฐกิจ และสังคมของเกษตรกรใน
อำเภอฟาน จังหวัดเชียงราย ที่เข้าร่วมโครงการปฏิบัติตามเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับลำไย

1. เพศ

() 1. ชาย

() 2. หญิง

2. ปัจจุบันท่านอายุ.....ปี (ถ้าเกิน 6 เดือนให้คิดเป็น 1 ปี)

3. ระดับการศึกษาสูงสุด

() 1. ไม่ได้รับการศึกษา

() 5. ชั้นมัธยมปีที่ 3

() 2. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

() 6. ชั้นมัธยมปีที่ 6

() 3. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

() 7. ปริญญาตรี

() 4. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 7

() 8. อื่นๆ ระบุ.....

4. สถานภาพการสมรส

() 1. โสด

() 2. สมรส

() 3. หย่า/หม้าย

() 4. แยกกันอยู่

5. รายได้รวมทั้งหมด.....บาทต่อปี
6. รายได้จากการขายผลผลิตลำไย ในปีการผลิต พ.ศ. 2547-2548 จำนวนทั้งสิ้น.....บาท
7. สมาชิกในครัวเรือน.....คน
8. สมาชิกในครัวเรือนที่สามารถใช้แรงงานทำเกษตรได้.....คน
9. พื้นที่ปลูกลำไยทั้งหมด.....ไร่
10. การถือครองที่ดินในการจัดทำแปลงลำไยโครงการ (GAP) ลำไย
 - () 1. เป็นที่ดินของตนเอง.....ไร่ () 2. เป็นที่เช่า.....ไร่
 - () 3. เป็นที่ของบุคคลอื่นให้ทำโดยไม่เสียค่าเช่า.....ไร่ () 4. อื่นๆ ระบุ.....
11. พื้นที่ที่ใช้ในการจัดทำแปลงลำไยตามโครงการ (GAP) ลำไย.....ไร่
12. ท่านได้รับความรู้หรือข่าวสารเกี่ยวกับการจัดทำแปลงลำไยให้ได้มาตรฐานตามโครงการ(GAP) ลำไย จากแหล่งใด (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 - () 1. เพื่อนบ้าน () 5. รับฟังจากวิทยุ
 - () 2. ผู้นำท้องถิ่น () 6. ดูจากโทรทัศน์
 - () 3. เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ () 7. อ่านจากหนังสือพิมพ์
 - () 4. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร () 8. อื่นๆ (ระบุ).....
13. นอกจากท่านเป็นสมาชิกกลุ่มโครงการ (GAP) ลำไยแล้วท่านยังเป็นสมาชิกของกลุ่มใดอีกบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 - () 1. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร
 - () 2. กลุ่มสหกรณ์การเกษตร
 - () 3. กลุ่มธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์
 - () 4. กลุ่มอื่นๆ ระบุ.....
 - () 5. ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มใดเลย
14. ในรอบปีที่ผ่านมาท่านเคยติดต่อกับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ (GAP) ลำไย
 - () 1. ไม่เคย เนื่องจาก.....
 - () 2. เคยจำนวน.....ครั้ง.
15. ท่านเคยเข้าร่วมการฝึกอบรม/ประชุมด้านโครงการ (GAP) ลำไยในรอบปีที่ผ่านมาหรือไม่
 - () 1. ไม่เคย เนื่องจาก.....
 - () 2. เคย จำนวน.....ครั้ง

ตอนที่ 2 ข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับความคาดหวังและผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับของเกษตรกรผู้เข้าร่วม
โครงการปฏิบัติตามเกษตรที่ดีเหมาะสมสำหรับลำไย (GAP) มีข้อคกดังนี้

คำแนะนำในการกรอกข้อมูล

ให้ผู้สัมภาษณ์ทำเครื่องหมาย ✓ ตามตัวเลขเพื่อแสดงความคาดหวังของเกษตรกร
ซึ่งหากตอบว่า มากที่สุด หรือ น้อยที่สุด ให้ระบุเหตุผลประกอบ

ระดับความคาดหวัง

5

ความคาดหวังระดับมากที่สุด

4

ความคาดหวังระดับมาก

3

ความคาดหวังระดับปานกลาง

2

ความคาดหวังระดับน้อย

1

ความคาดหวังระดับน้อยที่สุด

คำแนะนำในการกรอกข้อมูล

ให้ผู้สัมภาษณ์ทำเครื่องหมาย ✓ ตามตัวเลขเพื่อแสดงผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับของ
เกษตรกรซึ่งหากตอบว่า มากที่สุด หรือ น้อยที่สุด ให้ระบุเหตุผลประกอบ

ระดับผลสัมฤทธิ์

5

ผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับระดับมากที่สุด

4

ผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับระดับมาก

3

ผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับระดับปานกลาง

2

ผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับระดับน้อย

1

ผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับระดับน้อยที่สุด

กิจกรรมโครงการ	ก่อนเข้าร่วมโครงการ					หมายเหตุ	หลังเข้าร่วมโครงการ					หมายเหตุ
	ระดับความคาดหวัง						ระดับผลสัมฤทธิ์					
	1	2	3	4	5		1	2	3	4	5	
การฝึกอบรมการปฏิบัติตาม เกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับลำไย												
1. การจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย												
2. การใช้สารเคมีทางการเกษตรอย่างถูกต้องเหมาะสม												
3. การใช้ปุ๋ยอย่างถูกต้องเหมาะสม												
4. การใช้พันธุ์ที่ดี												
5. การเตรียมแปลงปลูกใหม่และปรับสภาพดินให้เหมาะสมสำหรับแปลงปลูกเดิมที่มีอยู่แล้ว												
6. การปลูกลำไย												
7. การบำรุงรักษา												
8. การตัดแต่งกิ่ง												
9. การให้น้ำ												
10. การเก็บผลผลิต												
ผลประโยชน์ตอบแทน												
1. ได้รับเลือกให้เป็นหัวหน้ากลุ่มผู้จัดทำแปลงลำไยให้ได้คุณภาพและมาตรฐาน												
2. ได้รับการยอมรับจากเพื่อนเกษตรกรให้ประสานงานกับสมาชิกและเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการฯ												

[illegible]

ภาคผนวก ข
ประวัติผู้วิจัย

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	ลำพูน กะตะโท
เกิดเมื่อ	20 สิงหาคม 2503
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2520 มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนจันทบุษยานุสรณ์ อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด
	พ.ศ. 2523 ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.เกษตรกรรม) วิทยาลัย เกษตรกรรมศรีสะเกษ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ
	พ.ศ. 2529 ปริญญา ส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์บัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ประวัติการทำงาน	พ.ศ. 2524 เจ้าหน้าที่การเกษตร 1 กองควบคุมพืชและวัสดุการเกษตร กรมวิชาการเกษตร จตุจักร กรุงเทพมหานคร
	พ.ศ. 2537 เจ้าพนักงานการเกษตร 5 กองควบคุมพืชและวัสดุ การเกษตร กรมวิชาการเกษตร จตุจักร กรุงเทพมหานคร
	พ.ศ. 2545 เจ้าหน้าที่บริหารงานการเกษตร หัวหน้าด่านตรวจพืช ท่าอากาศยานเชียงราย สำนักควบคุมพืชและวัสดุการเกษตร กรมวิชาการเกษตร อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย